LUKE
Te Gongo Gaoi noko kanukanu e Luke

1 Kia Theophilus. Kua 'api pegea hai agatou
hekau gaoi te kanukanu e kigatou na gongo
o na hai 'anga kua 'oti i te haka maa'ogi mai kia
te kimatou.
2 O manga papata ki na hai 'anga noko
'atigongo ai kia te kimatou na pegea noko mataa
hiina'i kinai ma te hai hekau kinai.
3 I te ghaghinga i te ligo gosigosi eau ona
haka tu'u mai 'anga, kae noho ake e gaoi kau
haka mamanu 'ia o kanukanu atu ai kau hoga-
hoga 'ia kia te koe, 'agiki.
4 E hai eau na hai 'anga nei ke na'a gaoi e koe
na me'a na 'oti i te ako kia te koe.

Te gongo o te haka haa 'anga a John Baptist

5 *I na 'aso o Herod te hakahua o Judea, noko
iai te priest tena ingoa ko Zechariah, te priest
o te hanohano o Abijah, ka ko tena uguugu ia
Elizabeth te makupuna o Aaron.
6 Ko kigaaua ngatahi noko tinogaoi ki na
mata o te 'Aitu, kae pipiki gaoi e kigaaua ba'i
haka hegeunga ma na tagangonga a te 'Aitu.
7 Ka ko kigaaua noko he'e tau tama giki
iteme'agaa ko Elizabeth te meetogho, ka ko
kigaaua na he tauiku 'aki ma'u.

---

* **1:5** 1.5 1 Chr 24.10.

8 Nimaa i tegaa 'aso, ko Zechariah noko sui o
hai hekau ai i te hekau ana priest i 'ago ia te 'Aitu.
9 I te ghaghi i te hesuinga o na priest, koia na
tuku 'ia ke hano ki goto i te Hage Tapu o te 'Aitu,
ke tutu ai ni me'a tutuu gaoi ke taakunga ai kia
te 'Aitu.
10 Nimaa hetae ki te gholoba o te tutu 'anga na
me'a tutuu gaoi, ko ba'i pegea sogi noko manga
noho 'aki i tu'a o noko manga taakunga.
11 Ma te haka'agi tino te ensel o te 'Aitu kia te ia,
noko manga tu'u i te pa'asi maui o te olta tutu
o na me'a tutuu gaoi.
12 Te gholoba noko ina ai a Zechariah ki te
ensel, koia noko gegema'ugi o hu'ai mataku ai.
13 Ka noko hai atu te ensel kia te ia, “Noka tau
mataku, Zechariah, na'e tau taakunga 'anga kua
haka gongo kinai a te 'Aitu: Ko tou uguugu ia
Elizabeth e hai ke go hakahaa eia mo'ou he hosa,
kae ogo haka ingoa atu e koe ko John.
14 Koia kago magaohie ai koe, ma tau siasia ai.
Ko ba'i pegea kago sisia ma'u i tena sopo 'anga.
15 *Koia kago hua'eha i 'ago ia te 'Aitu. Koia
kago he'e 'aonga te binu i ni waeni, po ni bai to'a,
ka koia e hai ke go honu i te Spirit Tapu, ma kaa
sopo.
16 Kago 'api pegea i Israel kago to'o
haka hoki mai eia ki te 'Agiki te 'Aitu ogatou.
17 *Koia e hai ke go mu'a mai i te Hakahua,
ma te 'igo'igo ma na taganga noko hai e Elijah,
ke haka haagiu ai na uso o na tamana ki agatou
tama giki, ma te ke haka haagiu na pegea he'e

* **1:15** 1.15 Num 6.3. * **1:17** 1.17 Mal 4.5,6.

mangangao ke he 'igo'igo 'aki pe na pegea gaoi,
ma te ke haka ngaague ai te 'apitanga kia te
'Aitu."
18 Ko Zechariah noko haka anu ki te ensel o
hai atu kinai, "E hai ke kohea na na'a eau te
hai 'anga nei, ia te au kua tauiku, kae tauiku ma'u
toku uguugu?"
19 *Ma te haka tau te ensel o hai atu kinai,
"Koau ko Gabriel. Koau manga tu'u 'ago ia te
'Aitu, kae hakato'o mai ia te au o a'u, kau gea kia
te koe ma te kau 'atigongo kia te koe i te gongo
gaoi nei.
20 Ka te gholoba nei, ko koe ka he'e 'aonga
tau gea o hano aano hetae ki te 'aso e hai ke go
maa'ogi mai ai te hai 'anga nei, iteme'agaa ko koe
kua he'e too ki aku gea 'anga, kae hai ke go
haka maa'ogi ma kaa hetae ki tena 'aso."
21 Te 'apitanga noko hitagi goa ia Zechariah ma
tegatou he langalanga 'aki po 'eaa e noho goa ai ia
i goto i te Hage Tapu.
22 Te gholoba noko sopo hoki iho ai, koia
noko he'e 'aonga tena gea kia te kigatou, ma te
na'a e kigatou koia kua hai tena maatanga
i te Hage Tapu. Koia noko manga haka hegeu
'aaunga kia te kigatou, ia te ia na pau o he'e
'aonga tena gea.
23 Nimaa 'oti i te hai ana hekau, kae hoki ki tena
hage.
24 Nimaa 'oti kogaa gholoba, ko tena uguugu ia
Elizabeth na hai tama, ka tena gimanga maahina
koia noko manga ina haka ma'u ai he'e sehu.

---

* **1:19** 1.19 Dan 8.16; 9.21.

25 Ko Elizabeth noko hai tena gea 'anga o
hai ake, “Te 'Aitu kua hai e Ia te hai 'anga nei kia
te au. Na 'ao nei kua haka 'agi ai tena 'agoha,
ma te haka noka ai e Ia taku nohonoho maase'i
i 'ago i te 'apitanga.”

Te gongo o te haka haa 'anga a Jesus

26 Nimaa ononga maahina te hai tama a Eliza-
beth, ko te 'Aitu noko tuku e Ia te ensel ia Gabriel
o hano ki Nazareth, te manaha i Galilee,
27 *ki te launatasi hahine taupo'ou he'e hai
taangata, kae he ahoaho 'aki ma te tangata e mate
tena ingoa ko Joseph te pegea i te hanohano o
David. Te hahine he'e hai taangata tena ingoa ko
Mary.
28 Te ensel noko hano kia Mary o hai atu
kinai, “Te goto maagie kia te koe. Ko koe kua
hu'ai tau babae 'ia. Te 'Aitu manga haka pata kia
te koe.”
29 Ko Mary noko hu'ai maikia i te gea 'anga
a te ensel, ma tena langalanga poe kohea gaa na
gaataki te haka 'atu'atu 'anga nei.
30 Ka te ensel noko hai atu kia te ia, “Noka
tau mataku, Mary, na'e ko koe kua tau babae e te
'Aitu.
31 *Ko koe e hai ke go hai tama ogo haka haa
ma'au he tama, ogo haka ingoa ko Jesus.
32 *Ko Ia e hai ke go hua'eha ma te go mate te
hosa o te 'Aitu Hu'ai Ma'u'agunga. Te 'Agiki ia te
'Aitu e hai ke go tuku kia te Ia te hakahua 'anga
a te tupuna ia David.

---

* **1:27** 1.27 Mt 1.18. * **1:31** 1.31 Mt 1.21. * **1:32** 1.32 2 Sam 7.12,13,16; Is 9.7.

33 Ko Ia e hai ke go Hakahua ki te hanohano o
Jacob ke noho goa, ma tena hakahua 'anga kago
he'e 'aonga te 'oti."
34 Ko Mary noko hai atu ki te ensel, "E hai ke
kohea na maa'ogi mai te hai 'anga nei, iteme'agaa
ko au te hahine he'e na'a eau he tangata?"
35 Ka noko haka tau te ensel kia te ia o hai atu
kinai, "Te Spirit Tapu e hai ke go a'u kia te koe,
ma na taganga o te 'Aitu Hu'ai Ma'u'agunga e hai
ke go ekenga ia te koe, ka te tama 'iti'iti tapu e hai
ke go sopo ia te koe e hai ke go mate te Hosa o te
'Aitu.
36 Ko Elizabeth ma'u tou 'atima'ogi ka hai
ma'ana he tama'iti'iti i tena tauiku 'anga nei, ka
koia manga na'a 'ia te meetogho, ka kua ononga
maahina te hai tama.
37 *E si'ai he me'a ke haingata'a kia te 'Aitu."
38 Ma te haka tau a Mary o hai atu, "Koau te
guani o te 'Aitu. Manga 'aonga te hai kia te au
te hai 'anga e gea kinai koe."
Ma te mugi te ensel o hano 'aatea ia te ia.

Te maatakinga a Mary kia Elizabeth

39 Te gholoba na, ko Mary noko ngaague o ghali
o hano ki te manaha i na kunga henua i na ogo o
Judea.
40 Nimaa hano a Mary o ugu ki te hage o
Zechariah o oho atu e ia ia Elizabeth.
41 Te gholoba noko haka gongo ai a Elizabeth
ki te oho 'anga a Mary, ma te ngaguegue te
tama 'iti'iti i te tina'e, ka ko Elizabeth na honu i te
Spirit Tapu.

---

* **1:37** 1.37 Gen 18.14.

42 O hai ai tena hu'ai gea 'anga o hai atu, “Te
hakagaoi kia te koe o sigi i ba'i haahine, ma te
hakagaoi ma'u ki te tama 'iti'iti kago sopo ia
te koe!
43 Ka eaa e hai ai te hu'ai hai 'anga gaoi kia te au
nei, te a'u te tinana o toku Hakahua o ina kia
te au?
44 Te gholoba kua haka gongo atu ai au
ki tau oho 'anga, te tama 'iti'iti i toku tina'e kua
ngaguegue i te magaohie.
45 Te hakagaoi kia te koe kua too ki nia noko
gea ai a te 'Aitu kia te koe kago haka maa'ogi mai.”

Na taugua a Mary

46 Ma te konei na to'o a Mary:
“Toku hinangago e haka e'eha ia te 'Aitu.
47 Ma toku uso e maagaohie kia te 'Aitu, toku
Ma'ugi sanga.
48 *Iteme'agaa kua maanatu mai i te noho
haka'agoha o tena guani nei.
Haka tu'u i te 'aso nei o hano ki ba'i 'atu tangata
e hai ke go noko hegeu kia te au,
ko au te pegea hakagaoi 'ia.
49 Iteme'agaa ko te 'Aitu Hu'ai Taganga kua hai
e Ia na hu'ai hai 'anga kia te au.
Tena ingoa e tapu.
50 Tena 'agoha manga haka soo atu ki na pegea
e pago kia te Ia i te 'atu tangata nei ki kogaa
'atu tangata.
51 Ko Ia noko hai e Ia na hu'ai hekau i na gima;
ko Ia noko hai e Ia o maseuseu na pegea siga
i agatou tegeu'a haka mamanu maase'i.

---

* **1:48** 1.48 1 Sam 1.11.

52 *Ko Ia noko tuku gago e Ia na hu'ai hakahua
i ogatou hakahua 'anga,
kae haka ma'u 'agunga e Ia na pegea
haka ma'u gago.
53 Ko Ia noko haangai e Ia na pegea he ongea 'aki
i na me'a gaoi,
kae hai e Ia na pegea ga'u o boo huhu gima.
54 Ko Ia noko 'aabaki ki tena guani Israel,
ma te maanatu ke noko 'agoha
55 **ia Abraham ma tena hanohano ki ba'i 'aso ke
'oti,
ke noho ki ana tukungaa kupu ki otatou tupuna."
56 Ko Mary noko haka pata kia Elizabeth o to-
gunga maahina 'io mugi o hoki ki tena manaha.

Te sopo 'anga a John Baptist

57 Nimaa hetae ki te 'aso o Elizabeth noko hai
ke hai ai ma'ana he tama 'iti'iti, koia noko guea o
hai tena tama.
58 Na hemasi'inga a Elizabeth e pata mai, ma na
pegea o tena hohoga 'anga na haka gongo ko te
'Aitu kua haka 'agi tena hu'ai 'agoha kia te ia. O
sisia hakapigi ma'u kia te ia.
59 *Nimaa i te bagunga 'ao, ko kigatou noko
boomai ke kuga te tama 'iti'iti, ma te kiga-
tou haka ingoa 'ia ki te ingoa o te tamana ia
Zechariah.
60 Ka ko te tinana noko gea o hai atu, "Si'ai!
Koia e hai ke haka ingoa ko John."
61 Ka noko hai atu kigatou kia te ia, "E si'ai he
launatasi i ou 'atima'ogi hai eia te ingoa na."

---

* **1:52** 1.52 Job 5.11; 12.19. * **1:55** 1.55 Gen 17.7. * **1:55** 1.55 1 Sam 2.1-10. * **1:59** 1.59 Lev 12.3.

62 Ma te haka anuanu he 'aaunga 'aki kia te
tamana, ke na'a po tehea te ingoa e siahai ia ke
tuku ki te tama 'iti'iti.
63 Ma te haka ene a Zechariah o to'o mai kinai
te pa'asi ga'akau o tosi kinai te, "Tena ingoa ko
John." Ko ba'i pegea na he gege ma'ugi 'aki ai.
64 Te mi'i gholoba na, ko Zechariah na luga te
ngutu kae tausu'u te 'agego, o haka tu'u te gea,
haka e'eha ia te 'Aitu.
65 Ko ba'i hemasi'inga e pata mai na hu'ai
matataku ai, ka te gongo o na hai 'anga nei kua
mahoga i ba'i kunga henua i na ogo o Judea.
66 Ko ba'i pegea noko haka gongo i te gongo
nei noko he tu'ia 'aki ai ma te kogaa agatou hegeu,
"Te tama 'iti'iti nei kago kohea gaa o na noho?"
Iteme'agaa na taganga o te 'Aitu kua tuku kia
te ia.

Na taugua a Zechariah

67 Ko Zechariah te tamana o John noko honu
i te Spirit Tapu o kogaa ana taauga:
68 "Kitatou haka e'eha ia te Hakahua, te 'Aitu o
Israel!
Iteme'agaa ko Ia e a'u ke tau'i haka hoki ona
pegea.
69 Ko te 'Aitu e haiga'a mai e Ia tetatou
Ma'ugi sanga Hu'ai Taganga i te hanohano
o tena guani ia David.
70 (Ko te 'Aitu noko konei ana gea i ona taauga
'esi'esi i na 'aso na sigi),
71 Te Ma'ugi sanga kia te kitatou i otatou makau,
ma ba'i pegea gotoa'a kia te kitatou,
72 ke haka 'agi tena kumu ki otatou tupuna

ma tena maanatu hoki ki ana tukungaa kupu
'esi'esi.
73 Tena tukungaa kupu maa'ogi noko haka-
maa'ogi e Ia ki tetatou tupuna ia Abraham:
74 ke hakasao ia te kitatou i na gima o na makau
otatou,
ka ke hai ia te kitatou he toka mananaba 'aki,
kitatou hai hekau kia te Ia
75 i te tapuaki ma te tinogaoi kia te Ia i ba'i 'aso
o taatou.
76 *Ka ko koe taku tama 'iti'iti,
e hai ke go mate ia te koe te taauga o te 'Aitu
e Hu'ai Ma'u 'agunga;
ia te koe e hai kego mataa hai hekau kia te 'Agiki
i te haka ngaague te aga kia te Ia,
77 ke hogahoga ki ona pegea te gongo o te ma'ugi
i te haka noka ogatou 'oosongo.
78 Iteme'agaa te 'agoha o tetatou 'Aitu
kua haiga'a mai o noho pe te ga'aa e ta'aki o a'u
kia te kitatou mai te gangi,
79 *ke maagama ki na pegea manga noho 'aki i te
poo'uginga,
ma na pegea manga noho 'aki i te 'ata o te mate,
ma te ke hutiaki ia te kitatou i te aga o te
goto maagie."
80 Te tama 'iti'iti nei noko ngasogo ake o
tau hinangago i te Spirit; ka koia noko manga
kakai i te tugatea aano hetae ki tena 'aso noko
sopo o haka 'agi ai ia te ia ki te 'apitanga o Israel.

---

* **1:76** 1.76 Mal 3.1. * **1:79** 1.79 Is 9.2.

2

Te sopo o Jesus
(Matthew 1.18-25)

1 I na 'aso o Caesar Augustus, noko hai ai tena
tukunga, ko ba'i pegea o na kakai 'anga o Rome
e hai ke haka sahe taki tasi ia te kigatou.
2 (Te haka sahe 'anga a pegea noko hai nei,
noko mataa hai i na 'aso o Quirinius noko
hakahua ai i Syria.)
3 Ko ba'i pegea na taki giu ki ogatou manaha ke
taki tosi ai ogatou ingoa.
4 Ko Joseph ma'u noko hano i Nazareth, te
manaha i Galilee ki te manaha o te Hakahua
David i Judea e mate tena ingoa ko Bethlehem,
iteme'agaa koia te pegea o te hanohano o David.
5 Koia noko hano ki te kungaa, ke tosi haka pigi
ia te ia kia Mary, te pegea noko he ahoaho 'aki
ki gaaua taka, ka ko Mary kua tina'e huhuga.
6 Te gholoba noko manga noho 'aki ai kigaaua
i Bethlehem, te tama 'iti'iti na hetae tena 'aso ke
sopo ai.
7 Ko Mary na guea o hai tena tama 'ugumatu'a,
noko pegu eia i na laoa o haka takoto i te kunga
haangai o na buluka, iteme'agaa na he'e tau
kunga kia te kigaaua i te hage kakai o na pegea
lango.

Na taangata ge'o sipisipi ma na ensel

8 Noko iai na taangata ge'o sipisipi noko manga
kakai i mouku o ge'o agatou sipisipi i te poo. 9 Te
ensel o te 'Aitu noko haka 'agitino kia te kigatou,
ma te mamagunga o te 'Aitu noko maagamatia ai
kigatou o matataku ai.

10 Ma te hai atu te ensel kia te kigatou, “Noka
tautou matataku, na'e to'o mai eau te Gongo Gaoi,
kago haiga'a te hu'ai magaohie ki ba'i pegea.
11 Te ma'ugi sanga kia te koutou kua sopo i te
'aso nei i te manaha o David, ko Ia te 'Agiki
Taga'ia, te 'Aitu.
12 Tenei te haka 'igonga ke go na'a ai e koutou:
Kago kite e koutou te tama 'iti'iti manga pegu
i na laoa o haka takoto i te kunga haangai o na
buluka.”
13 Ma te ghali te hu'ai tu'uganga mai te gangi
o haka 'agitino haka pigi ki te ensel noko mataa
a'u, o noko manga taugua haka e'eha kia te 'Aitu,
o kogaa agatou to'o,

14 “Te mamagunga kia te 'Aitu e hu'ai
ma'u'agunga,

ma te goto maagie ki te kege nei

ki na pegea manga magaohie kinai a te 'Aitu.”
15 Te gholoba na boo 'aatea ai na ensel ia
te kigatou i tegatou giu 'anga ki te gangi, na pegea
ge'o sipisipi noko kogaa agatou hegeu, “Kitatou
boo ki Bethlehem o hiina'i ki te hai 'anga e hai
nei, na'e kua 'oti i te 'atigongo ai te 'Aitu kia
te kitatou.”
16 Ko kigatou na ghali o boo o kite ia Mary ma
Joseph ma te tama 'iti'iti manga haka takoto ki te
kunga haangai o na buluka.
17 Te gholoba noko hiina'i ai kigatou kia te Ia,
ko kigatou na 'atigongo boo i nia kua 'atigongo ai
te ensel kia te kigatou i na noho o te tama 'iti'iti
nei.

18 Na pegea noko haka gongo kinai, na hu'ai
he tu'ia 'aki i na hai 'anga noko hogahoga e na
pegea ge'o sipisipi kia te kigatou.
19 Ka ko Mary noko manga pipiki eia na
hai 'anga nei o manga hai tegeu'a kinai i te uso.
20 Na pegea ge'o sipisipi noko giu ma tegatou
taugua haka e'eha kia te 'Aitu i ba'i me'a kua
haka gongo ai ma te hiina'i kinai, noko manga
papata ki na hai 'anga noko hogahoga e te ensel
kia te kigatou.

Te haka ingoa 'anga a Jesus

21 *Nimaa hetae ki te bagunga 'ao, te 'aso
haka pau ke kuga ai te tama 'iti'iti, ko Ia na
haka ingoa ko Jesus, te ingoa noko tuku e te ensel
ka koi he'e hai tama ai a Mary.

Ko Jesus noko haka 'agi i te Hage Tapu

22 Nimaa hetae ki te 'aso ke haa ma'a ai ke
'aonga ki na tagangonga a Moses, ko Joseph ma
Mary noko to'o e kigaaua ia te Ia ki Jerusalem, ke
haka 'agi kia te 'Aitu,
23 *ke haka maa'ogi ai te kanukanu 'anga ki na
tagangonga a te 'Aitu: “Ko ba'i 'ugumatu'a taan-
gata e hai ke go haa tapu kia te 'Aitu.”
24 *Ko kigaaua noko boo ke hai ma'agaaua he
sakrifaes i he toka gua gupe pohe toka gua punua
manu he gegei, ke papata ki na gea 'anga a te 'Aitu
i na tagangonga.

---

* **2:21** 2.21 a Lev 12.3; b Lk 1.31. * **2:23** 2.23 Ex 13.2,12. * **2:24** 2.24 Lev 12.6-8.

25 Na 'aso na, noko iai te launatasi tangata
i Jerusalem tena ingoa ko Simeon, te pegea tino-
gaoi ma te pipiki i te sogi kia te 'Aitu. Koia noko
manga hitagi i Israel ke go haka tausu'u, ka te
Spirit Tapu noko manga haka pata kia te ia.
26 Na hogahoga e te Spirit Tapu kia Simeon,
koia ka he'e mate, kae hai ke go mataa ina ki te
'Agiki Taga'ia mai a te 'Aitu.
27 Ko Simeon noko hutiaki e te Spirit Tapu o
hano ki te kunga i te Hage Tapu. Te gholoba noko
to'o ake ai e Joseph ma Mary te tama 'iti'iti a Jesus
ke hai kia te Ia nia noko gea kinai na tagangonga,
28 ko Simeon noko sa'u mai eia te tama 'iti'iti o
kopi i gua gima, kae haka 'aue ake ai kia te 'Aitu o
hai ake,
29 "'Agiki, ko Koe manga pipiki ki au tukun-
gaa kupu noko hai,
kae manga tuku mai tou guani nei ke go 'oti ma te
goto maagie.
30 Na'e ko au kua 'oti i te ina ki te ma'ugi sanga
o'ou,
31 noko haka ngaague mai e Koe ke go hiina'i ki-
nai ba'i pegea.
32 *Ko Ia te maagama ke haka 'agi ai au gaataki
ki na pegea 'aatea,
ka te mamagunga ki ou pegea i Israel."
33 Te tamana ma te tinana o te tama 'iti'iti noko
he gege ma'ugi 'aki i te konei na gea 'anga a
Simeon ia te Ia.
34 Ma te hakagaoi e Simeon ia te kigaaua, kae
hai atu kia te tinana ia Mary, "Te tama 'iti'iti
nei kua haka pupugu e te 'Aitu ke go hai kogaa

* **2:32** 2.32 Is 42.6; 49.6; 52.10.

ke hetoki iho, kae hai kogaa ke maa'ugi i Israel.
Ko Ia te haka 'igonga mai a te 'Aitu e hai ke go
noko gegea haka makau e te 'apitanga.
35 E hai ke go haka 'agi ai agatou maanatu huu.
Ka te hu'ai kiba e hai ke go bego ma'u ai te uso
o'ou."
36 Noko iai ma'u te taauga hahine, tena ingoa
ko Anna, te tama 'ahine a Penuel, te pegea i te
hanohano o Asher. Koia noko hu'ai tauiku, noko
hai tena matu'a o noho haka pata 'aki i te hitunga
ghapu, kae mate.
37 Ko Anna te hahine magepe noko hano aano
hetae ki te katoa haka bagu tuma'a e haa ona
ghapu. Koia noko he'e hano 'aatea i te Hage Tapu,
noko manga sogi ai ba'i poo ma ba'i 'ao, ma te
he'e kai i te sogi ma te taakunga.
38 Te mi'i gholoba na, noko hinake ai a Anna
kia te kigatou o haka 'aue kia te 'Aitu, ma te
na 'atigongo i te tama 'iti'iti ki ba'i pegea hitagi
ke go hiina'i ki te haka tausu'u 'anga e te 'Aitu a
Jerusalem.

39 *Nimaa 'oti i te hai e Joseph ma Mary ba'i
me'a gea ai na tagangonga a te 'Aitu, ko kigaaua
noko giu ki Galilee ki tegaaua manaha i Nazareth.
40 Te tama 'iti'iti noko ngasogo ake o
tau hinangago ma te hu'ai 'igo'igo, ka te hakagaoi
o te 'Aitu noko manga noho kia te Ia.

Te bagokaa 'anga a Jesus noko hano ai ki te Hage Tapu

---

* **2:39** 2.39 Mt 2.23.

41 *Ko ba'i ghapu ko Joseph ma Mary noko
manga boo ai ki Jerusalem ki te haka tahinga o te
Passover.
42 Te gholoba noko katoa tuma'a e gua ai
na ghapu o Jesus, ko kigatou ngatahi noko
haka neke ai ki Jerusalem ki te haka tahinga, ke
'aonga ki na paaunga ana Jew.
43 Nimaa maseu te haka tahinga, ko ona
hai maatu'a noko giu ki tegatou manaha, ka te
bagokaa ia Jesus noko manga noho i Jerusalem,
ka na he'e na'a e kigaaua.
44 Ko kigaaua na giu i te 'ao, kae tegeu'a ake ko
Jesus manga he tata'o 'aki i tegatou lango 'anga.
Ma te haka tu'u ligo e kigaaua ia te Ia i goto
i ogaaua 'atima'ogi ma agaaua hemasi'inga.
45 Te 'aso na he'e kite ai e kigaaua ia Jesus, ko
kigaaua na giu ki Jerusalem ke sasaga ia te Ia.
46 Nimaa i te togunga 'ao, kae kite e kigaaua
ia Jesus i te Hage Tapu, manga noho haka pata
ki na ako o noko manga haka gongo kia te kigatou
ma te haka anuanu kia te kigatou.
47 Ko ba'i pegea noko haka gongo kia te Ia
i ana naa 'anga ma 'ana haka tau 'anga o hu'ai
he langalanga 'aki ai.
48 Te gholoba na kite ai e Joseph ma Mary, ko
kigaaua noko hu'ai he gege ma'ugi 'aki ai, ma te
hai atu a Mary kia Jesus, “Tama, 'eaa e konei au
hai ai kia te kimaaua? Ko kimaaua ma te tamau
kua ngageto'igoto i te sasaga ia te Koe.”
49 Ka ko Jesus noko haka tau o hai atu, “ 'Eaa
e sasaga ai e kougua ia te Au? 'Ai e he'e na'a

* **2:41** 2.41 Ex 12.1-27; Deut 16.1-8.

e kougua tenei te hage o Tamau noko hai kau
noho ai?”
50 Ka noko he'e na'a e kigaaua, poe kohea na
gaataki tena gea 'anga.
51 Ko Jesus na tata'o hoki ia te kigaaua ki
Nazareth o noko manga maangao kinai, ka ko te
tinana noko na'a pipiki eia ba'i me'a i te uso
o'ona.
52 *Ko Jesus noko ngasogo te tino ma te 'igo'igo,
kae siahahai kinai a te 'Aitu ma pegea.

3

Te tohi'aki 'anga a John Baptist
(Matthew 3.1-12; Mark 1.1-8; John 1.19-28)

1 Nimaa hetae te katoa tuma'a e gima ghapu
noko hakahua ai a Tiberias Caesar, kae gahu-
manu a Pontias Pilate i Judea, kae hakahua a
Herod i Galilee, kae hakahua a te taina Philip i
Iturea ma gaa manaha i Traconitis, kae hakahua
a Lysanias i Abilene,
2 kae gua hakahua o na priest ko Annas ma
Caiaphas, tenaa te 'aso noko gea ai a te 'Aitu kia
John te hosa o Zechariah i te tugatea.
3 Ko John noko hano ki ba'i kakai 'anga noko
mugheghi i te bai mimigo i Jordan o tohi'aki ai i te
haa gogomi ke haka 'agi ai kua sui tegeu'a ma te
ke haka noka ai na 'oosongo.
4 *Ke noho pe te kanukanu 'anga e Isaiah te
taauga ki tena buka o hai ake:
“Te ge'o o te launatasi pegea manga ngege i te
tugatea o hai ake:

* **2:52** 2.52 1 Sam 2.26; Prov 3.4. * **3:4** 3.4 Is 40.3-5.

‘Ngaague atu te aga kia te 'Agiki,
gosigosi atu te aga kia te Ia ke tino gaoi.
5 Ko ba'i abaga e hai ke 'ati ke hohonu,
kae hai na hu'ai ogo ma na mi'i ogo ke pagago,
kae hai na aga e he ghaughau 'aki ke tinogaoi,
kae hai na aga ngaoa'a ke magagigagi.
6 Ko ba'i pegea e hai ke go hiina'i
ki te ma'ugi sanga e hai ke go a'u mai a te 'Aitu.’ ”
7 *Ko John noko kogaa ana to'o atu ki te 'apitanga
noko boomai ke haa gogomi eia, “Koutou te
haanau ana ngata! Koai noko baa gongo ia
te koutou ke he 'agiko i te 'ika'ika o'ona e hai ke go
a'u?
8 *Hai atu e koutou ni hai 'anga ke haka 'agi ai
koutou kua hekeu 'aki giu mai i outou 'oosongo,
kae noka tautou tegeu'a gaoi o hai ake, ‘Ko
Abraham tematou tupuna.’ Iteme'agaa ko Au
e hai atu kia te koutou, na hatu nei manga 'aonga
te hai e te 'Aitu ke sosopo mai ai ni pegea ke hai ai
he hanohano mo'o Abraham.
9 *Te 'akis kua 'oti i te tuku ki na tugi o na ga'akau.
Ka ko ba'i ga'akau he'e hua gaoi e hai ke go tua o
seu ki te ahi.”
10 Te 'apitanga noko haka anuanu 'aki atu kia
John o hai atu, “Niaa te hai kimatou hai 'ia?”
11 Haka tau a John o hai atu kinai, “Koai e hai
mo'ona he toka gua ake: 'Abatu he launatasi mo'o
te pegea e lae ai, ka koai e hai ma'ana ni utunga:
Tuha atu ma'u.”

---

* **3:7** 3.7 Mt 12.34; 23.33. * **3:8** 3.8 Jn 8.33. * **3:9** 3.9 Mt 7.19.

12 *He'e po na pegea tibu takis noko boomai
ke haa gogomi, noko hakaanu atu kia te ia, “Ako,
niaa hai kimatou hai 'ia?”
13 Koia noko haka tau o hai atu kia te kigatou,
“Noka te tibu e koutou na takis ke sigi i ona
pootaha.”
14 Noko iai kogaa i na pegea hai tau'a, noko
haka anuanu kia te ia o hai atu, “Ka niaa te hai
kimatou hai 'ia?”
Ka ko John noko haka tau o hai atu kinai,
“Noka te boo o haka matakutaku kogaa pegea
ke to'o agatou mane, ma te noka te 'atigongo
songo ai, kae manga magagaohie ake i na tau'i
o'outou.”
15 Na pegea noko manga pali ma te mou tegeu'a
i ogatou uso i te poi maa'ogi ko John te 'Agiki
Taga'ia.
16 Ka ko John noko hai atu kia te kigatou
ngatahi, “E haa gogomi eau ia te koutou i na bai,
kae iai te launatasi e hu'ai taganga o sigi ia te au
e hai ke go a'u, kago he'e 'aonga te huhuke eau
na me'a gii o na taka ba'e o'ona. Ko Ia e hai ke go
haa gogomi ia te koutou i te Spirit Tapu ma te ahi.
17 Ko Ia manga kopi tena me'a hai hekau e hai
kego haka 'aatea ai na penu i tena hata hai witi,
ka ke haka putu na hatu witi ki tena hage tuku
utunga, kae tutu na penu o na witi i te ahi e he'e
'aonga te tamate.”
18 Noko 'eha ma'u kogaa gea 'anga a John
noko tongi tongi aki ai eia te 'apitanga i na
tohi'aki 'anga i te Gongo Gaoi kia te kigatou.
19 *Ko John noko haka bagebage kia Herod te

* **3:12** 3.12 Lk 7.29. * **3:19** 3.19 Mt 14.3,4; Mk 6.17,18.

gahumanu, i te pipiki 'anga eia a Herodias, te
uguugu o te taina, ma gaa me'a maase'i noko hai
eia.
20 Ko Herod noko hai eia tegaa hai 'anga hu'ai
maase'i, i te tuku 'anga eia ia John ki te kunga o na
pegea kagohia.

Te haa gogomi 'anga a Jesus
(Matthew 3.13-17; Mark 1.9-11)

21 Te gholoba noko haa gogomi ai ba'i pegea,
ko Jesus noko haa gogomi ma'u ai. Te 'aso noko
taakunga ai a Jesus, ko te gangi noko luga kinai,
22 *ma te hinaiho te Spirit Tapu kia te Ia noko
hai te tino o noho pe te gupe, kae sopo iho te
ge'o mai te gangi o hai iho, "Ko Koe toku Hosa
e hu'ai ma'ine kinai Au. Koau e hu'ai magaohie
kia te Koe."

Te hanohano o Jesus
(Matthew 1.1-17)

23 Ko Jesus noko katoa haka togu ona ghapu
'io mugi o haka tu'u ana hekau. Ko Ia noko
tegeu'a ake a pegea te hosa o Joseph,
ka ko Joseph te hosa o Heli,
ko Heli, te hosa o Matthat.
24 Ko Matthat te hosa o Levi,
ko Levi te hosa o Melki,
ko Melki te hosa o Jannai,
ko Jannai te hosa o Joseph.
25 Ko Joseph te hosa o Mattathias,
ko Mattathias te hosa o Amos,
ko Amos te hosa o Nahum,
ko Nahum te hosa o Esli,

---

* **3:22** 3.22 Gen 22.2; Ps 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mk 1.11; Lk 9.35.

ko Esli te hosa o Naggai.
26 Ko Naggai te hosa o Maath,
ko Maath te hosa o Mattathias,
ko Mattathias te hosa o Semein,
ko Semein te hosa o Josech,
ko Josech te hosa o Joda.
27 Ko Joda te hosa o Joanan,
ko Joanan te hosa o Rhesa,
ko Rhesa te hosa o Zerubbabel,
ko Zerubbabel te hosa o Shealtiel,
ko Shealtiel te hosa o Neri.
28 Ko Neri te hosa o Melki,
ko Melki te hosa o Addi,
ko Addi te hosa o Cosam,
ko Cosam te hosa o Elmadam,
ko Elmadam te hosa o Er.
29 Ko Er te hosa o Joshua,
ko Joshua te hosa o Eliezer,
ko Eliezer te hosa o Jorim,
ko Jorim te hosa o Matthat,
ko Matthat te hosa o Levi.
30 Ko Levi te hosa o Simeon,
ko Simeon te hosa o Judah,
ko Judah te hosa o Joseph,
ko Joseph te hosa o Jonam,
ko Jonam te hosa o Eliakim.
31 Ko Eliakim te hosa o Melea,
ko Melea te hosa o Menna,
ko Menna te hosa o Mattatha,
ko Mattatha te hosa o Nathan,
ko Nathan te hosa o David.
32 Ko David te hosa o Jesse,
ko Jesse te hosa o Obed,
ko Obed te hosa o Boaz,

ko Boaz te hosa o Salmon,
ko Salmon te hosa o Nahshon.
33 Ko Nahshon te hosa o Amminadab,
ko Amminadab te hosa o Ram,
ko Ram te hosa o Hezron,
ko Hezron te hosa o Perez,
ko Perez te hosa o Judah.
34 Ko Judah te hosa o Jacob,
ko Jacob te hosa o Isaac,
ko Isaac te hosa o Abraham,
ko Abraham te hosa o Terah,
ko Terah te hosa o Nahor.
35 Ko Nahor te hosa o Serug,
ko Serug te hosa o Reu,
ko Reu te hosa o Peleg,
ko Peleg te hosa o Eber,
ko Eber te hosa o Shelah.
36 Ko Shelah te hosa o Cainan,
ko Cainan te hosa o Arphaxad,
ko Arphaxad te hosa o Shem,
ko Shem te hosa o Noah,
ko Noah te hosa o Lamech.
37 Ko Lamech te hosa o Methuselah,
ko Methuselah te hosa o Enoch,
ko Enoch te hosa o Jared,
ko Jared te hosa o Mahalalel,
ko Mahalalel te hosa o Kenan.
38 Ko Kenan te hosa o Enosh,
ko Enosh te hosa o Seth,
ko Seth te hosa o Adam,
ko Adam te hosa o te 'Aitu.

4

Te pake 'ia 'anga a Jesus
(Matthew 4.1-17; Mark 1.12-15)

1 Ko Jesus noko honu i te Spirit Tapu, o hoki i te
bai mimigo i Jordan ma te hutiaki e te Spirit Tapu
ki te tugatea,
2 o katoa haka haa ai ona 'ao noko pake ai e
Satan. Ko Ia noko he'e kai i na 'ao na, aano hetae
ki te 'otinga o te katoa haka haa 'ao, kae ongea.
3 Ko Satan noko hai atu kia Jesus, “Ko Koe
nimaa te Hosa o te 'Aitu, gea iho ki te hatu nei ke
hai ai ni utunga.”
4 *Ka ko Jesus noko haka tau kia Satan o hai atu
kinai, “Na 'oti i te kanukanu:
‘Ko pegea ka he'e manga maa'ugi i na utunga.’ ”
5 Ma te kakabe e Satan ia Jesus ki te ogo
ma'u 'agunga o tuiaki kia te Ia ba'i kakai 'anga i te
kege nei i te mi'i gholoba.
6 Kae hai atu a Satan kia Jesus, “E hai kau
haiga'a 'ia kia te Koe ba'i taganga ma ba'i me'a
gaoi agatou, iteme'agaa kua 'oti i te tuku kia te au,
kae hai kau sui o haiga'a 'ia ki he pegea siahai kau
haiga'a 'ia kinai.
7 Ka poi sogi Koe kia te au, ko ba'i me'a na me'a
a'au.”
8 *Ka ko Jesus noko haka tau kinai o hai atu,
“Na 'oti i te kanukanu:
‘Manga sogi atu kia te 'Agiki te 'Aitu o 'ou,
ma te hai hekau kia te Ia launatasi.’ ”
9 Nimaa kakabe e Satan ia Jesus ki Jerusalem o
hai eia o tu'u i te kunga e hu'ai ma'u 'agunga i te
Hage Tapu, kae hai atu kinai, “Ko Koe nimaa te
Hosa o te 'Aitu, 'utu atu ki gago i te kunga nei,
10 *na'e na 'oti i te kanukanu:

---

* **4:4** 4.4 Deut 8.3. * **4:8** 4.8 Deut 6.13. * **4:10** 4.10 Ps 91.11,12.

‘Ko Ia e hai ke go tuku ona ensel
ke go ge'o gaoi ia te Koe,
11 ma te ke go nekeneke e kigatou ia te Koe
i ogatou gima,
ka ke go noka te tukia ou ba'e kini hatu.’ ”
12 *Ka ko Jesus noko haka tau kia Satan o hai atu
kinai, “Na 'oti i te hai ake:
‘Noka te hai lobo e koe te 'Agiki te 'Aitu o 'ou.’ ”

Ko Jesus noko he'e siahai kinai a Nazareth (Matthew 13.53-58; Mark 6.1-6)

13 Te 'aso na 'oti ai ba'i pakenga a Satan, koia
noko hano 'aatea ia Jesus kego aano tatae ki he
gholoba tau gaoi.
14 Ko Jesus noko hoki ki Galilee i na taganga o te
Spirit Tapu, ka te gongo o'ona na mahoga i ba'i
kunga i te kakai 'anga.
15 Ko Ia noko manga ako i ogatou
Hage hai paaunga, ka te 'apitanga noko
haka e'eha ia te Ia.
16 Ka na hano a Jesus ki Nazareth, te kunga
noko haka tu'u ngasogo ai Ia. Nimaa te 'ao
oki oki, ko Ia noko hano ki te Hage hai paaunga,
iteme'agaa tena toonginga. Ko Jesus noko tu'u ke
haka sahe.
17 Ma te 'abange 'ia kinai te buka a te taauga a
Isaiah, o huhuke e Ia o kite ai te kunga na 'oti i te
kanukanu, noko kogaa na to'o:
18 *“Te Spirit o te 'Aitu kua ia te Au,
iteme'agaa ko Ia na haka pau e Ia ia te Au
kau tohi'aki i te Gongo Gaoi ki na pegea lae.
Ko Ia noko tuku ia te Au

---

* **4:12** 4.12 Deut 6.16. * **4:18** 4.18 Is 61.1,2.

kau 'atigongo i te noho 'aki tausu'u ki na pegea
kagohia,
ma te ke lugaluga na mata o na pegea kikibi,
ma te ke hai ke tausu'u na pegea tino akina,
19 ma te ke hogahoga tenei te ghapu tau gaoi
e hai ke haka ma'ugi ai e te 'Aitu ona pegea.”
20 Kae pegu e Ia te buka o 'abange haka hoki ki te
pegea noko hai hekau, kae noho hoki. Ko ba'i
pegea noko i te Hage hai paaunga na manga pau
o hiina'i titingi kia te Ia.
21 Ka ko Jesus noko hai atu kia te kigatou, “Te 'aso
nei te Kanukanu Tapu nei kua tatae maa'ogi mai
o haka gongo kinai koutou.”
22 Ko ba'i pegea noko he 'aamuti 'aki ia Jesus
i na haka hegeunga gaoi noko gea ai, ma te kogaa
agatou he haka anuanu 'aki, “'Ai he'e tenei te
hosa o Joseph?”
23 Ko Jesus noko hai atu kia te kigatou, “E na'a
e Au e hai ke haka meme'i e koutou te gea
haka hasa nei kia te Au: ‘Dokita, haka ma'ugi iho
ia te Koe!’ Hai mai ma'u koutou, ‘Hai iho i tou
manaha nei na me'a noko haka gongo ai kimatou
noko ma hai e Koe i Capernaum.’ ”
24 *Ko Jesus noko gea soo atu o hai atu, “Ko Au
e gea maa'ogi atu kia te koutou, e si'ai he taauga
ke siahahai kinai tena manaha.
25 *Ko Au e 'atigongo maa'ogi atu kia te koutou,
noko 'api haahine magegepe noko i Israel i na
'aso o Elijah na tu'a ga'aa ai o togunga ghapu
ma te ononga maahina, kae hetae ma'u te hu'ai
ongesau ki te kakai 'anga ngatahi.

---

* **4:24** 4.24 Jn 4.44. * **4:25** 4.25 1 Kgs 17.1.

26 *Ka noko he'e tuku 'ia a Elijah ke hano ki he
pegea ia te kigatou, ka noko manga tuku o hano
ki te hahine magepe i Zarephath i te kunga henua
i Sidon.
27 *Noko 'api pegea i Israel noko iai na pegea
kahoa i na 'aso o Elisha te taauga, ka noko si'ai
he pegea ia te kigatou ke mahu, ka manga ko
Naaman te pegea mai Syria."
28 Te 'apitanga noko i te Hage hai paaunga na
he 'ika'ika 'aki i te gholoba noko haka gongo ai
kigatou ki tena gea 'anga nei.
29 Ko kigatou na tutu'u o pagepage e kigatou
ia Jesus ki tu'a i te manaha, ma te kakabe ia
te Ia ki te hohonga o te ogo noko 'ati ai tegatou
manaha, kigatou 'aka 'ia ia te Ia ki gago i te tihaa.
30 Ka ko Jesus na hano i goto i te 'apitanga o pau
o hano.

Ko Jesus noko pagepage e Ia te haagiki songo (Mark 1.21-28)

31 Ma te mugi a Jesus o hano ki Capernaum,
te manaha i Galilee. Nimaa i te 'ao oki oki, ko Ia
noko haka tu'u ako te 'apitanga.
32 *Ko kigatou noko he gege ma'ugi 'aki i ana
akonga, iteme'agaa ana haka hegeunga noko iai
te taganga.
33 Ko goto i te Hage hai paaunga noko iai te
launatasi tangata noko iai te haagiki, koia noko
tangi ngege o hai atu,
34 "Ko Koe Jesus mai Nazareth, niaa te siahai
Koe ke hai kia te kimatou? 'Ai ko Koe e a'u ke taa

* **4:26** 4.26 1 Kgs 17.8-16. * **4:27** 4.27 2 Kgs 5.1-14. * **4:32** 4.32 Mt 7.28,29.

ia te kimatou? E na'a eau ia te Koe te tangata tapu
o te 'Aitu!"
35 Ma te hai atu a Jesus ki te haagiki,
"Ngongoto 'iho! Sopo iho ia te ia!" Ma te tupe e te
haagiki te tangata ki te kege i 'ago ia te kigatou
ngatahi, kae sopo iho, ka noko si'ai he maka ke
hai eia ki te tangata.
36 Te 'apitanga noko he gege ma'ugi 'aki o kogaa
agatou to'o kia te kigatou, "Na haka hegeunga aa
konei? E hu'ai to'a kae taganga. Ko Ia e gea ki na
haagiki songo o sosopo ki taha!"
37 Na gongo o'ona noko mahoga i ba'i kunga i te
kakai 'anga.

Ko Jesus noko haka ma'ugi pegea (Matthew 8.14-17; Mark 1.29-39)

38 Ko Jesus noko hano i te Hage hai paaunga
ki te hage o Simon. Te tinana hungabai o Simon
manga takoto i te noko hu'ai 'augia. Ko kigatou
noko haka ene 'aki kia Jesus ke 'aabaki kia te ia.
39 Ma te hano a Jesus o tu'u i na pa'asi o te
hahine o gea to'a ki te 'augia ma te sigi ia te ia.
Te hahine na ghali o 'aga mai o hai hekau kia
te kigatou.
40 Nimaa mene te ga'aa, ko ba'i pegea noko
kakabe mai e kigatou kia Jesus na pegea noko
taki hai ogatou masaki. Ma te tuku gua gima
kia te kigatou taki tasi o haka ma'ugi ia te kigatou
ngatahi.
41 Na ta'u haagiki songo noko sosopo iho i te
'apitanga o boo, noko ngengege o kogaa agatou
to'o, "Ko Koe te Hosa o te 'Aitu!" Ka ko Jesus
noko susugi ia te kigatou o kaunaki ia te kigatou

ke noka te gegea, iteme'agaa noko na'a e kigatou
ko Ia te 'Agiki Taga'ia.
42 Nimaa te 'ago ke 'ao, ko Jesus noko hano
'aatea i te manaha ki te kunga gaabaki. Te
'apitanga noko sasaga ia te Ia aano hetae ki te
kunga noko manga noho ai, ma te hai lobo kiga-
tou pipiki 'ia ke noka te hano ia te kigatou.
43 Ka ko Jesus noko hai atu, "Ko Au e hai kau
tohi'aki i te Gongo Gaoi o te Hakahua 'anga a te
'Aitu ki gaa manaha ma'u, iteme'agaa tenei te
hai 'anga noko haka to'o mai ai ia te Au."
44 Ko Jesus noko manga pau o tohi'aki i na
Hage hai paaunga i Judea.

5

Te toka haa pegea noko mataa tata'o ia Jesus
(Matthew 4.18-22; Mark 1.16-20)

1 *Nimaa te tasi 'ao, ko Jesus noko manga
tu'u ai i te tau ganga i te gano i Gennesaret,
kae haka putu mai kinai ba'i pegea o noho 'aki
mugheghi ia te Ia ke haka gongo ki na
haka hegeunga a te 'Aitu.
2 Nimaa ina 'atu a Jesus te tokagua baka manga
tau mai i te tauganga, ka na taangata tautai kua
boo ke huhu'i ogatou bugho. 3 Ko Jesus noko sopo
ki tegaa i gua baka, te baka o Simon, ka noko
haka ene kinai a Jesus ke mi'i tuku soo atu i te
tau ganga, ma te noho ai o ako te 'apitanga.
4 Nimaa 'oti tena haka hegeu, kae hai atu kia
Simon, "Tuku soo atu ki te popoko 'anga o tupe ai
te bugho ke hai ai ni kaui."

---

* **5:1** 5.1 Mt 13.1,2; Mk 3.9,10; 4.1.

5 *Ka ko Simon noko haka tau o hai atu kinai,
“Hakahua, ko kimatou kua ngageto'igoto i te poo
nei, kae si'ai ni me'a kimatou hai 'ia, ka naato'o
i te kua gea mai Koe, kae hai kau tupe 'ia te bugho
nei.”
6 *Te gholoba na tupe ai e kigaaua te bugho,
noko hu'ai 'eha kaui noko tau ai, ma te hai ke
motumotu ai tegaaua bugho.
7 Ma te baa pae atu agaaua hemasi'inga noko
i tegaa baka ke boomai o 'aabaki kia te kigaaua.
Ma te boomai a kigaaua o uta ngatahi gu'ogatou
baka i na kaui o hohonu ma te hakatu'u ke
memene.
8 Te gholoba noko ina ai a Peter ki te hai 'anga
nei, koia na too ki na tugi o Jesus o hai atu kinai,
“Hakahua, hinatu 'aatea ia te au, na'e ko au te
pegea 'oosongo ina!”
9 Ko Peter ma ana hemasi'inga na hu'ai
he gege ma'ugi 'aki i na kaui noko hu'ai 'eha noko
hai e kigatou.
10 Noko konaa na noho ma'u a James ma John,
gua hosa o Zebedee, gua hemasi'inga a Peter.
Ko Jesus noko kogaa na to'o atu kia Peter,
“Noka tau mataku, na'e haka tu'u i te 'aso nei
o hano, ko koe e hai kego tautai pegea mai kia
te au.”
11 Ko kigatou na toso ogatou baka ki 'agunga o
tuku ai ma ba'i me'a agatou, kae tata'o ia Jesus.

Te tangata kahoa
(Matthew 8.1-4; Mark 1.40-45)

12 Te 'aso noko manga noho ai a Jesus i tegaa
manaha, noko a'u ai te launatasi tangata kahoa.

---

* **5:5** 5.5 Jn 21.3. * **5:6** 5.6 Jn 21.6.

Te gholoba noko ina ai kia Jesus, koia noko too
ki te kege o sasaka kia te Ia o hai ake, “Hakahua,
nimaa gaoi kia te Koe, hai mai ia te au kau
mahu.”
13 Ma te hohoga atu te gima o Jesus o 'oso atu
ki te tangata, kae hai atu kinai, “Manga gaoi kia
te Au. Ko koe e hai ke mahu.” Ma te ghali te
kahoa 'anga o masogo.
14 *Kae hai taagango kinai a Jesus o hai atu,
“Noka tau 'atigongo ai ki he pegea, kae manga
hinatu ki te priest ke ina kia te koe, kae hai atu
te begiunga noko gea ai a Moses ke haka 'agi ai,
ko koe kua pau o mahu.”
15 Te gongo o Jesus na hohoga soo atu,
ma te haka putu mai ai te 'apitanga o ba'i pegea
ke haka gongo kia te Ia, ma te ke haka ma'ugi
i ogatou masaki.
16 Ka ko Ia na hano 'aatea ia te kigatou ki na
kunga gaabaki o noko manga noho ai o taakunga.

Ko Jesus noko haka ma'ugi te pegea taa haka pikipiki
(Matthew 9.1-8; Mark 2.1-12)

17 Nimaa te tasi 'ao, ko Jesus noko manga
ako ai, ka na Pharisee ma na ako o na tagan-
gonga noko boomai i ba'i manaha i Galilee, ma
Judea, ma Jerusalem o noko ma noho 'aki i te
kungaa. Ka na taganga o te 'Aitu noko ia Jesus
ke haka ma'ugi masaki ai.
18 Noko iai na pegea noko 'amo mai e kigatou te
pegea masaki taa haka pikipiki i te kaupea. Noko

* **5:14** 5.14 Lev 14.1-32.

hai lobo kigatou to'o 'ia ki goto i te hage ke tuku
i 'ago ia Jesus.
19 Ka na he'e kite e kigatou he aga ke hai ai,
iteme'agaa noko hu'ai 'api, ma te he kaakei ki-
gatou ki te tu'aa hage o ta'aki, kae tuku iho ai ia
te ia i te kaupea ki te uso o te haka putunga i 'ago
ia Jesus.

20 Te 'aso noko ina ai a Jesus ki te sano oga-
tou, ko Ia noko hai atu, “Taku hemasi'inga, ou
'oosongo kua haka noka.”

21 Na Pharisee ma na ako o na tagangonga na
kogaa agatou tegeu'a, “Te pegea aa tenei e igho?
'Ai koai e 'aonga te haka noka na 'oosongo, ka
manga ko te 'Aitu launatasi?”

22 Ko Jesus noko na'a e Ia agatou tegeu'a ma te
hakaanu atu kinai, “ 'Eaa e konaa na tegeu'a ai
i na uso outou?
23 'Ai niaa te haingaohie: I te poi hai atu: ‘Ou
'oosongo kua haka noka,’ poe hai atu: ‘Tu'u ake o
hano’?
24 Kae siahai Au ke na'a ai e koutou te Hosa o
Pegea e hai taganga i te kege nei ke haka noka
na 'oosongo.” Ma te hai atu a Jesus ki te pegea
masaki taa haka pikipiki, “Ko Au e hai atu kia
te koe: Tu'u ake o to'o tou kaainga o hano ki tou
manaha.”
25 Ma te ghali ia, o tu'u i 'ago ia te kigatou, o
to'o nia noko manga teka kinai o hano ki tena
manaha, ma te haka e'eha eia ia te 'Aitu.
26 Ko ba'i pegea noko he gege ma'ugi 'aki o
haka e'eha e kigatou ia te 'Aitu. Ko kigatou noko
hu'ai he langalanga 'aki ai o kogaa agatou to'o,

“Ko kitatou kua hiina'i ki na hai 'anga hai o'ona
noho i te 'aso nei.”

Ko Jesus noko haka pogo ia Levi
(Matthew 9.9-13; Mark 2.13-17)

27 Nimaa 'oti na hai 'anga nei, ko Jesus noko
hano o kite i te pegea tibu takis tena ingoa ko
Levi, manga noho i tena hage hai hekau. Ma te
hai atu kinai a Jesus, “Tata'o mai ia te Au.”
28 Ko Levi na tu'u o ti'aki ba'i me'a, kae tata'o ia
Jesus.
29 Ma te hai te hu'ai kainga a Levi kia Je-
sus i tena hage, noko hu'ai 'api pegea tibu
takis ma gaa pegea ma'u noko kai haka pigi kia
te kigatou.
30 *Ka na Pharisee ma na ako o na tagan-
gonga noko tu'utaki ki tegatou tu'uganga, noko
haka angaanga 'aki o hai atu kia ona pegea
haka ako, “'Eaa koutou e kai ma te bibinu
haka pigi ai ki na pegea tibu takis ma gaa pegea
'oosongo?”
31 Ka ko Jesus noko haka tau kia te kigatou o
hai atu kinai, “E he'e na pegea toka te ligo dokita,
ka na pegea masasaki.
32 Koau e he'e a'u kau haka pogo 'ia na pegea
tinogaoi, ka manga na pegea 'oosongo ke
sui tegeu'a.”

Na noho o te he'e kai i te sogi
(Matthew 9.14-17; Mark 2.18-22)

33 Ko kigatou noko hai atu kia Jesus, “Na pegea
haka ako o John noko he'e kai i ogatou 'aso
taakunga ma te sogi, noko konaa na hai ma'u na

---

* **5:30** 5.30 Lk 15.1,2.

pegea haka ako o na Pharisee, ka manga o'ou te
manga kai ma te bibinu."
34 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kia
te kigatou, "'Ai e hai e koutou na pegea haka pogo
e te tangata hai uguugu ho'ou ke he'e kai i te
gholoba manga haka pata ai kigatou kia te ia?
35 Ka te 'aso kago a'u kago kakabe 'aatea ai te
tangata hai uguugu ho'ou ia te kigatou, 'io tenaa
tegatou 'aso he'e kai ma te taakunga."
36 Ko Jesus noko 'atigongo kia te kigatou i te
haka gaataki nei, "Ka si'ai he pegea lalagi he
momo laoa i te ake ho'ou o lapui ki he bebe ake.
Poi konei na hai eia, koia e tangani lalagi eia te
ake ho'ou, ka te momo laoa ho'ou ka he'e 'aonga
ki te bebe ake.
37 "Ka si'ai he pegea 'utu eia he waeni ho'ou
ki he me'a 'utu waeni mai gaa 'aso. Poi konei
na hai eia, te waeni ho'ou ka haka puu eia te
me'a 'utu waeni, te waeni ka magingi kae maase'i
ma'u ai te me'a e 'utu kinai te waeni.
38 E si'ai! Te waeni ho'ou manga 'aonga te 'utu
ki ni me'a 'utu waeni ho'ou.
39 "E si'ai ma'u he pegea ke nimaa 'oti i te
binu i he waeni mai gaa 'aso kae siahai ki he
me'a ho'ou, ka manga kogaa na to'o: 'Te me'a
mai gaa 'aso te gaoi.' "

6

Te haka anuanu i na noho o te 'Ao oki oki
(Matthew 12.1-14; Mark 2.23—3.6)

1 *Te launatasi 'Ao oki oki ko Jesus noko hano ai
i te uso o te 'umanga witi, ka ona pegea haka ako

* **6:1** 6.1 Deut 23.25.

noko haka tu'u haki e kigatou na hua o na witi o
migimigi i ogatou gima o kai ona hatu.
2 Ma te haka anu kogaa i na Pharisee o hai atu
kinai, "'Eaa e hai ai e koutou na hai 'anga he'e
tuku ke hai i te 'Ao oki oki?"
3 Ma te haka tau a Jesus kia te kigatou o hai atu,
"'Ai e he'e haka sahe e koutou nia noko hai e
David i te gholoba noko he ongea 'aki ai ma ona
pegea?
4 **Ko David noko hano o ugu ki te hage o te
'Aitu, o to'o iho ai eia na utunga tapu o kai na
me'a noko manga 'aonga te kai soko e na priest.
Kae 'abange ma'u eia kogaa ki ona pegea o kai."
5 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, "Te Hosa
o Pegea te Hakahua o te 'Ao oki oki."
6 Nimaa tegaa tasi 'Ao oki oki, ko Jesus noko
hano o ugu ki te Hage hai paaunga o ako ai, ka
noko iai te launatasi tangata pikipiki te gima
maui.
7 Na Pharisee ma na ako o na tagangonga noko
ligo e kigatou he hai 'anga ke haka makau ai kia
te Ia, ma te mata haka hitaiaki ia te Ia po ka
haka ma'ugi e Ia te pegea i te 'Ao oki oki.
8 Ka ko Jesus noko na'a e Ia agatou tegeu'a,
ma te hai atu ki te pegea noko piki piki te gima,
"Tu'u ake o a'u o tu'u i 'ago i te 'apitanga." Ma te
tu'u te tangata o hano o tu'u i te kungaa.
9 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, "Ko Au
e hai kau hakaanu kia te koutou, niaa te tuku
ke hai i te 'Ao oki oki, ke hai ai ni hai 'anga
gaoi, po ke hai ai ni hai 'anga maase'i. E hai ke
haka ma'ugi pegea ai, poe hai ke taa pegea ai?"

---

* **6:4** 6.4 Lev 24.9. * **6:4** 6.4 1 Sam 21.1-6.

10 Ma te he keukeu 'aki a Jesus ia te kigatou
ngatahi, kae hai atu ki te tangata, “Hohoga atu
tou gima.” Ma te hai e te tangata, ma te gaoi hoki
te gima.
11 Ka na Pharisee ma na ako ona tagangonga
na hu'ai he 'ika'ika 'aki ai ma te haka tu'u puge po
nia e hai kigatou hai 'ia kia Jesus.

Te tino anga hugu tuma'a e gua pegea haka to'o o Jesus
(Matthew 10.1-4; Mark 3.13-19)

12 Na 'aso na, noko haka neke ai a Jesus ki te
ogo ke taakunga ai. Noko noho ai i te poo o noko
manga taakunga ai kia te 'Aitu.
13 Nimaa te mahoata, kae haka pogo e Je-
sus ona pegea haka ako o boomai kia te Ia o
haka pau ai te tino anga hugu tuma'a e gua ia
te kigatou o mate ia te kigatou na pegea haka to'o.
14 Konei ogatou ingoa:
Ko Simon, noko mate ma'u e Ia tena ingoa ko
Peter,
ma te taina ia Andrew,
ma James, ma John, ma Philip, ma Bartholomew,
15 ma Matthew, ma Thomas,
ma James te hosa o Alphaeus,
ma Simon te ‘zealot’*,
16 ma Judas te hosa o James,
ma Judas Iscariot te pegea noko hai ke go
haka soko ia Jesus.

Ko Jesus noko tohi'aki ma te haka ma'ugi pegea
(Matthew 4.23—5.12)

---

* **6:15** 6.15 te ‘zealot’, te pegea i te tu'uganga noko he'e siahahai ki Rome

17 Ko Jesus noko iho tata'o ia te kigatou o tu'u
i te kunga tokatoka gaoi. Te hu'ai tu'uganga i ona
pegea haka ako noko i te kungaa, ma ba'i pegea
taki boo mai i ba'i kunga i Judea, ma Jerusalem,
ma te tukutai o Tyre ma Sidon.
18 Ko kigatou noko boomai ke haka gongo kia
Jesus, ma te ke haka ma'ugi i ogatou masaki. Na
pegea noko iai na haagiki songo na hai o gaoi,
19 ko ba'i pegea noko he gotu 'aki ke he 'osohi
kia Jesus, iteme'agaa na taganga noko sosopo mai
ia te Ia o haka ma'ugi ia te kigatou ngatahi.
20 Ko Jesus noko ina 'atu ki ona pegea haka ako
ma te hai atu kinai,
"Te haka gaoinga kia te koutou e lae,
iteme'agaa koutou na pegea o te Hakahua 'anga
a te 'Aitu.
21 Te haka gaoinga kia te koutou manga
he ongea 'aki,
iteme'agaa koutou e hai ke go makokona.
Te haka gaoinga kia te koutou e magegepe i na
'aso nei,
iteme'agaa koutou e hai ke go kakata.
22 *Te haka gaoinga kia te koutou i na 'aso go-
toa'a ai a pegea kia te koutou,
ma te he ngaatutu'a 'aki kia te koutou,
ma te baa songo ia te koutou,
ma te hegeu songo ai kia te koutou,
i te ghaghi i te Hosa o Pegea.
23 *'Ogo noko sisia atu i na 'aso na ma te noko
magagaohie, iteme'agaa e hua'eha te ga'unga

* **6:22** 6.22 1 Pet 4.14. * **6:23** 6.23 2 Chr 36.16; Acts 7.52.

a 'autou i te gangi. Noko manga konaa na hai
ogatou tupuna ki na taauga.
24 Kae haka 'aagoha koutou na pegea ga'u,
iteme'agaa kua 'oti i te ga'u e koutou te
haka magaohie.
25 Haka 'aagoha koutou manga kai gaoi i na 'aso
nei,
iteme'agaa koutou e hai ke go he ongea 'aki.
Haka 'aagoha 'aki a koutou manga kakata i na
'aso nei,
iteme'agaa koutou kago noko magegepe ma te
tatangi.
26 Haka 'aagoha koutou i na 'aso hegeu gaoi ai a
pegea kia te koutou,
noko manga konaa na hai ogatou tupuna ki na
taauga gogoi.

Ma'ine ki na makau
(Matthew 5.38-48; 7.12a)

27 "Ka ko Au e hai atu kia te koutou manga
haka gongo mai kia te Au: Ma'ine atu ki outou
makau, ma te hai hai 'anga gaoi atu ki na pegea
manga gotoa'a kia te koutou.
28 Haka gaoi atu na pegea manga tongi ia
te koutou, ma te taakunga atu i na pegea manga
he'e kumu ia te koutou.
29 Nimaa iai he pegea e paa eia tou kagahau,
anga atu ma'u kinai tegaa pa'asi. Nimaa iai he
pegea e to'o eia te ake o'ou, noka te susugi ia te ia
i te poi to'o ma'u eia tou ake maatogu
30 Haiga'a atu ki ba'i pegea haka ene 'aki kia
te koe, ka nimaa iai he pegea e to'o ma'au he
me'a, noka tau haka ene hoki ai.

31 *Hai atu e koutou ni hai 'anga ki gaa pegea ke
papata ki autou siahahai 'anga kia te kigatou, ke
hai ni hai 'anga kia te koutou.
32 “Nimaa maa'ine koutou ki na pegea manga
maa'ine kia te koutou, tehea te haka gaoinga ka
ga'u ai e koutou? Manga konaa na hai ma'u na
pegea 'oosongo te maa'ine ki na pegea maa'ine
kia te kigatou.
33 Ka poi manga hai hai 'anga gaoi koutou ki na
pegea manga hai hai 'anga gaoi kia te koutou,
e hai ke kohea na ga'u e koutou ni hakagaoinga?
Na pegea 'oosongo manga konaa agatou hai
ma'u.
34 Ka nimaa manga haiga'a me'a koutou ki na
pegea, manga tegeu'a ake koutou ke go tau'i
haka hoki kia te koutou, e hai ke go kohea na
ga'u ai e koutou he hakagaoi? Na pegea 'oosongo
manga haiga'a me'a ma'u ki gaa pegea 'oosongo,
kae tegeu'a ake ke go tau'i haka hoki ngatahi.
35 Ka koutou maa'ine atu ki outou makau,
ma te hai me'a gaoi atu kia te kigatou, ma te
manga muna o 'abatu ma'agatou ni me'a,
kae noka tautou hakasano ke go giu'aki kia
te koutou, ka ke go hua'e'eha ai autou ga'unga,
ka ke go hai ma'u ai ni tamagiki ma'a te 'Aitu
Hu'ai Ma'u 'agunga ia te koutou, iteme'agaa ko Ia
e 'agoha ma'u i na pegea he'e tagamagie, ma na
pegea hai hai 'anga songo.
36 Koutou 'agogoha atu, ke noho pe te Tamana
o'outou e 'agoha.

---

* **6:31** 6.31 Mt 7.12.

Te haka aba kogaa pegea
(Matthew 7.1-5)

37 “Noka te haka aba kogaa pegea, ka
ke go noka te haka aba ia te koutou. Noka
te haka makau kogaa pegea, ka ke go noka
te haka makau ia te koutou. Haka noka
hai 'anga atu ki gaa pegea ka ke go haka noka
hai 'anga ma'u kia te koutou.
38 Haiga'a atu, ka ke go sui o haiga'a kia
te koutou. E hai ke go 'abatu ke 'eha kia te koutou,
ke noho pe te kete e tape o ta'ota'o ma te o'i o'i, ka
ke 'eha aano honu o magingi ai ni me'a. E konaa
na noho te haiga'a 'anga kia te koutou. Ka te
potaha o nia kago hai e koutou, e hai ke go konaa
na hai haka papata ma'u kia te koutou.”

39 *Ko Jesus noko 'atigongo ma'u kia te kigatou
i te haka gaataki nei, “'Ai manga 'aonga te hutiaki
e he pegea kibi he pegea kibi? 'Ai ko kigaaua
ngatahi kago he'e hetoki ki he pupu'a?!
40 *Te pegea haka ako e he'e sigi i tena ako, ka
nimaa iai he pegea haka ako gaoi, koia e hai ke go
noho pe tena ako.

41 “'Eaa manga ina ai koe ki te mi'i momo pebu
e i-te mata o te taiu, ka manga haka tausu'u ake ai
koe ki te potu ga'akau i tou mata?
42 'Eaa e konei na to'o ai koe kia te taiu, ‘Taina,
tuku mai kau sa'u iho 'ia te mi'i momo pebu i tou
mata na,’ ka te manga he'e ina koe ki te potu
ga'akau i tou mata?! Ko koe te pegea haka tomu'a.
Mataa sa'u iho te potu ga'akau i tou mata, ka ke

---

* **6:39** 6.39 Mt 15.14. * **6:40** 6.40 Mt 10.24,25; Jn 13.16; 15.20.

ina gaoi koe o sa'u iho te mi'i momo pebu i te
mata o te taiu.

Te ga'akau ma ona hua
(Matthew 7.16-20; 12.33-35)

43 "E si'ai he ga'akau gaoi ke hai mo'ona ni hua
maase'i, kae si'ai ma'u he ga'akau maase'i ke hai
mo'ona ni hua gaoi.
44 *Ko ba'i ga'akau manga taki na'a i ona hua.
Ko pegea ka he'e haki e kigatou ni hua mo'o
te ga'akau e mate te 'fig' i ni kaubago hotohoto
i mouku, po ni hua ga'akau hai waeni i he ga'akau
maase'i i mouku.
45 *Te pegea gaoi e sosopo mai ai na me'a gaoi
i na me'a gaoi manga noho i te uso o 'ona, ka
te pegea maase'i manga sosopo mai ai na me'a
maase'i manga noho i te uso o'ona. Ka te ngutu
e gea i na me'a manga honu i te uso o'ona.

Te toka gua pegea 'ati hage
(Matthew 7.24-27)

46 "'Eaa e mate ai e koutou ia te Au o hai mai:
'Hakahua, Hakahua,' ka manga he'e hai ai
e koutou nia e gea ai Au?
47 E hai kau haka 'agi 'ia kia te koutou na noho
o na pegea boomai kia te Au o haka gongo i aku
haka hegeunga o hai e kigatou.
48 Ko kigatou manga noho pe te pegea haka tu'u
tena hage. Koia noko mataa kegi na gua ki na
pou o popoko, 'io mugi o haka tu'u te hage i te
ogo hatu. Te 'aso na kake ake ai te honunga o
guti ki te hage, ka noko he'e 'aonga te ngatugu,
iteme'agaa noko gaoi tena haka tu'u 'anga.

---

* **6:44** 6.44 Mt 12.33. * **6:45** 6.45 Mt 12.34.

49 Ka te pegea e haka gongo ki aku
haka hegeunga, kae he'e hai eia, manga noho
pe te pegea noko haka tu'u tena hage i te kege,
ka he'e tau haka tu'u sanga. Te gholoba e kake ai
te honunga o guti kinai, ma te too te hage, o pau
o maseuseu."

7

Te sano o te tugi tau'a mai Rome
(Matthew 8.5-13)

1 Nimaa 'oti i te gea a Jesus i ba'i hai 'anga nei
ki te 'apitanga noko ma hakagongo kia te Ia, kae
hano ki Capernaum.
2 Te kunga na noko iai te launatasi guani o te
tugi tau'a noko hu'ai ma'ine kinai tena hakahua,
ka na masaki o hitaiaki ke mate.
3 Te tugi tau'a na gongo ia Jesus ma te tuku
eia kogaa i na 'agiki o na Jew o boo kia te Ia, o
he haka ene 'aki kinai ke a'u a Jesus o haka ma'ugi
tena guani.
4 Te gholoba noko boomai ai kigatou kia Jesus,
ko kigatou noko hu'ai he sasaka 'aki kia te Ia o
hai atu kinai, "Te pegea nei e hu'ai maa'ogi ke
'aabaki kinai Koe,
5 iteme'agaa koia e hu'ai ma'ine ki tematou
kakai 'anga nei, ma te haka tu'u ma'u eia tematou
Hage hai paaunga."
6 Ma te tata'o a Jesus ia te kigatou.
Ko Ia noko hitaiaki ki te hage, kae manga
kaunaki e te tugi tau'a ana hemasi'inga o boo
kia Jesus o hai atu kinai, "Hakahua, noka tau
maikia mai kinai, na'e he'e 'aonga te hai atu au
ke a'u Koe ki goto i toku hage nei.

7 Tenei te hai 'anga e maanatu ake ai au e he'e
'aonga taku hinatu kia te Koe, ka manga gea mai
kinai i he kupu, ka ke ma'ugi toku guani.
8 Iteme'agaa ko au ma'u te pegea hakahua e
pegea, kae sui au o hakahua eau kogaa pegea
hai tau'a. Nimaa hai atu au ki tenei: 'Hinatu!'
koia ka hano. Nimaa hai atu ma'u au ki tegaa,
'A'u!' koia ka a'u. Nimaa kaunaki eau toku
guani o hai atu kinai, 'Hai atu te hai 'anga na!' ka
maa'ogi ia o hai."
9 Nimaa haka gongo a Jesus ki te hai 'anga
nei, ko Ia noko gege ma'ugi ai ma te keu iho ki te
'apitanga noko tata'o ia te Ia o hai atu kinai,
"Ko Au e hai atu kia te koutou, e he'e kite e Au he
pegea ke konei na sano i Israel."
10 Nimaa giu na pegea noko kaunaki o boo kia
Jesus o hetae atu ki te hage o kite e kigatou te
guani kua ma'ugi.

Ko Jesus noko haka ma'ugi te tama a te hahine magepe

11 Noko he'e taunga gogoa, kae ghali a Jesus
o hano ki te manaha e mate tena ingoa ko Nain.
Ona pegea haka ako ma te hu'ai tu'uganga noko
tata'o ia te Ia.
12 Nimaa hitaiaki Ia ke hetae ki te aga ki goto
i te manaha, te pegea e mate e 'amo iho ki taha.
Koia te tama e tasi a te tinana, ka koia te hahine
magepe. Noko hu'ai 'api pegea i te manaha noko
manga haka pata kia te ia.
13 Te gholoba noko ina 'atu ai te Hakahua ki te
hahine, te uso o'ona noko hu'ai 'agoha kinai
ma te hai atu kinai, "Noka te tangi."

14 Kae hano a Jesus o 'oso ki te peenanga o te
pegea mate, ma te tutu'u haka ma'u na pegea
noko 'amo e kigatou, kae hai atu a Jesus, “Tama,
ko Au e hai atu kia te koe: 'Aga ake!”
15 Te pegea na mate noko 'aga o noho o noko
manga haka hegeu, ma te a'u a Jesus o 'abange
haka hoki kia te tinana.
16 Ko ba'i pegea noko hu'ai he gege ma'ugi 'aki
o haka e'eha e kigatou ia te 'Aitu, o kogaa agatou
to'o, “Te hu'ai taauga kua haka 'agitino i 'ago ia
te kitatou.” Ma te kogaa agatou to'o ma'u, “Ko te
'Aitu kua a'u ke 'aabaki ki ona pegea.”
17 Te gongo o Jesus na mahoga i ba'i kunga i
Judea, ma ba'i kunga henua noho mugheghi.

Ko Jesus ma John Baptist
(Matthew 11.2-19)

18 Na pegea haka ako o John noko 'atigongo kia
te ia i te ta'u hai 'anga nei, ma te ngege atu a John
i te toka gua i ona pegea haka ako, o boomai kia
te ia,
19 ma te haka to'o eia o boo kia te Hakahua ke
haka anuanu kinai, “Tenaa Koe manga mata ai ke
a'u, po ko kimatou manga koi hitagi i he pegea
'aatea?”
20 Nimaa boomai gua pegea kia Jesus, o hai atu
kinai, “Ko John e haka to'o mai eia ia te kimaaua
o boomai kimaaua haka anu kia te Koe, po tenaa
Koe manga mata ai ke a'u, po ko kimatou koi
hitagi i he pegea 'aatea?”
21 Te gholoba na, ko Jesus noko manga
haka ma'ugi ai e Ia ba'i pegea masasaki i ba'i
sa'o saga mou hage, ma te pagepage e Ia na

haagiki songo, ma te lugaluga e Ia na mata o na
pegea kikibi.
22 *Nimaa haka tau a Jesus ki gua pegea noko
haka to'o mai e John o boomai, o hai atu kinai,
“Giu atu o hogahoga kia John i nia kua hiina'i
kinai kougua ma te haka gongo kinai: Na pegea
kikibi kua hiina'i, na pegea seu kua lango, na
pegea kahoa kua mahu, na pegea tugi kua
haka gongo, na pegea mamate kua maa'ugi giu,
ma te Gongo Gaoi kua tohi'aki ai ki na pegea lae.
23 Haka gaoi ki te pegea e he'e tootoo baasi'a ia
te Au.”
24 Nimaa 'oti i te giu gua pegea o John, kae
haka tu'u te haka hegeu a Jesus ki te 'apitanga i na
noho o John, o hai atu kinai, “Niaa te boo koutou
ki te tugatea ke hiina'i kinai? Te kaso hatu e pusi
e te oko o maloku?
25 Nimaa si'ai, 'ai niaa te noko boo koutou
ke hiina'i kinai? Te tangata e haka gosigosi
i na ake hu'ai maatanga gaoi? Si'ai, na pegea
e haka gosigosi i na ake hu'ai maatanga gaoi i te
ga'u me'a haka saga ka manga kite ai i na hage
o na hakahua ga'u.
26 Ka niaa te noko boo koutou ke hiina'i kinai?
Te taauga? E maa'ogi, e hai atu Au kia te koutou,
koia e sigi i na taauga.
27 *Tenei te pegea noko 'atigongo ai na
Kanukanu Tapu o hai ake,
‘E hai ke go haka to'o mai toku pegea to'o gongo
ke go mu'a ia te Koe,
ke go haka ngaague eia te aga kia te Koe.’

---

* **7:22** 7.22 a Is 35.5,6; b Is 61.1. * **7:27** 7.27 Mal 3.1.

28 Ko Au e hai atu kia te koutou, ko John e hu'ai
hua'eha o sigi i ba'i pegea sosopo i te kege nei, ka
he pegea e hua'iti'iti i te Hakahua 'anga a te 'Aitu,
koia e hu'ai hua'eha o sigi ia John."
29 *Ko ba'i pegea, ma na pegea tibu takis ma'u
noko haka gongo ki na gea 'anga a Jesus, ma te
na'a ai e kigatou na paaunga a te 'Aitu e hu'ai
gaoi, iteme'agaa ko kigatou na 'oti i te haa gogomi
e John.
30 Ka na Pharisee ma na ako o na tagangonga
noko he'e siahahai ki na gaataki a te 'Aitu kia
te kigatou, iteme'agaa na he'e haa gogomi e John.
31 Ko Jesus noko konei na gea ma'u, "E hai
kau kohea na haka papata 'ia na pegea o te
'atu tangata nei? E kohea na noho a kigatou?
32 Ko kigatou manga noho pe na tama giki
manga noho 'aki i te kunga he tau'i 'aki me'a o
noko manga he ngengege 'aki kia te kigatou:
'Ko kimatou e pusi kohe kia te koutou,
ka he'e tau'aso kinai koutou!
Ko kimatou e taugua i na taugua haka 'aagoha,
ka he'e tatangi ai koutou.'
33 Ko John Baptist noko a'u o he'e kai utunga o
he'e binu ini waeni, ma te hai ake koutou, 'Koia
e iai te 'atua.'
34 Nimaa a'u te Hosa o Pegea o kai ma te binu,
ma te hai ake koutou, 'Ko Ia te pegea sia kai ma te
sia binu waeni, ka ko Ia ma'u te hemasi'inga ana
pegea tibu takis ma gaa pegea 'oosongo.'
35 Na pegea kua ga'u e kigatou te 'igo'igo o te 'Aitu,
e haka 'agi e kigatou e maa'ogi."

---

* **7:29** 7.29 Mt 21.32; Lk 3.12.

Te hahine 'oosongo noko sogosogo na ba'e o Jesus

36 Te launatasi i na Pharisee noko haka pogo eia
ia Jesus ke kai haka pigi kia te ia, ma te hano Ia
o ugu ki te hage o te Pharisee o noho ki te kunga
kai.
37 *Nimaa na'a e te hahine 'oosongo noko i te
manaha, ko Jesus manga kai i te hage o te Phar-
isee, ma te to'o mai eia te mi'i poati, tena ingoa te
alabasta, noko iai te bai hu'ai tutuu gaoi.
38 Koia noko tu'u mai tu'a ia Jesus o pata i na
ba'e, o noko manga tangi ma te basuu eia na ba'e
o Jesus i na go'imata o'ona, ma te sogosogo eia
i na gau 'ugu o'ona, ma te sosongi i na ba'e kae
gigingi kinai eia te bai tutuu gaoi.
39 Te gholoba na ina 'atu ai te Pharisee noko
haka pogo eia ia Jesus ki te hai 'anga nei, koia
noko konei ana tegeu'a ake, "Te pegea nei poi te
taauga, manga 'aonga te na'a e Ia po te hahine aa
te 'oso kia te Ia, ma te na'a ma'u e Ia koia te
hahine 'oosongo ina."
40 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kia te ia,
"Simon, ko Au e siahai kau gea kia te koe i te
hai 'anga."

Ma te haka tau a Simon o hai atu kinai, "Ako,
'atigongo mai kia te au."
41 Ma te hai atu a Jesus, "Te toka gua pegea
noko to'o agaa mane ka ke go sui ki te pegea
haiga'a mane. Noko to'o e tegaa te gimanga gau
(500) mane, kae to'o e tegaa te katoa haka gima
(50) mane.

---

* **7:37** 7.37 Mt 26.7; Mk 14.3; Jn 12.3.

42 Ka na si'ai he pegea ia te kigaaua ke hai he
mane ke tau'i haka hoki ai kia te ia, ma te manga
haka noka eia kia te kigaaua ngatahi. Koai gaa ia
te kigaaua te noko hu'ai ma'ine kinai?"
43 Ma te haka tau a Simon o hai atu, "Koau
e kogaa aku tegeu'a, te pegea e to'o mane o 'eha
ka kua manga haka noka kinai."
Hai atu kinai a Jesus, "Tau
haka tau mai 'anga na e hu'ai gaoi."
44 Ma te keu atu a Jesus ki te hahine kae hai atu
kia Simon, "Ko koe e ina mai ki te hahine nei?
Taku a'u 'anga ki tou hage nei, ko koe e he'e
'aumai e koe he bai ke huhu'i ai oku ba'e, ka te
hahine nei e huhu'i eia oku ba'e i na go'imata
o'ona, ma te sogosogo i na gau 'ugu o'ona.
45 Ko koe e he'e sosongi ia te Au, ka te hahine
nei e haka tu'u i te gholoba e ugu mai ai Au ki te
hage nei, koia e he'e 'oti tena sosongi i oku
tapungao.
46 Ko koe e he'e gigingi e koe he bai tutuu gaoi
ki toku 'ugu, ka te hahine nei kua gigingi eia te
bai tutuu gaoi ki oku ba'e.
47 Tenei te hai 'anga e hai atu ai Au kia te koe:
Na 'oosongo o te hahine nei e hu'ai 'eha, ka kua
haka noka kinai, tenei te hai 'anga e hua'eha ai
tena ma'ine. Ka koai e he'e hu'ai haka noka
hai 'anga kinai, e hai ke hua'iti'iti ma'u te ma'ine
o'ona."
48 Ma te hai atu a Jesus ki te hahine, "Ou
'oosongo kua haka noka."
49 Kogaa i na pegea noko haka pata kia te Ia,
noko kogaa agatou to'o, "'Ai koai tenei te 'aonga
te haka noka na 'oosongo ma'u?!"

50 Ko Jesus noko hai atu ki te hahine, “Te
sano o'ou te haka ma'ugi ia te koe; hinatu ma te
goto maagie.”

8

Te haka gaataki i te pegea lago hatu me'a
(Matthew 13.1-23; Mark 4.1-20)

1 Nimaa mugi mai kogaa gholoba, ko Jesus
noko hano ki na hu'ai manaha ma na mi'i man-
aha o noko manga tohi'aki ai i te Gongo Gaoi
o te Hakahua 'anga a te 'Aitu. Te tino anga hugu
tuma'a e gua pegea haka ako noko manga
he tata'o 'aki ia te Ia.
2 *Ka noko iai ma'u na haahine noko hakagaoi
e Jesus i na haagiki songo ma na sa'o saga: Ko
Mary noko mate tena ingoa ko Mary mai Mag-
dala, te pegea noko boo 'aatea ai te toka hitu
haagiki songo,
3 ma Joanna, te uguugu o Chuza, te pegea
noko hakahua i na me'a a Herod, ma Susanna,
ma gaa pegea ma'u. Na haahine nei noko hai
agatou me'a o 'aabaki ai kia Jesus ma ona pegea
haka ako.
4 Noko hu'ai 'api pegea noko taki boomai i ba'i
manaha kia Jesus, ma te 'atigongo kinai a Ia i te
haka gaataki nei:
5 “Te launatasi pegea sanga noko hano ke
sanga ana hatu me'a. Nimaa lago ana hatu
me'aa, noko hetoki kogaa ki na taha ba'e aga o
takataka, kae boomai na manu he gegei o te gangi
o kai e kigatou.

---

* **8:2** 8.2 Mt 27.55,56; Mk 15.40,41; Lk 23.49.

6 Noko iai kogaa hatu me'a noko hetoki ki te
kunga ngaoa'a. Nimaa malubu ake, ghali o paku-
paku, iteme'agaa e he'e tau bai ke haka ngasogo
eia.
7 Noko iai kogaa hatu me'a noko hetoki ki te
kunga kaubago hotohoto ina. Nimaa malubu o
ngaasogo ngatahi ake, ma te baa magu 'ia e gaa
ga'akau na me'a noko baa seu o mamate.
8 Noko iai kogaa hatu me'a noko hetoki ki te
kunga kege gaoi, noko ngasogo ake o hai ona hua,
noko taki hua te hua me'a e tasi."

Te gholoba noko 'oti i te konei ana gea ai, kae
hai atu kia te kigatou, "Koai e hai na taginga ke
hakagongo, haka gongo ake ai!"

9 Na pegea haka ako noko haka anuanu kia Je-
sus o hai atu, "Tehea te gaataki o te haka gaataki
nei?"
10 *Ka ko Jesus noko haka tau kia te kigatou
o hai atu, "Te naa 'anga o na hai 'anga ngigo o te
Hakahua 'anga a te 'Aitu, kua 'oti i te haiga'a kia
te koutou, ka kogaa pegea e haka hegeu kinai Au
i na haka gaataki, ka ke nimaa,

'si'igoa e hiina'i kinai kigatou, ka ka he'e kite,
ma te si'igoa e haka gongo kinai, ka ka he'e 'igo-
hia.'

11 Tenei te hogahoga 'anga o te haka gaataki: Na
hatu me'a manga noho pena haka hegeunga a te
'Aitu.
12 Na me'a noko hetoki ki te taha ba'e agaa,
manga noho pena haka hegeunga a te 'Aitu i na
uso o na pegea manga haka gongo, kae ghali a

* **8:10** 8.10 Is 6.9.

Satan o a'u o sa'u 'aatea i na uso ogatou, ka
kigatou noka te too kinai ma te maa'ugi ai.
13 Na me'a e hetoki ki te kunga ngaoa'a, manga
noho pena haka hegeunga a te 'Aitu i na uso o na
pegea ga'u e kigatou na haka hegeunga a te 'Aitu
i te mi'i gholoba e haka gongo kinai o magagao-
hie, kae he'e tau aka. Manga na'a i te mi'i 'aso, ka
nimaa hetae mai na 'aso o na pakenga, ko kigatou
manga hetoki iho.
14 Na me'a e hetoki ki na kunga kaubago hoto-
hoto ina, manga noho pena haka hegeunga a te
'Aitu i na uso o na pegea e haka gongo kinai, ka
manga maikia ki na ga'unga, ma na siahai 'anga
ki na me'a o te kege nei e hai ia te kigatou o he'e
'aonga te hai ni hai 'anga gaoi.
15 Ka na hatu me'a e hetoki ki te kunga kege
gaoi, manga noho pe na haka hegeunga a te 'Aitu
i na uso o na pegea gaoi ma te mangangao o
haka gongo kinai o pipiki i na uso ogatou, ma te
tuku gago ia te kigatou, ka ke go hai ai e kigatou
ni hai 'anga gaoi.

Te haka gaataki i te peba
(Mark 4.21-25)

16 *"E si'ai he pegea ke tutu eia he peba o tango
i he kete, po e tuku ki he gago kaupea, kae hai ke
haka tu'u ki te kunga haka eke peba, ka ke hiina'i
kinai na pegea e boo ki goto i te hage.
17 *Iteme'agaa ko ba'i hai 'anga huu e hai ke go
haka 'agi ke hiina'i kinai, ma ba'i hai 'anga ngigo

* **8:16** 8.16 Mt 5.15; Lk 11.33. * **8:17** 8.17 Mt 10.26; Lk 12.2.

e hai ke go na'a, ma te to'o mai ki te maagama ke
hiina'i kinai.
18 *Na'a pipiki ake e koutou nia e haka gongo ai
koutou, iteme'agaa koai e ga'u eia, e hai ke go
haiga'a beegaba kia te ia, ka koai e he'e ga'u eia,
e hai ke go sa'u 'aatea ia te ia. Haka gatagoa nia
e tegeu'a ake e hai eia, e hai ke go sa'u ia te ia."

Te tinana o Jesus ma te 'api o'ona
(Matthew 12.46-50; Mark 3.31-35)

19 Te tinana o Jesus ma na taina o'ona noko
boomai kigatou hiina'i kia te Ia, ka na he'e 'aonga
tegatou boo o hitaiaki kinai, iteme'agaa noko
hu'ai 'api pegea.
20 Noko iai na pegea noko 'atigongo ai kia Jesus
o hai atu kinai, "Ko te tinau ma na taina o'ou
manga tutu'u i haho e siahahai ke hiina'i kia
te Koe."
21 Ka ko Jesus noko haka tau o hai atu kinai,
"Konei oku tinana ma oku taina, na pegea manga
haka gongo ki na haka hegeunga a te 'Aitu o hai
e kigatou."

Ko Jesus noko haka noka te huukenga
(Matthew 8.23-27; Mark 4.35-41)

22 Nimaa te launatasi 'ao, ko Jesus noko hai atu
ki ona pegea haka ako, "Kitatou boo ki tegaa
pa'asi i te gano nei." Ma te sosopo a kigatou ki te
baka o haka 'ui.
23 Nimaa 'ui a kigatou i te baka, kae moe a
Jesus. Ma te too te huukenga ki te gano o hai ke
mene ai te baka. O hu'ai maikia ai kigatou.

---

* **8:18** 8.18 Mt 25.29; Lk 19.26.

24 Na pegea haka ako noko boomai kia Jesus o
baa 'aga e kigatou o hai atu kinai, “Hakahua, ko
kitatou ka mamate!”
Ma te tu'u ake a Jesus o gea susugi na oko ma te
moana noko 'atua, ma te maa'ogi o magino kae
ngongoto.
25 Kae hai atu a Jesus ki ona pegea haka ako,
“Tehea te sano o 'outou?!”
Ko kigatou noko matataku ma te
he gege ma'ugi 'aki o kogaa agatou
he hakaanu 'aki, “Te pegea aa tenei, te gea ki na
oko ma te moana o mangangao kia te Ia?”

Ko Jesus noko haka ma'ugi te pegea uguhia (Matthew 8.28-34; Mark 5.1-20)

26 Ko kigatou noko 'ui o boo ki na kunga henua
o na pegea o Gerasa, te kunga i tegaa pa'asi i te
gano i Galilee.
27 Te gholoba noko sopo ake ai a Jesus ki te
tau ganga, ko Ia noko bilaabei ma te tangata
uguhia, te pegea mai te manahaa. Noko hu'ai
'eha 'aso te tangata nei noko he'e mago ai, o he'e
kakai ai ini hage, ka koia noko manga kakai i na
'atu takotonga.
28 Nimaa ina 'atu kia Jesus, koia noko pipisi
te mate kae too atu ki na ba'e o Jesus, o tangi
ngege o hai ake, “Jesus, niaa te hai ke hai e Koe
kia te au? Jesus, te Hosa o te 'Aitu e Hu'ai
Ma'u 'agunga? Ko au e sasaka kia te Koe, ke noka
te hai songo ia te au.”
29 Ka ko Jesus na kaunaki e Ia te haagiki songo
ke hano 'aatea i te tangata. Noko 'eha 'aso noko
uguhia ai. Masi'igoa noko gii na ba'e ma na gima
i na puni hatu'ugi, ma te hai ona pegea ge'o, ka

noko manga motumotu eia na puni hatu'ugi kae
kakabe e te 'atua ki na kunga gaabaki.
30 Ko Jesus noko haka anu kinai o hai atu,
“Tehea tou ingoa?”
Ma te haka tau o hai atu, “Toku ingoa ko 'Api
To'a.” Koia noko konei ana gea, iteme'agaa noko
'api haagiki songo na he uguhi ia te ia.
31 Kae he sasaka 'aki na haagiki kia Jesus ke
noka te kaunaki ia te kigatou ke boo ki te pupu'a
he'e ngato.
32 Noko iai te hu'ai tugaa piki noko manga kai
i te pa'asi o te ogo. Na haagiki noko he sasaka 'aki
kia Jesus ke tuku kigatou boo o he uguhi i na piki,
ka na tuku e Ia.
33 Te gholoba na sosopo ai na haagiki songo
ki taha i te tangata, ko kigatou na he'agiko o
he uguhi i na piki, ma te he 'agiko iho i te pa'asi
o te tiha, o 'u'utu ki te gano o memene ai.
34 Nimaa hiina'i kinai na pegea noko ge'o
e kigatou na piki ki te hai 'anga na hai, ma te
he 'agiko giu o he 'atigongo 'aki ai i te manaha
ma na kakai 'anga.
35 Ma te boo te 'apitanga ke hiina'i ki te
hai 'anga na hai. Te gholoba noko boo ai kigatou
kia Jesus, kigatou na kite i te pegea noko iai
na haagiki, kua boo 'aatea ai, ka manga noho
haka pata kia Jesus. Koia kua mago, ka kua
hai tegeu'a gaoi, ma te matataku ai a kigatou.
36 Na pegea noko hiina'i kinai, noko 'atigongo ai
ki te 'apitanga i te tangata noko iai na haagiki kua
gaoi.
37 Ma te boomai ko ba'i pegea i te kakai 'anga
i Gerasa o haka ene 'aki kia Jesus ke hano 'aatea

ia te kigatou, iteme'agaa ko kigatou kua hu'ai
matataku. Ma te sopo a Jesus ki te baka o hano.
38 Te tangata noko boo 'aatea ai na haagiki
songo, noko haka ene kia Jesus ke tata'o ai, ka na
he'e maka a Jesus, manga hai atu kinai,
39 "Hoki atu ki tou manaha o 'atigongo ai i nia
kua hai e te 'Aitu kia te koe." Ma te hoki te tangata
o 'atigongo i ba'i hai 'anga kua hai e Jesus kia te ia.

Gua haahine noko haka ma'ugi e Jesus (Matthew 9.18-26; Mark 5.21-43)

40 Te gholoba noko hoki ai a Jesus ki tegaa
pa'asi o te gano, te 'apitanga noko haka pogo ia
te Ia, iteme'agaa ko kigatou ngatahi noko ma
hitagi ia te Ia.
41 Noko iai te pegea tena ingoa ko Jairus, te
hakahua o te Hage hai paaunga, ka noko a'u o too
ki na ba'e o Jesus o haka ene kinai ke hano ki tena
hage.
42 Iteme'agaa tena tama 'ahine e tasi, te pegea
katoa tuma'a e gua ona ghapu, ka manga takoto
e hai ke go mate.

Ka te hano 'anga a Jesus i te agaa, ko ba'i pegea
noko muimui mai kia te Ia.
43 Ka noko iai te launatasi hahine noko manga
higosia i te masaki o haahine o katoa tuma'a
e gua ona ghapu. Ka noko si'ai he pegea ke hai
ia te ia ke gaoi.
44 Te hahine noko 'agu mai tu'a ia Jesus o 'oso
ki te kapa o tena ake, ma te ghali te singa 'anga te
tino o 'oti.
45 Ma te haka anu a Jesus o hai atu, "Koai te 'oso
kia te Au?"

Ma te heege'i ngatahi kigatou, kae hai atu
kinai a Peter, “Hakahua, e hu'ai 'api to'a te
haka putu mai 'anga o muimui kia te Koe!”
46 Ka ko Jesus noko kogaa ana to'o atu, “Kua
'oso te pegea kia te Au. E na'a e Au i te taganga
e hano ia te Au.”
47 Ma te kite iho e te hahine te hai 'anga e hai
eia kua na'a, ma te a'u popoge, o guti ki na ba'e o
Jesus o hogahoga i 'ago i te 'apitanga te hai 'anga
e 'oso ai kia Jesus, ma tena ghali 'anga o ma'ugi.
48 Ma te hai atu a Jesus kia te ia, “Ta'ahine, te
sano o'ou kua hai ia te koe o soihua. Hinatu ma te
goto maagie.”
49 Ko Jesus noko manga koi haka hegeu, kae
boomai na pegea i te hage o Jairus, te hakahua
o te Hage hai paaunga, o hai atu kia Jairus, “Ko
tau tama 'ahine kua mate. Noka te hai ma'u te
Ako ke ghaulia ai.”
50 Nimaa haka gongo kinai a Jesus, ma te
hai atu kia Jairus, “Noka tau mataku, ka manga
too mai, ka ke ma'ugi a tau tama 'ahine.”
51 Te 'aso noko hetae ai a Jesus ki te hage o
Jairus, noko he'e tuku e Jesus he pegea ke tata'o
ia te Ia, ka manga ko Peter ma John ma James
ma te tamana ma te tinana o te tama 'iti'iti.
52 Ko ba'i pegea noko manga tatangi ma te
magegepe i te tama 'iti'iti, ka ko Jesus noko
hai atu kinai, “Noka tautou magegepe, na'e koia
e he'e mate, ka manga moe.”
53 Ko kigatou noko putatai kia Jesus, i te noko
na'a e kigatou te tama 'iti'iti kua mate.
54 Ka ko Jesus noko tau i te gima o te tama 'iti'iti
kae hai atu kinai, “Ta'ahine, 'aga ake!”

55 Ma te ghali te ma'ugi o te mi'i hahine o
hokimai kinai, o 'aga o tu'u, ma te kaunaki e Jesus
ia te kigatou ke 'abange ma'ana ni utunga ke kai.
56 Ko ona hai maatu'a noko hu'ai
he gege ma'ugi 'aki ai, ka ko Jesus noko
hai taagango kia te kigaaua o hai atu, “Noka
te hogahoga ki he pegea te hai 'anga e hai nei.”

9

Te haka to'o 'anga e Jesus te tino anga hugu tuma'a e gua
(Matthew 10.5-15; Mark 6.7-13)

1 Ko Jesus noko ngege i te tino anga hugu
tuma'a e gua pegea haka ako o boo ngatahi mai,
kae haiga'a kinai e Ia na taganga ke pagepage ai
na haagiki songo ma te ke haka ma'ugi ai na
pegea masasaki.
2 Ma te kaunaki e Jesus ia te kigatou ke boo
o tohi'aki i te Hakahua 'anga a te 'Aitu, ma te ke
haka ma'ugi na pegea masasaki.
3 Ko Jesus noko hai atu kia te kigatou, “Noka
te to'o ma'autou ni me'a i tautou boo 'anga na:
Ni tokotoko, poni kete, poni utunga, poni mane,
poni ake ke ge'o ai.
4 Tehea te hage e he uguhi kinai koutou,
noho 'aki atu ai aano hetae ki te 'aso boo o 'outou
i te manaha.
5 **Ka nimaa iai ni pegea he'e haka pogo
ia te koutou, tuutuu atu na kege i outou tapun-
gao ma kaa boo koutou i tegatou manaha, kago
haka 'agi ai ko kigatou e ti'akina.”

---

* **9:5** 9.5 Acts 13.51. * **9:5** 9.5 Lk 10.4-11.

6 Ko kigatou na boo i ba'i manaha o tohi'aki
kinai i te Gongo Gaoi ma te haka ma'ugi ba'i
pegea masasaki i ba'i kunga.
7 *Ko Herod te Hakahua o Galilee na
haka gongo i na hai 'anga noko hai, o
mou tegeu'a, noko ghaghi i te hai ake na pegea,
"Ko Ia ko John Baptist na mate ka kua ma'ugi
hoki."
8 Kae hai ake kogaa ma'u, "Ko Ia ko Elijah
kua haka 'agitino hoki," ka manga hai ake kogaa,
"Ko Ia te launatasi i na taauga mai gaa 'aso, ka
kua manga ma'ugi hoki."
9 Ka ko Herod noko hai atu, "Ko John na toghi
eau te u'a, ka koai te haka gongo ai au nei?" Ka
ko Herod noko siahai ke ina kia Jesus.

Ko Jesus noko haangai e Ia te hu'ai 'apitanga (Matthew 14.13-21; Mark 6.30-44; John 6.1-14)

10 Nimaa giu mai na pegea haka to'o, ko kigatou
noko 'atigongo kia Jesus i nia kua 'oti i te hai
e kigatou, ma te kakabe e Jesus ia te kigatou o boo
soko ki te launatasi manaha, e mate ko Bethsaida.
11 Ka na na'a e te 'apitanga, o tata'o ia te Ia,
ka na haka pogo e Jesus ia te kigatou, ma te
'atigongo kinai i te Hakahua 'anga a te 'Aitu, ma te
haka ma'ugi na pegea noko siahahai kigatou
maa'ugi.
12 Nimaa hano te ga'aa ke pisi, te
tino anga hugu tuma'a e gua pegea haka ako noko
boomai kia Jesus o hai atu kinai, "Tuku atu te
'apitanga kigatou boo ki na manaha ma na kunga
henua e hitaiaki mai nei, ke ligo ai ma'agatou ni

* **9:7** 9.7 Mt 16.14; Mk 8.28; Lk 9.19.

utunga, ma te kigatou noho 'aki ai, na'e ko kitatou
manga i te kunga gaabaki."
13 Ka ko Jesus noko haka tau kia te kigatou o
hai atu, " 'Abatu e koutou ma'agatou ni utunga ke
kai."
Ko kigatou noko haka tau o hai atu kia Jesus,
"Manga toka gima amatou bred ma te toka gua
mi'i kaui, nimaa si'ai, kimatou boo o tau'i ni
utunga ma'ana pegea e 'api nei!"
14 (Iteme'agaa te gimanga noa taangata te noko
i te kungaa.)
Ko Jesus noko hai atu ki ona pegea haka ako,
"Hai atu ki te 'apitanga ke boomai o manga taki
noho 'aki i te tino gima."
15 Nimaa maa'ogi na pegea haka ako o hai
e kigatou te 'apitanga o noho 'aki.
16 Sa'u ake e Jesus te toka gima bred ma gua
kaui, kae ina haka tu'u ki te gangi o haka 'aue ai
kia te 'Aitu, kae tohitohi o 'abange ki ona pegea
haka ako o tuha ki te 'apitanga.
17 Ko kigatou na kai o makokona, kae tibu
ena pegea haka ako na momo utunga noko toe
o tape ai te tini ma te tokagua kete.

Te hogahoga 'anga e Peter na noho o Jesus (Matthew 16.13-19; Mark 8.27-29)

18 Nimaa tegaa 'aso, ko Jesus noko manga
taakunga launatasi ai, kae boomai ona pegea
haka ako kia te Ia, ma te haka anu kinai a Jesus o
hai atu, "Te 'apitanga manga hai ake ko Au koai?"
19 *Ko kigatou noko haka tau o hai atu, "Manga
hai ake kogaa, ko Koe ko John Baptist, kae

* **9:19** 9.19 Mt 14.1,2; Mk 6.14,15; Lk 9.7,8.

hai ake kogaa ma'u, ko Koe ko Elijah, kae hai ake
kogaa pegea, ko Koe te launatasi i na taauga
mai gaa 'aso ka kua ma'ugi hoki."
20 *Nimaa haka anu hoki atu a Jesus kia
te kigatou o hai atu, "Ka koutou 'eaa? Koutou
e hai ake ko Au koai?"
Ma te haka tau a Peter o hai atu, "Ko Koe te
'Agiki Taga'ia mai a te 'Aitu."
21 Ka ko Jesus noko hai taagango kia te kigatou
ke noka te hogahoga na noho o'ona ki he pegea.
22 Kae kogaa ana to'o atu ma'u, "Te Hosa o
Pegea e hai ke go tiha'ia ki ba'i hai 'anga, kago
he'e siahahai kinai na 'agiki o na Jew, ma na
tuginga o na Priest, ma na ako o na tagangonga.
Ko Ia e hai ke go ta'ia, ka nimaa i te togunga 'ao,
kae ma'ugi hokimai."
23 *Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou ngatahi,
"Te pegea nimaa siahai ke tata'o tu'a ia te Au,
e hai ke noka te maanatu iho kia te ia, kae to'o
tena kros, o tata'o tu'a mai ia te Au.
24 *Iteme'agaa koai e siahai ke ge'o te ma'ugi
o'ona, e hai ke go he'e kitea, ka koai e ti'aki mai te
ma'ugi kia te Au, e hai ke go kite hoki ai.
25 'Ai tehea te gaoi o te pegea ga'u eia ba'i me'a
i te kege nei, kae ti'aki te ma'ugi o 'ona?
26 Te pegea nimaa pa'a ia te Au ma aku
haka hegeunga, te Hosa o Pegea kago pa'a ma'u ia
te ia, i te 'aso kago a'u ai Ia ma tena mamagunga,
ma te mamagunga o te Tamana, ma o'ona ensel
tapu.

---

* **9:20** 9.20 Jn 6.68,69. * **9:23** 9.23 Mt 10.38; Lk 14.27. * **9:24** 9.24 Mt 10.39; Lk 17.33; Jn 12.25.

27 “Koau e 'atigongo maa'ogi atu kia te koutou,
e iai na pegea manga tutu'u i te kunga nei kago
he'e hetae kinai te mate, hano aano hiina'i ki te
Hakahua 'anga a te 'Aitu.”

Te haka gigiu 'anga a Jesus
(Matthew 17.1-8; Mark 9.2-8)

28 Nimaa sigi te bagunga 'ao i te konei na gea
a Jesus, kae kakabe e Ia ia Peter, ma John, ma
James, o haka pigi kia te Ia o haka neke ki te ogo
ke taakunga ai.
29 Te gholoba noko manga taakunga ai Ia, na
taunga mata noko gigiu, kae hu'ai maagama ona
ake, o manga noho pe na kemo 'anga na 'uiga.
30 Ma te 'a'aki ma te mamagunga 'atanga gaoi,
te toka gua taangata, ko Moses ma Elijah o manga
hegeu ma Jesus.
31 Ko kigatou noko manga hegeu ki te hano
o 'ona noko ma hai ke haka maa'ogi e Ia
i Jerusalem.
32 Ka ko Peter ma gua 'ana hemasi'inga na hu'ai
momoe, nimaa te gholoba na a'aga ai, ko kigatou
noko hiina'i ki te mamagunga o Jesus ma gua
pegea noko tutu'u haka pigi kia te Ia.
33 Nimaa hai ke boo 'aatea gua pegea ia
Jesus, kae hai atu a Peter kia te Ia, “Hakahua,
e hu'ai gaoi tematou boomai 'anga ki te kunga
nei, kimatou hai 'ia he toka togu boghugha, he
launatasi mo'ou, ma he launatasi mo'o Moses,
ma he launatasi mo'o Elijah.” Ka noko he'e na'a
e Peter nia te noko gea kinai.
34 Te gholoba noko manga koi haka hegeu ai a
Peter, kae sopo mai te po'ao o tango ia te kigatou,

ma te matataku na pegea haka ako i tegatou
memene 'anga i te po'ao.
35 **Ma te sopo mai te ge'o i te po'ao o
hai mai, “Tenei toku Hosa noko haka pupugu
e Au. Haka gongo ake kia te Ia.”
36 Te gholoba na he'e gongona ai te ge'o, kae
hiina'i atu kigatou ko Jesus manga launatasi. Na
pegea haka ako na manga na'a soko e kigatou na
hai 'anga nei. Kae he'e hogahoga e kigatou ki ni
pegea na hai 'anga noko hiina'i kinai kigatou.

Ko Jesus noko haka ma'ugi te pegea uguhia (Matthew 17.14-18; Mark 9.14-27)

37 Nimaa tegaa 'ao, ko kigatou noko boo iho i te
ogo, kae boomai te 'apitanga o pegea o bilaabei
ma Jesus.
38 Te launatasi tangata i te haka putunga noko
ngege kia Jesus o hai atu, “Hakahua, ko au
e sasaka atu kia te Koe ke ina ki toku hosa, na'e
tenei taku tama 'iti'iti e tasi.
39 Kae hai e te 'atua ia te ia o ghaghaa to'a; hai ia
te ia ghotoi, o manga popoge kae piloe te ngutu,
kae hu'ai hai songo eia ia te ia, kae he'e 'aonga
tena hano 'aatea ia te ia.
40 Kua sasaka ai au ki ou pegea haka ako ki-
gatou pagepage 'ia, ma te he'e 'aonga te hai
e kigatou.”
41 Ma te haka tau a Jesus o hai atu, “Koutou
te 'atu tangata maase'i, kae he'e too kia te Au.
Tahiaange 'aso e hai kau noko haka pata ai kia
te koutou o baasiko ia te koutou? Kakabe mai tou
hosa ki te kunga nei.”

---

* **9:35** 9.35 Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mk 1.11; Lk 3.22. * **9:35** 9.35 2 Pet 1.17,18.

42 Nimaa haka tu'u a'u te mi'i tangata, kae
manga 'aka e te haagiki ia te ia o too ki te
kege, kae hai o popoge, ma te pagepage e Jesus
te haagiki songo, kae haka ma'ugi e Ia te mi'i
tangata, kae tuku o hoki kia te tamana.
43 Te 'apitanga na hu'ai he gege ma'ugi 'aki ai
i na hu'ai taganga o te 'Aitu.

Te gholoba noko he gege ma'ugi 'aki ai ba'i
pegea i na hai 'anga noko hai e Jesus, ko Ia noko
hai atu ki ona pegea haka ako,
44 "Haka gongo mai o na'a gaoi nia te hai kau
gea ai kia te koutou: Te Hosa o Pegea e hai ke go
haka soko 'ia ki na gima o pegea."
45 Ka noko he'e na'a e kigatou po tehea tena
gaataki. Noko hu'ai ngigo ia te kigatou, o he'e
na'a ai e kigatou, ma te matataku a kigatou te
haka anuanu 'aki ai kia te Ia.

Koai gaa te hai ke go hua'eha?
(Matthew 18.1-5; Mark 9.33-40)

46 *Na pegea haka ako noko haka bagebage 'aki,
po koai ia te kigatou te hai ke go hua'eha.
47 Nimaa na'a e Jesus agatou maanatu, ma te
kakabe mai e Ia te mi'i tama 'iti'iti o haka tu'u
i ona taha.
48 *Kae hai atu a Jesus kia te kigatou, "Koai
e kumu i te mi'i tama 'iti'iti nei, i te maanatu i toku
ingoa, e kumu ia te Au. Ka koai e kumu ia te Au,
e kumu ia te Ia noko haka to'o mai ia te Au. Ka te
pegea e hu'ai hua'iti'iti ia te koutou, tenaa ia e hai
ke go hua'eha."

---

* **9:46** 9.46 Lk 22.24. * **9:48** 9.48 Mt 10.40; Lk 10.16; Jn 13.20.

49 Ma te hai atu a John, “Hakahua, ko kimatou
noko hiina'i ki te pegea noko manga pagepage
haagiki i tou ingoa, ka na susugi e kimatou ia
te ia, iteme'agaa koia he'e te pegea ia te kitatou.”
50 Ma te hai atu kinai a Jesus, “Noka te susugi
ia te ia, na'e te pegea nimaa he'e haka makau ia
te koutou, te pegea outou.”

Te he'e mamaka 'anga a Samaria kia Jesus

51 Nimaa hitaiaki te 'aso noko hai ke hoki ai a
Jesus ki te gangi, ko Ia noko hai tena maanatu ke
hano ki Jerusalem.
52 Ka noko tuku na pegea o mumu'a ia te Ia,
ke baa gongo te manaha i Samaria ke ngaague o
hitagi mai ia te Ia.
53 Ka na pegea o te manaha na he'e haka pogo
ia Jesus, iteme'agaa ko Ia noko hai ke hano ki
Jerusalem.
54 *Nimaa hiina'i kinai gua pegea haka ako ia
James ma John ki te hai 'anga nei, ma te hai atu
kia Jesus, “Hakahua, ko Koe e siahai kimaua
haka ene 'aki he ahi mai te gangi ke tutu ia
te kigatou?”
55 Ka noko keu mai kinai a Jesus o gea susugi
ia te kigaaua.
56 Kae boo kigatou ki tegaa manaha.

Na noho o te tata'o tu'a ia Jesus (Matthew 8.19-22)

57 Te gholoba noko manga koi boo ai kigatou
i te aga, kae hai atu te pegea kia Jesus, “Koau hai
kau tata'o tu'a ia te Koe ki ba'i kunga hano kinai
Koe.”

---

* **9:54** 9.54 2 Kgs 1.9-16.

58 Ka na hai atu a Jesus kia te ia, “Na manu
hetoogohi o mouku e hai ogatou 'ana, ka na
manu he gegei e hai ogatou aliu, ka te Hosa o
Pegea e he'e tau kunga ke moe ai.”
59 Kae hai atu a Jesus ki tegaa pegea,
“Tata'o tu'a mai ia te Au.”
Ka koia noko haka tau o hai atu, “Hakahua,
mataa tuku mai kau hano o tanu ia tamau.”
60 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kia te ia,
“Tuku atu na pegea mamate, ke tanu ogatou
pegea mamate, kae hinatu koe o 'atigongo i te
Hakahua 'anga a te 'Aitu.”
61 *Kae hai atu ma'u tegaa pegea, “Hakahua,
mataa tuku mai kau hoki o haka mahoga ki oku
pegea i toku manaha, 'io kau go tata'o ia te Koe.”
62 Ma te haka tau kinai a Jesus o hai atu, “He'e
kitea he pegea ke 'oso ki te me'a kegi kege, kae
keu hoki ki tu'a. Koia ka he'e 'aonga te hai hekau
ki te Hakahua 'anga a te 'Aitu.”

10

Te haka to'o 'anga e Jesus te tino hitu tuma'a e gua

1 Mugi i te hai 'anga nei, ko te Hakahua noko
haka pau ma'u e Ia te tino hitu tuma'a e gua o
tuku ia te kigatou o boo taki gua, o mumu'a ia
te Ia ki ba'i manaha ma ba'i kunga e hai ke go
hano kinai.
2 *Ko Jesus noko hai atu kia te kigatou, “E hu'ai
'eha na me'a e matu'a i te 'umanga, ka na pegea
utu he'e 'api. Haka ene 'aki atu ai ki te Hakahua

* **9:61** 9.61 1 Kgs 19.20. * **10:2** 10.2 Mt 9.37,38.

o te 'umanga kua matu'a, ke tuku ma'u eia ni
pegea ke boo kigatou o utu te 'umanga kua
matu'a.
3 *Boo atu! Na'e tuku e Au ia te koutou ke boo o
noho pe na punua sipisipi e boo ki na kunga e iai
na manu totogo hai maka.
4 Noka te to'o ni oko oko, poni tanga, poni
taka ba'e, ma te noka te gegea ki ni pegea i te aga.
5 "Te 'aso kago he uguhi ai koutou ki he
hage, ogo mataa kogaa na hai atu kinai: 'Te
goto maagie ki te hage nei.'
6 Ka nimaa iai he pegea goto maagie i te hage,
te goto maagie e hai ke noho kia te ia. Ka nimaa
si'ai, te goto maagie e hai ke manga hoki atu kia
te koutou.
7 *Noho 'aki atu i te hage na, o kai ma te bib-
inu nia kago 'abatu e kigatou kia te koutou,
iteme'agaa te pegea e hai hekau, kago ga'u eia
tena giu'aki. Ogo noka te boo i tegaa hage ki
tegaa hage.
8 "Koutou nimaa boo ki he manaha o haka pogo
ia te koutou, kai atu nia kago 'abatu kia te koutou.
9 Haka ma'ugi atu na pegea masasaki i te
kungaa, ma te 'atigongo atu kia te kigatou:
'Te Hakahua 'anga a te 'Aitu kua hitaiaki kia
te koutou.'
10 *Ka nimaa boo koutou ki he manaha o he'e
haka pogo ia te koutou, ogo manga boo atu ki na
agatu'u, o hai atu ki na pegea manga iai,
11 *'He'e po na tobeabu i na manaha o'outou

* **10:3** 10.3 Mt 10.16. * **10:7** 10.7 1 Cor 9.14; 1 Tim 5.18.
* **10:10** 10.10 Acts 13.51. * **10:11** 10.11 Mt 10.7-14; Mk 6.8-11; Lk 9.3-5.

e pipigi ki omatou tapungao, e hai ke tahitahi ke
haka 'agi ai te kuu manaba kia te koutou. Ka te
me'a ke na'a e koutou, te Hakahua 'anga a te 'Aitu
kua hitaiaki.'
12 *Ko Au e hai atu kia te koutou, ko te 'Aitu e hai
ke go kago ki te manaha nei i te 'aso o te haka aba
o sigi i Sodom.

Te hu'ai kagohia ki gua manaha he'e sui tegeu'a (Matthew 11.20-24)

13 *"Haka 'aagoha a koutou Chorazin!
Haka 'aagoha a koutou Bethsaida! Na hai 'anga
haka gege ma'ugi noko hai e Au kia te koutou, poi
hai e Au ki Tyre ma Sidon, ko kigatou kua goa
te he keu 'aki giu mai o mamago ini bebe laoa,
ma te haa pugha ini gehu, ke haka 'agi ai kua 'oti
i ogatou 'oosongo.
14 Ko te 'Aitu e hai ke go kago kia te koutou, i te
'ao o te haka aba o sigi i Tyre ma Sidon.
15 *Ka koutou Capernaum e siahahai koutou
hu'ai ma'u 'agunga? E hai ke go seu ki te
ugaimami."
16 *Ko Jesus noko hai atu ki ona pegea haka ako,
"Koai e haka gongo kia te koutou, e haka gongo
ma'u kia te Au. Ka koai kago he'e siahai kia
te koutou, kago he'e siahai ma'u kia te Au. Ka
te pegea kago he'e siahai kia te Au, e he'e siahai
ma'u kia te 'Aitu noko haka to'o mai ia te Au."

Te giu mai 'anga te tino hitu tuma'a e gua

---

* **10:12** 10.12 a Gen 19.24-28; Mt 11.24; b Mt 10.15. * **10:13** 10.13 Is 23.1-18; Ezek 26.1—28.26; Joel 3.4-8; Amos 1.9,10; Zech 9.2-4. * **10:15** 10.15 Is 14.13-15. * **10:16** 10.16 Mt 10.40; Mk 9.37; Lk 9.48; Jn 13.20.

17 Te tino hitu tuma'a e gua noko giu mai
ma tegatou magagaohie o kogaa agatou to'o,
“Hakahua, na haagiki songo ma'u noko hu'ai
mangangao kia te kimatou i na pagepage 'anga
e kimatou i tou ingoa.”

18 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kia
te kigatou, “Ko Au kua ina kia Satan e toiho,
manga noho pe te 'uiga kemo mai i te gangi.

19 *Ka kua 'abatu e Au kia te koutou na
taganga, koutou takataka 'ia ai na ngata ma na
manu ba'e gua, ma te koutou sigi ai i na taganga
o te makau. Kago si'ai ni me'a ke hai songo ia
te koutou.
20 Ka koutou noka tautou sisia, i te munange na
haagiki kua mangangao ia te koutou, ka koutou
e hai ke manga sisia, i na ingoa o'outou kua 'oti
i te kanukanu i te gangi.”

21 Te gholoba na, ko Jesus noko hu'ai ma-
gaohie i te Spirit Tapu ma te kogaa ana to'o,
“Tamau, ko Koe te Hakahua o te gangi ma te
kege nei, ko Au e haka e'eha ia te Koe, iteme'agaa
noko huu e Koe na hai 'anga nei i na pegea
he 'igo'igo 'aki ma na pegea na'a hai 'anga, kae
haka 'agi e Koe ki na pegea manga noho pena
tama giki. E maa'ogi Tamau, na me'a nei manga
hai i au maanatu gaoi.

22 *“Ko ba'i hai 'anga na tuku e Tamau kia te Au.
E si'ai he pegea na'a eia koai ko tena Hosa, ka
manga na'a e te Tamana. Kae si'ai ma'u he pegea
na'a koai ko te Tamana, ka manga ko tena Hosa,

---

* **10:19** 10.19 Ps 91.13. * **10:22** 10.22 a Jn 3.35; b Jn 10.15.

ma na pegea e ligo e te Hosa ke haka 'agi kinai
e Ia."
23 Ma te takahugi atu a Jesus ki ona pegea
haka ako o manga mi'i gea atu kia te kigatou o
hai atu, "Haka gaoi ki na mata kua hiina'i ki na
hai 'anga e hiina'i kinai koutou nei.
24 Iteme'agaa ko Au e hai atu kia te koutou,
noko 'api taauga ma na hakahua, noko siahahai
ke hiina'i ki na hai 'anga kua hiina'i kinai koutou
nei, ka noko he'e 'aonga te hiina'i kinai. Ko
kigatou noko siahahai ma'u kigatou haka gongo
ki na hai 'anga kua haka gongo kinai koutou nei,
ka noko he'e 'aonga te haka gongo kinai."

Te haka gaataki i te pegea 'agoha mai Samaria

25 *Te launatasi 'aso noko tu'u ai te launatasi
i na ako o na tagangonga o hai lobo eia ia Jesus,
o hai atu kinai, "Ako, niaa e hai kau hai 'ia kau
ga'u 'ia ai te ma'ugi noho goa?"
26 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kinai, "Niaa
te noko kanukanu ki na tagangonga? E kohea na
na'a e koe tena haka sahe 'anga?"
27 *Ka koia noko haka tau o hai atu, "Ma'ine atu
kia te 'Agiki te 'Aitu o 'ou i tou uso ngatahi, ma
tou ma'ugi ngatahi, ma au to'a 'anga ngatahi,
ma au tegeu'a ngatahi. Ma te ma'ine atu ki ou
pegea e pata mai, ke noho pe au ma'ine 'anga kia
te koe."
28 *Ma te haka tau a Jesus o hai atu kinai, "Tau
haka tau na e hu'ai gaoi, konei na hai atu, ka ke
ma'ugi ai koe."

---

* **10:25** 10.25 Mt 22.35-40; Mk 12.28-34. * **10:27** 10.27 a Deut 6.5; b Lev 19.18. * **10:28** 10.28 Lev 18.5.

29 Ka koia noko siahai ke haka 'agi koia e hu'ai
gaoi, tegaa te hai 'anga noko hai atu ai kia Jesus,
“ 'Ai koai toku pegea e pata mai?”
30 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kinai, “Te
launatasi tangata noko hinaiho i Jerusalem ki
Jericho. Ma te labu e na pegea kaia'a, o huhuke
e kigatou ona ake, kae kogu e kigatou aano semu
o noko manga takoto, kae boo.
31 Nimaa hano ma'u te priest i te aga e tasi,
koia na kite i te pegea manga takoto, ma te hano
haka tihitihi ai i tegaa pa'asi o te aga.
32 Noko iai ma'u te pegea i te hanohano o Levi
noko hetae ki te kungaa. Nimaa ina ki te pegea,
koia ma'u noko hano haka tihitihi ai i tegaa pa'asi
o te aga.
33 *Ka te launatasi pegea mai Samaria noko
hano i te aga e tasi. Nimaa hetae ki te kunga
noko manga takoto ai te pegea, koia na ina kinai
o hu'ai 'agoha kia te ia.
34 Koia noko hano o tuku kinai eia na oela
ma na waeni o hetauaki ai ona maka, o gii. Kae
mugi ia o nekeneke ake ia te ia o haka eke ki tena
donki, o kakabe eia ki te hage o na pegea lango o
hegau ai ia te ia.
35 Nimaa tegaa 'ao, sa'u ake eia te toka gua
mane siliva, o haiga'a ki te hakahua o te hage,
kae hai atu kinai: ‘Kumu atu ia te ia, ka nimaa
go hokimai au, kau go sui 'ia nia kua hai kinai
e koe.’ ”
36 Ma te hai atu a Jesus, “Koai i te toka togu nei
e tegeu'a ake koe, koia noko hai ki te pegea na taa

* **10:33** 10.33 2 Chr 28.15.

ena pegea kaia'a, o noho mai tena pegea e pata
mai?”
37 Te ako o na tagangonga noko haka tau o
hai atu kinai, “Te pegea noko 'agoha kia te ia.”
Ma te hai atu a Jesus kia te ia, “Hinatu, o konei
au hai ma'u.”

Ko Jesus noko maataki ia Martha ma Mary

38 *Ko Jesus ma ona pegea haka ako noko boo
i te aga. Ko Ia noko hetae ki te manaha o te
hahine e mate tena ingoa ko Martha, o haka pogo
eia ia te Ia ki tena manaha.
39 Ko ia noko hai tena taina noko mate
tena ingoa ko Mary, noko manga noho o pata i na
ba'e o te 'Aitu, o noko manga haka gongo ki nia
noko manga gea kinai.
40 Ka ko Martha noko hu'ai ghaulia i ba'i me'a
noko manga ngaague eia. Koia noko a'u kia Jesus
o hai atu kinai, “Hakahua, 'ai e he'e tegeu'a ake
Koe e maase'i, te manga tuku e te taina o'oku ia
te au o manga hai hekau launatasi? Hai atu kinai
ke a'u o 'aabaki kia te au!”
41 Haka tau a te Hakahua o hai atu, “Martha,
ko koe e hu'ai ghaulia ki ba'i me'a.
42 Kae launatasi hai 'anga e gaoi te siahai kinai.
Ko Mary kua ligo eia te hai 'anga hu'ai gaoi, kago
he'e to'o 'aatea ia te ia.”

11

Ko Jesus noko ako te taakunga (Matthew 6.9-13; 7.7-11)

1 Te launatasi 'ao, ko Jesus noko taakunga ai
i tegaa kunga. Te gholoba na 'oti i te taakunga ai

* **10:38** 10.38 Jn 11.1.

Ia, a'u te launatasi i ona pegea haka ako o hai atu
kinai, “Hakahua, ako mai kimatou taakunga, ke
noho pe te ako 'anga e John ona pegea haka ako.”
2 Ko Jesus noko hai atu kia te kigatou, “Koutou
nimaa taakunga, konei na taakunga ake,
‘Tematou Tamana e noho i te gangi,
te ingoa tapu o'ou ke haka ma'u 'agunga,
te hakahua o'ou ke go a'u.
3 'Aumai ma'amatou ni utunga i ba'i 'aso.
4 Haka noka mai omatou 'oosongo,
na'e ko kimatou manga haka noka ma'u
ki na pegea e hai agatou hai 'anga songo kia
te kimatou.’
Ma te noka te tuku ia te kimatou ki ni pakenga.”
5 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou “Poi iai he
pegea ia te koutou e hai ma'ana he hemasi'inga,
kae hano kia te ia i te tu'u gua poo o hai atu kinai:
‘Hemasi'inga, mataa 'aumai ma'aku he toka togu
bred,
6 e iai taku hemasi'inga e a'u kia te au, kae he'e
tau utunga kau haangai 'ia ai.’
7 Ka poi konei na hakatau iho te pegea i goto:
‘Noka te baa tu'ia mai ia te au. Te aga kua 'oti i te
titingi, ka ko kimatou ma aku tama giki kua 'oti
i te momoe. E he'e 'aonga taku 'aga kau 'abatu 'ia
he me'a kia te koe.’
8 Ko Au e hai atu kia te koutou, hakagata goa koia
ka he'e 'aga o 'abange te bred i te munange koia
tena hemasi'inga, ka naato'o i te koia e he'e pa'a
tena haka ene goa, koia ka 'aga o haiga'a kia te ia
te potaha o na me'a e siahai kinai ia.
9 “Ka ko Au e hai atu kia te koutou:
Haka ene 'aki atu ka ke 'abatu kia te koutou.

Sasaga atu ka ke go kite e koutou. Tukituki atu te
titingi ka ke go luga kia te koutou.
10 Iteme'agaa ko ba'i pegea haka ene 'aki e hai
ke go ga'u e kigatou, koai e sasaga e hai ke go kite
eia, koai e tukituki e hai ke go luga kia te ia te aga.
11 "'Ai koai ia te koutou na tamana, poi
haka ene kinai mo'ona he hosa i he kaui, ka
manga haka suihaki eia i he ngata o 'abange
kinai?
12 Poe haka ene kinai ma'ana he hua paolo, ka
manga 'abange kinai eia he manu ba'egua?
13 Ka koutou poi na pegea maase'i, kae manga
na'a te haiga'a me'a gaoi ki autou tama giki,
e soo atu te Tamana o'outou manga noho i te
gangi e hai ke go haiga'a e Ia te Spirit Tapu ki na
pegea e haka ene 'aki ai kia te Ia."

Ko Jesus ma te tugi o na haagiki
(Matthew 12.22-30,43-45; Mark 3.20-27)

14 Ko Jesus noko pagepage e Ia te haagiki he'e
gea. Te gholoba noko hano 'aatea ai te haagiki,
te tangata noko he'e 'aonga te gea, na gea, ma te
he tu'ia 'aki ai te 'apitanga.
15 *Ka noko iai kogaa ia te kigatou noko kogaa
agatou to'o, "Ko Beelzebub, te tugi o na haagiki
songo, te haiga'a eia kia te Ia na taganga o ma
pagepage ai na haagiki songo."
16 *Noko hai lobo e kogaa pegea ia te Ia i te
haka ene 'aki kinai ni haka 'igonga mai te gangi.
17 Ko Jesus noko na'a e Ia agatou maanatu
ma te hai atu kia te kigatou, "Poi iai he sa'a

* **11:15** 11.15 Mt 9.34; 10.25. * **11:16** 11.16 Mt 12.38; 16.1; Mk 8.11.

e tuhatuha ia te kigatou o he hai songo 'aki, kago
he'e noho goa. Ka poi iai he matiginga e tasi,
e tuhatuha ia te kigatou o he hai songo 'aki, kago
pau o maseuseu.
18 Ko Satan poi tuha tena sa'a o he hai songo 'aki
ia te kigatou, e hai ke kohea na noho goa tena
sa'a? Ko Au manga konei aku gea, iteme'agaa
e hai ake koutou, ko Au manga pagepage haagiki
i na taganga o Beelzebub.
19 Ka poi maa'ogi o pagepage e Au na haagiki
i te ingoa o Beelzebub, to'oi te taganga te manga
pagepage ai ena pegea o'outou na haagiki?
E haka 'agi ai ena pegea o'outou, koutou e saga.
20 Ka nimaa pagepage e Au na haagiki i na
taganga o te 'Aitu, te Hakahua 'anga a te 'Aitu kua
hetae mai kia te koutou.
21 "Te gholoba e ngaague ai te pegea to'a 'ana
me'a hai tau'a o ge'o ai tena hage, ko ba'i me'a
a'ana ka noko noho gaoi.
22 Ka nimaa iai he pegea e hu'ai to'a o sigi, e a'u
kia te ia o hetau aano sepu ai, ka to'o eia ko ba'i
me'a hai tau'a a te tangata noko sano goa kinai, o
tuhatuha eia nia e to'o eia.
23 *"Te pegea e he'e haka pata kia te Au
e haka makau eia ia te Au, ka te pegea nimaa
he'e kakabe pegea mai kia te Au, manga hai eia
a pegea o maseuseu.
24 "Te gholoba e sopo ai ki taha te haagiki songo
i te tangata, koia manga sehu ai i na kunga henua
gaabaki, o sasaga kunga ke oki oki ai o he'e kite
he kunga, ma te hai ake, 'Kau hoki ki te hage noko
hano ai au.'

---

* **11:23** 11.23 Mk 9.40.

25 Nimaa hetae o kite eia te hage kua tahitahi
o ma'a, ma te kua 'oti i te haka tinogaoi ba'i me'a.
26 Ma te hano ia o kakabe mai tegaa toka hitu
haagiki kabe songo o sigi ia te ia, o he uguhi
ki goto o kakai ai. Na noho o te tangata nei e hu'ai
maase'i to'a o sigi i te mataa noho 'anga."
27 Te gholoba noko manga gea ai a Jesus i na
hai 'anga nei, te launatasi hahine i te 'apitanga
noko ngege atu kia Jesus o hai atu, "E haka gaoi
te hahine noko haka haa ia te Koe, ma te haa uu
ia te Koe."
28 Ko Jesus noko haka tau o hai atu kinai,
"Si'ai, e haka gaoi na pegea e haka gongo ki na
haka hegeunga a te 'Aitu o mangangao kinai."

Te haka 'igonga o Jonah (Matthew 12.38-42)

29 *Te haka putu 'anga te 'apitanga noko hu'ai
'api ma te kogaa na to'o atu kinai a Jesus, "Te
'atu tangata nei e hu'ai maase'i, e haka ene 'aki he
haka 'igonga, kae si'ai he hai 'anga ke haka 'agi
kia te kigatou, ka manga te haka 'igonga o Jonah.
30 *E kogaa na noho ko Jonah noko hai ai
te haka 'igonga ki te 'apitanga o Nineveh, ka
manga konaa na noho ma'u te Hosa o Pegea te
haka 'igonga ki te 'atu tangata o na 'aso nei.
31 *Te hakahua hahine o Bagitakugu kago
tu'u i te 'ao o te haka aba o haka makau eia te
'atu tangata o na 'aso nei, iteme'agaa koia noko
a'u i na kunga mama'o i te kege nei ke haka gongo

---

* **11:29** 11.29 Mt 16.4; Mk 8.12. * **11:30** 11.30 Jon 3.4. * **11:31** 11.31 1 Kgs 10.1-10; 2 Chr 9.1-12.

ki te 'igo'igo o Solomon. Kae iai te launatasi i te
kunga nei e hua'eha o sigi ia Solomon.
32 *Te 'apitanga o Nineveh kago tutu'u i te
'ao o te haka aba, o haka makau e kigatou te
'atu tangata nei, iteme'agaa na he sui tegeu'a 'aki
i na tohi'aki 'anga a Jonah, ka e iai te launatasi i te
kunga nei e hua'eha o sigi ia Jonah.

Te peba ki na tino
(Matthew 5.15; 6.22-23)

33 *"Ka si'ai he pegea ke tutu eia he peba o huu
eia ki he kunga, poe poghi eia i he kete, kae hai
ke manga haka eke ki he me'a tuku peba, ka ke
hiina'i kinai na pegea e he uguhi mai ki te hage.
34 Ou mata te peba o tou tino. Ou mata nimaa
gaoi, tou tino ngatahi ka hu'ai maagama, ka
nimaa he'e gaoi, tou tino ma'u ka hu'ai poo'ugi.
35 Ge'o gaoi atu ka ke noka te poo'ugi te
maagama kua i goto ia te koe.
36 Tegaa te me'a, te tino ngatahi o'ou poi
maagama kaatoa, kae si'ai he kunga ke poo'ugi,
kua pau o hu'ai maagama o noho pe te peba hai
o maagama ia te koe."

Ko Jesus noko gea haka makau ki na hu'ai pegea o Jew
(Matthew 23.1-36; Mark 12.38-40)

37 Nimaa 'oti i te haka hegeu a Jesus, te lau-
natasi i na Pharisee noko haka pogo eia ia Jesus
ke kai haka pigi kia te ia. Ma te ugu a Jesus ki goto
o noho i te kunga kai.

---

* **11:32** 11.32 Jon 3.5. * **11:33** 11.33 Mt 5.15; Mk 4.21; Lk 8.16.

38 Ka te Pharisee noko ina 'atu kia Jesus manga
he'e huhu'i na gima 'io mugi o kai, ma te
gege ma'ugi ai.
39 Ma te hai atu a te Hakahua kia te ia, “Koutou
na Pharisee manga hai e koutou o ma'a a taha
i na kapu ma na peleti, ka ko goto ia te koutou
e hua'eha ai te mou toto'o ma te hai hai 'anga
songo.
40 Koutou na pegea hu'ai huhu'u! 'Ai e he'e na'a
e koutou ia te 'Aitu noko gosigosi e Ia a taha ma
goto ma'u?
41 Ka nia e i-goto ia te koutou—haiga'a atu ai
ki na pegea lae, ka kego hai ko ba'i me'a ke ma'a
kia te koutou.
42 *“Haka 'aagoha koutou Pharisee, iteme'agaa
e haiga'a e koutou kia te 'Aitu na katoa o na
mi'i gaukei e mate na ‘mint’ ma na ‘rue’ ma gaa
gaukei i outou 'umanga, kae hai ti'aki e koutou
te haka tinogaoi ma te ma'ine o te 'Aitu. Konei
na hai 'anga e hai ke hai e koutou, kae noka te
hai ti'aki kogaa hai 'anga.
43 “Haka 'aagoha koutou Pharisee, iteme'agaa
koutou manga maa'ine ki te noho 'aki i na
noho 'anga ma'u 'agunga i na Hage hai paaunga
ma na haka e'eha 'anga e pegea i na kunga
he tau'i 'aki me'a.
44 “Haka 'aagoha koutou, iteme'agaa
koutou manga noho pe na takotonga he'e
tau haka 'igonga, manga lango a pegea o
taka hanga ai i te he'e na'a e kigatou!”
45 Te launatasi i na ako o na tagangonga noko
haka tau kia Jesus o hai atu kinai, “Ako, te

* **11:42** 11.42 Lev 27.30.

gholoba e konei na gea ai Koe i na hai 'anga nei
e hai songo ma'u ai e Koe ia te kimatou."
46 Ka ko Jesus noko haka tau o hai atu kinai,
"Haka 'aagoha koutou na ako o na tagangonga,
i te 'ati e koutou na kabenga ki na tu'a ogaa pegea
o he'e 'aonga te to'o e kigatou, kae si'ai he pegea
ia te koutou ke 'oso atu te gima o 'aabaki kia
te kigatou.
47 "Haka 'aagoha koutou, i te manga gosigosi
e koutou na takotonga o na taauga na taa e outou
tupuna.
48 Kua hogahoga ai e koutou ma te haka maa'ogi
e koutou nia noko hai ena tupuna o'outou. Na taa
e kigatou na taauga kae gosigosi e koutou ogatou
takotonga.
49 Baaghaghi i na hai 'anga nei, ko te 'Aitu i tena
'igo'igo noko gea o hai ake:
'E hai kau go haka to'o 'ia kinai ni taauga,
ma ni pegea haka to'o, kago taa kogaa ia
te kigatou,
kae hai songo kogaa.'
50 Te 'atu tangata nei te hai kego tuku kinai te
kagohia o te taa'ia 'anga na taauga haka tu'u mai
i te gosigosi 'anga a te kege nei.
51 *Haka tu'u mai i te ta'ia 'anga a Abel
ki te ta'ia 'anga a Zechariah, noko taa i te
noho goto 'anga o te olta ma te kunga hu'ai tapu
i goto i te Hage Tapu. E maa'ogi e hai atu Au kia
te koutou, na pegea nei e hai ke go kagohia i ba'i
hai 'anga noko hai nei.

---

* **11:51** 11.51 a Gen 4.8; b 2 Chr 24.20,21.

52 “Haka 'aagoha koutou na ako o na tagan-
gonga, i te huu e koutou te maa'ogi i te 'apitanga.
Kua he'e ga'u e koutou, kae bapanoko e koutou
na pegea e hai ke na'a ai e kigatou.”
53 Te gholoba noko hano ai a Jesus i te kungaa,
na ako o na tagangonga ma na Pharisee noko
haka tu'u tagatou haka bagebage toto'a kinai ma
tegatou he haka anuanu 'aki boo kinai i ba'i me'a.
54 Noko manga pali e kigatou ke nimaa gea ini
me'a kigatou go haka makau 'ia ai.

12

Ko Jesus noko baa gongo ki ona pegea haka ako
(Matthew 10.26-33; 12.32; 10.19-20)

1 *Nimaa i te tasi 'ao, te 'apitanga noko
haka putu ngatahi mai o hu'ai 'api to'a o sigi i te
noa. Ko kigatou noko he 'uku'uku 'aki, ka ko
Jesus noko mataa gea ki ona pegea haka ako o
hai atu kinai, “Koutou na'ana'a atu ki na akonga
ana Pharisee, na'e hu'ai haka hagehage.
2 *Ko ba'i me'a ngigo, e hai ke go hiina'i kinai,
ma ba'i me'a huu e hai ke go hai ke na'a.
3 Nia e gegea ai koutou i te poo'uginga, e hai
ke go haka gongo kinai i te maagama, ka nia
noko palalana huu ai koutou i te hage, e hai ke go
hogahoga haka maahoga i na hohonga o na hage.
4 “Ko Au e hai atu kia te koutou aku
hemasi'inga, noka te matataku ki na pegea kago
taa na tino, kae mugi o he'e tau hai 'anga ma'u.
5 Kae hai kau tuiaki 'ia kia te koutou koai
te hai koutou matataku kinai: Matataku atu kia

* **12:1** 12.1 Mt 16.6; Mk 8.15. * **12:2** 12.2 Mk 4.22; Lk 8.17.

te 'Aitu e hai ke go nimaa 'oti i te taa e Ia na
tino, kae hai taganga o seu e Ia ia te koutou ki te
ugaimami. Ko Au e gea maa'ogi atu kia te koutou:
Matataku atu kia te Ia.
6 Te toka gima mi'i manu manga 'aonga te tau'i
i he toka gua mi'i mane, kae si'ai he launatasi ke
he'e maanatu kinai a te 'Aitu.
7 He'e po na gau 'ugu o'outou e na'a e Ia tena
taunga. Noka tautou matataku, na'e koutou
e hu'ai gaoi o sigi i na tugaa mi'i manu.
8 "Ko Au e hai atu kia te koutou, te pegea nimaa
'atigongo ia te Au i 'ago ia pegea, te Hosa o Pegea
kago sui o 'atigongo ia te ia i 'ago i na ensel o te
'Aitu.
9 Ka koai e hai ake koia he'e te pegea o'oku i 'ago
ia pegea, te Hosa o Pegea e hai ke go sui o hai atu
i 'ago i na ensel o te 'Aitu, koia he'e toku pegea.
10 *Ka te pegea namaaa gea maase'i ki te Hosa
o Pegea e hai ke go haka noka kinai, ka te pegea
nimaa igho ki te Spirit Tapu kago he'e haka noka
kinai.
11 *"Te gholoba kago kakabe ai ia te koutou
ki na Hage hai paaunga pona gahumanu ma na
hakahua ke hai lobo ai ia te koutou, ogo noka
tautou maikia ai poe hai ke go kohea na haka soi
ia te koutou poe hai ke go kohea autou gegea.
12 Iteme'agaa te Spirit Tapu te hai ke go ako e Ia
i te gholoba na nia te hai koutou go gegea ai."

Te haka gaataki i te pegea ga'u kae noanoa

13 Noko iai te pegea i te haka putu 'anga noko
hai atu kia Jesus, "Ako, hai atu ki toku taina ke

---

* **12:10** 12.10 Mt 12.32; Mk 3.29. * **12:11** 12.11 Mt 10.19,20; Mk 13.11; Lk 21.14,15.

baghigua amaa me'a noko tuha e temaua tamana
kia te kimaaua."
14 Ka ko Jesus noko haka tau o hai atu kinai, "Te
pegea na, koai te tuku ia te Au kau haka totonu 'ia
ia te kougua, ma te kau baghigua 'ia augua me'a
ia te kougua?"
15 Kae hai atu ma'u a Jesus kia te kigatou,
"Na'ana'a atu! Ma te ge'o gaoi atu ia te koutou ki
ba'i haka maa'ina, iteme'agaa te ma'ugi o te pegea
e he'e hai i ba'i ga'unga hai eia, masi'igoa koia
e hu'ai ga'u."
16 Ko Jesus noko 'atigongo kia te kigatou i te
haka gaataki nei:
"Te launatasi tangata ga'u noko hai tena kunga
kege o tanu ai ana me'a o hu'ai me'aa gaoi ma te
hai hua gaoi.
17 Ma te konei ana haka tu'u hai tegeu'a ake, 'Niaa
gaa e hai kau hai 'ia i te kua he'e tau kunga ke 'ati
kinai aku hua 'umanga?'
18 "Ma te konei ana tegeu'a, 'Tenei te hai 'anga
e hai kau hai 'ia: E hai ke ebeebe toku hage tuku
me'aa, ka ke haka tu'u ni hu'ai hage, o 'ati kinai
ko ba'i hua 'umanga a'aku, ma gaa me'a gaoi
a'aku.
19 Kae hai kau go konei aku gea kia te au:
"Ko koe e hu'ai 'eha au me'a gaoi haka putu ki na
ghapu kago a'u. Oki oki iho, na'e kua haingaohie,
o noko kai, ma te binu, ma te noko siasia." '
20 "Ka ko te 'Aitu noko kogaa ana to'o atu kia
te ia: 'Ko koe te pegea noanoa! Te poo nei ko koe
e hai ke mate ai, ka koai te hai ke sui ki au me'a
noko ta'anga haka putu ma'au launatasi?' "

21 “Manga konei na noho na pegea e haka putu
ko ba'i ga'unga kia te kigatou kae e he'e ga'u i te
pa'asi o te 'Aitu.”

Noka te maikia
(Matthew 6.25-34,19-21)

22 Kae hai atu a Jesus ki ona pegea haka ako,
“Tenei te hai 'anga e hai kau gea ai kia te koutou:
Noka tautou maikia ki outou ma'ugi, nia e hai
koutou go kai 'ia, po outou tino, nia e hai koutou
go mamago ai.
23 Na ma'ugi te me'a haka saga o sigi i na
utunga, ma na tino te me'a haka saga o sigi i na
laoa.
24 Tegeu'a atu ki na manu he gegei: e he'e sanga
o he'e utu, o he'e tau hage tuku utunga; ka manga
haangai e te 'Aitu ia te kigatou. Ka koutou e hu'ai
tau babae e te 'Aitu o sigi i na manu!
25 'Ai koai ia te koutou e maikia ka 'aonga te
beegaba eia mo'ona ni 'aso ke noko ma'ugi ai?
26 Nimaa haingata'a te hai e koutou te mi'i
hai 'anga nei, 'eaa e maikia ai koutou ki gaa me'a
ma'u?
27 *“'Ai tegeu'a atu ki na mi'i mouku
e ngasongo ake o laka. Ko kigatou he'e hai hekau
o he'e lapui. Ka ko Au e hai atu kia te koutou,
masi'igoa ko Solomon te pegea ga'u, ka noko
he'e mago i ni me'a gaoi ke noho pe na laka o na
mi'i mouku nei.
28 Ka nimaa konaa na haa mago e te 'Aitu na
mi'i mouku i ona laka manga noho i te 'aso nei,
kae seu ki te ahi i te 'aso 'ao, 'ai e he'e tegeu'a ake

---

* **12:27** 12.27 1 Kgs 10.4-7; 2 Chr 9.3-6.

a koutou ko te 'Aitu e taubabae ia te koutou o
haa mago ia te koutou? Na sano o'outou hu'ai
mi'i me'a!
29 Kae noka tautou hiina'i manga maikia po nia
kago kai poe bibinu ai.
30 Te ta'u pegea he'e sogi o te kege nei, e hu'ai
maikia i te ta'u hai 'anga nei, ka te Tamana
o'outou manga na'a e Ia na me'a e siahahai kinai
koutou.
31 Mataa sasaga atu e koutou te Hakahua 'anga
a te 'Aitu, ka ke go 'abatu beegaba e Ia na me'a nei
kia te koutou.
32 "Te mi'i tu'uganga nei, noka tautou
matataku, na'e te Tamana o'outou hu'ai siahai
ke haiga'a kia te koutou te nuku o'ona.
33 Tuku atu autou 'ota'ota ke tau'i o 'aabaki ai
ki na pegea lae. Pipiki ake ma'autou ni oko oko
he'e 'aonga te motumotu, na'e te kunga tuku
me'a gaoi i te gangi, e si'ai he pegea kaia'a hano
o hitaiaki kinai, o si'ai ma'u ni kagakuba ke kai
e kigatou.
34 Iteme'agaa tehea te kunga tuku me'a gaoi
o'outou, tenaa te kunga manga iai na uso o'outou
ma'u.

Te guani na'ana'a
(Matthew 24.45-51)

35 *"Koutou ngaague atu o nono'a outou ake ke
ma'u, ma te tutu atu autou peba ke noko kaa,
36 *ke noho pe na pegea hitagi i tegatou
hakahua e hokimai i te kainga hai ki te noohonga.
Te 'aso kago hetae mai ai, o tukituki ake ai te

* **12:35** 12.35 Mt 25.1-13. * **12:36** 12.36 Mk 13.34-36.

titingi, kae ghali a kigatou o luga iho te aga kia te ia.
37 Kago gaoi to'a ki na pegea haihekau te
a'u 'anga te hakahua o kite ia te kigatou manga
mata i tena 'aso a'u ai. Ko Au e 'atigongo
maa'ogi atu kia te koutou, te hakahua nei e hai
ke go nono'a tena ake ke ma'u, kae hai eia ia
te kigatou o noho 'aki ki te kunga kai, kae a'u o
hai hekau kinai.
38 Masi'igoa ko te hakahua kago a'u i te
tu'u gua poo pote 'ago ke 'ao, kago gaoi to'a
ki na pegea haihekau te a'u 'anga a ia o kite ia
te kigatou, manga ngaague.
39 *Kae na'a ake te hai 'anga nei: Te hakahua
o te hage poi na'a eia te gholoba e hai ke a'u ai te
tangata kaia'a, kua he'e 'aonga te tuku tena hage
ke tuki eia.
40 Koutou ma'u e gaoi i te ngaague, iteme'agaa
te Hosa o Pegea e hai ke go a'u i he 'aso he'e
tegeu'a ake a koutou ka he'e a'u ai."

41 Ko Peter noko hakaanu, "Hakahua, ko Koe
manga 'atigongo i te haka gaataki nei kia
te kimatou po ko ba'i pegea?"

42 Te Hakahua noko haka tau o hai atu kinai,
"Koai te ge'osanga e maa'ogi ma te 'igo'igo e hai
ke go tuku e tena hakahua ke ge'o o na guani
ma te tuha kinai eia agatou tuhanga i na utunga
i ona 'aso mogimogi?
43 Kago hu'ai gaoi ki te pegea hai hekau e kite
e te hakahua manga konei ona noho i te 'aso
hoki mai o'ona.

---

* **12:39** 12.39 Mt 24.43,44.

44 Ko Au e gea maa'ogi atu kia te koutou, te
hakahua e hai ke go tuku ia te ia o hakahua i ba'i
me'a a'ana.
45 Ka nimaa hai ake te guani kia te ia: 'Toku
hakahua ka hu'ai noho goa i tena hai 'anga ke
hokimai.' Kae haka tu'u kogu eia na guani
taangata ma na guani haahine, ka manga kai
ma te binu o gigi bogu.
46 Te hakahua o te pegea hai hekau kago a'u i he
'ao he'e mata ai ma he gholoba he'e na'a eia, o
tobago ia te ia, kae tuku ki te kunga o na pegea
he'e too kia te ia.
47 "Te pegea hai hekau e na'a eia na paaunga
a tena hakahua, ka manga he'e ngaague ma te
he'e hai eia nia e siahai kinai tena hakahua, e hai
ke go kogu haka 'eha.
48 Ka te guani e he'e na'a eia nia te siahai kinai
tena hakahua, o manga hai eia na me'a e 'aonga
tena kagohia ai, koia e hai ke go mi'i kogu. Te
pegea kua haiga'a kinai na me'a o 'eha, e hai ke go
haka ene kinai ini me'a ke 'eha, ka te pegea noko
sama kinai a pegea o tuku me'a kia te ia o 'eha,
e hai ke go haka ene 'aki giu kia te ia ini me'a ke
hu'ai 'eha.

Ko Jesus e hai ke go tuhatuha e Ia a pegea (Matthew 10.34-36)

49 "Ko Au e a'u e to'o mai e Au te ahi ki te kege
nei, ka ko Au manga haka nau i te poi na 'oti i te
tutu!
50 *Kae e iai te haa gogomi 'anga e hai ke go hai
kia te Au, e hu'ai mamaha kia te Au, naakupu ki te
aano hai o 'oti.

---

* **12:50** 12.50 Mk 10.38.

51 Koutou e tegeu'a ake, ko Au e a'u ma te
goto maagie ki te kege nei? Si'ai, ko Au e hai atu
kia te koutou, ko Au e a'u kau tuhatuha 'ia a
pegea.
52 Haka tu'u i te 'aso nei o hano, kago iai te
toka gima i te kaugaba e tasi, kago tuhatuha o
haka makau ia te kigatou takitasi. Te toka togu
ka go haka makau te toka gua, kae sui te toka gua
o haka makau te toka togu.
53 *Ko kigatou kago he'e goto tasi: Ko te
tamana kago haka makau ia tena hosa, kae
sui a tena hosa o haka makau ia te tamana.
Kae haka makau e te tinana ia tena tama 'ahine,
kae sui a tena tama 'ahine o haka makau ia te
tinana. Kae haka makau e te tinana hungabai
ia tena tama 'ahine hungabai, kae sui a tena
tama 'ahine hungabai o haka makau ia tena
tinana hungabai."

Te hogahoga 'anga o na 'aso
(Matthew 16.2-3)

54 Ko Jesus noko hai atu ki te 'apitanga, "Te
gholoba e hiina'i atu ai koutou ki te tu'unga'ao
e sopo ake i gago, kago ghali koutou o hai ake, 'Ka
'ua,' ma te maa'ogi o 'ua.
55 Nimaa pusi te oko mai tu'ahenua, hai ake
koutou, 'Ka bebega,' ma te maa'ogi o bebega.
56 Koutou na pegea haka tomu'a! E na'a te
hogahoga e koutou na noho o te kege nei ma te
'agohi gangi, ka 'eaa koutou he'e 'aonga te hoga-
hoga ai na noho o na 'aso nei?
57 " 'Eaa e he'e haka totonu ai e koutou na me'a
ke maa'ogi?

---

* **12:53** 12.53 Mic 7.6.

58 Nimaa a'u he pegea makau kia te koe o
kakabe ia te koe ke koti, hai lobo atu e koe te
haka tinogaoi kinai i te gholoba manga boo ai
kougua i te aga, ka ke go noka te huhuti eia
ia te koe ki te haka aba, ma te haka soko e te
haka aba ia te koe ki na pegea hai tau'a, o sui na
pegea hai tau'a o tuku ia te koe ki te kunga o na
pegea kagohia.
59 Ko Au e hai atu kia te koe, ko koe ka he'e hano
'aatea ai aano 'io haka 'oti te me'a e toe i te tau'i
o'ou."

13

Koutou he keu 'aki giu mai i na 'oosongo

1 E iai na pegea noko noho 'aki i na 'aso na, noko
'atigongo kia Jesus i na pegea mai Galilee, noko
taa e Pilate o haka higohigo eia ogatou toto kia
agatou giunga noko hai kia te 'Aitu.
2 Ko Jesus noko haka tau o hai atu, "Na
pegea mai Galilee nei na konaa na taa 'ia, kae
tegeu'a ake koutou na pegea nei noko 'oosongo o
sigi i gaa pegea ma'u i Galilee?
3 Ko Au e hai atu kia te koutou, Si'ai! Koutou
ma'u, nimaa he'e he keu 'aki giu mai i outou
'oosongo, koutou e hai ke go mamate ma'u.
4 Po te tino anga hugu tuma'a e bagu noko
mamate i te 'aso noko too ai te taoa i Siloam o
ta'ota'o ia te kigatou? E tegeu'a ake koutou ko
kigatou na pegea noko hu'ai maase'i o sigi i gaa
pegea manga noho 'aki i Jerusalem?
5 Ko Au e hai atu kia te koutou, Si'ai! Koutou
ma'u nimaa he'e he keu 'aki giu mai i outou
'oosongo, koutou e hai ke go mamate ma'u."

Te haka gaataki i te ga'akau 'fig'

6 Ko Jesus noko 'atigongo i te launatasi
haka gaataki: "Te launatasi tangata noko hai
tena 'umanga o tanu ai eia te ga'akau e mate te
'fig'. Koia noko hano o sasaga hua ai, ka noko
si'ai ai ni me'a ke kite ai.
7 Ma te hano o hai atu ki te pegea noko manga
ge'o eia te 'umanga, 'Tenei te togunga ghapu
a'u ai au o sasaga hua i te ga'akau nei, o he'e
kite ai ni me'a. Tua atu ke too, na'e tangani
hai songo eia te kege!'
8 "Te ge'o sanga o te 'umanga noko haka tau
o hai atu kinai, 'Hakahua, tuku atu ke mataa
noho mo'ona he ghapu e tasi, ka kau go kegi
mugheghi 'ia ke hetauaki i ni me'a ke hai hua.
9 Ka ke go nimaa tau hua i tegaa ghapu, gaoi!
Ka nimaa go si'ai, kago tua ke too.' "

Ko Jesus noko haka ma'ugi te hahine i te 'Ao oki oki

10 I te tasi 'Ao oki oki ko Jesus noko manga
ako ai i te launatasi Hage hai paaunga.
11 Ka noko iai te launatasi hahine noko iai te
haagiki songo noko hai eia o sanga songo o katoa
tuma'a e bagu ona ghapu. Koia noko piko te tu'a
o he'e 'aonga te tu'u haka tinogaoi.
12 Nimaa ina 'atu a Jesus kia te ia ma te
haka pogo atu ai o a'u, ma te hai atu kinai,
"Ta'ahine, ko koe kua tausu'u i tou masaki."
13 Kae haka eke atu na gima o Jesus i 'agunga ia
te ia ma te ghali o tu'u haka tinogaoi o haka e'eha
eia a te 'Aitu.
14 *Te hakahua o te Hage hai paaunga noko

* **13:14** 13.14 Ex 20.9,10; Deut 5.13,14.

'ika'ika kia Jesus i te haka ma'ugi 'anga e Ia te
pegea i te 'Ao oki oki ma te kogaa ana to'o atu ki te
'apitanga, “E toka ono 'ao e 'aonga te hai hekau ai.
Boomai o hetauaki i na 'ao na, kae noka te hai i te
'Ao oki oki.”
15 Ko Jesus noko haka tau kia te ia o hai atu,
“Koutou na pegea haka tomu'a! Koai ia te koutou
e he'e huhuke tena buluka po tena donki i te
kunga haangai, kae kakabe o haa binu i te 'Ao
oki oki?
16 Kae he'e hai ki te hahine nei, te pegea
i te hanohano o Abraham, ka kua manga
hakahua hua e Satan i te katoa tuma'a e bagu
ghapu. 'Ai e he'e gaoi i te hai 'anga o tausu'u i te
'Ao oki oki?”
17 Te gholoba noko konei na gea ai a Jesus, ko
ba'i makau o'ona na papa'a, ka te 'apitanga noko
magagaohie i ba'i hai 'anga gaoi kua hai e Ia.

Te haka gaataki i te mi'i hatu me'a
(Matthew 13.31-33; Mark 4.30-32)

18 Ko Jesus noko haka anu o hai atu, “Te
Hakahua 'anga a te 'Aitu manga noho pe niaa?
E hai kau kohea na haka papata 'ia?
19 Te Hakahua 'anga a te 'Aitu manga noho
pe te mi'i hatu me'a o te ga'akau e ingoa te
‘mustard’, e to'o e te pegea tena hatu o tanu
i tena 'umanga, o ngasogo ake o hai ai te hu'ai
ga'akau, kae boomai na manu o te 'agohi gangi
o haka tokatoka i ona ga'a.”
20 Ko Jesus noko haka anu hoki kia te kigatou
o hai atu, “E hai kau kohea na haka papata 'ia te
Hakahua 'anga a te 'Aitu?

21 Te hakahua 'anga a te 'Aitu manga noho pe te
me'a e tuku ki na palaoa o tupu, noko to'o e te
hahine o natu haka pigi ki na palaoa o tuku o
mataa noho aano tupu na palaoa ngatahi."

Te aga 'ago kapikapi
(Matthew 7.13-14,21-23)

22 Ko Jesus noko mugi o hano o agatu'u i ba'i
hu'ai manaha ma na mi'i manaha o noko manga
ako ai i tena hano 'anga i te aga ki Jerusalem.
23 Noko iai te pegea noko haka anu kia te Ia o
hai atu, "Hakahua, 'ai kago he'e 'eha pegea ke go
maa'ugi?"
Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou,
24 "He gotu 'aki atu koutou ogo boo ki goto i te
aga 'ago kapikapi, iteme'agaa ko Au e hai atu kia
te koutou, e 'api kago hai lobo kigatou boo ki goto
o he'e 'aonga te hai.
25 Kago ghali te hakahua o te hage o 'aga o
titingi te aga. Ka koutou kago tutu'u i tu'a ogo
tukituki ake te aga ma te hai ake kinai, 'Hakahua,
luga mai te aga nei kia te kimatou.' Ka koia
kago haka tau o kogaa ana to'o, 'He'e na'a eau
ia te koutou, po koutou e boomai i hea.'
26 "Ka koutou kago mugi o kogaa autou to'o atu
kinai, 'Ko kimatou noko manga kai ma te bibinu
haka pigi kia te koe, ma te ako koe i omatou
manaha.'
27 *"Ka koia kago haka tau o hai atu, 'E he'e
na'a eau ia te koutou po koutou e boomai i hea.
Koutou boo atu ia te au, na'e koutou na pegea
hai hai 'anga songo!'

---

* **13:27** 13.27 Ps 6.8.

28 **“Kago noko magegepe ma te
he taangisi 'aki ai na niho i te 'aso kago hiina'i ai
koutou kia Abraham, ma Isaac, ma Jacob, ma
ba'i taauga i te kunga e haka hua ai a te 'Aitu, ka
koutou te hai ke go seu ki taha.
29 Ko ba'i pegea kago boomai i matangi ma gago
ma bagikaago ma bagitakugu, o noho 'aki o kai
i te kunga e haka hua ai a te 'Aitu.
30 *Na pegea noko mumugi e hai ke go mumu'a,
ka na pegea noko mumu'a e hai ke go mumugi.”

Ko Jesus noko 'agoha ki Jerusalem (Matthew 23.37-39)

31 Noko iai na Pharisee noko boomai kia Jesus
i te 'aso na, o hai atu kia te Ia, “Hinatu i tenei o
hano ki he kunga, na'e ko Herod e gotu ke taa eia
ia te Koe.”
32 Ka ko Jesus noko haka tau kia te kigatou o
hai atu, “Boo atu o hogahoga ki te pegea mou to'o,
na'e ko Au e hai kau noko pagepage haagiki ma te
haka ma'ugi pegea i te 'aso nei ma te 'aso 'ao, ka
nimaa te togunga 'ao 'io 'oti aku hekau.
33 Nimaa iai he hai 'anga, ko Au ka manga pau
o hai hekau i te 'aso nei ma te 'aso 'ao ma tegaa
'ao, iteme'agaa e si'ai he taauga ke mate i tu'a
i Jerusalem!
34 “Jerusalem, Jerusalem, koutou na taa
e koutou na taauga ma te 'aumahu e koutou i na
hatu na pegea noko haka to'o mai e te 'Aitu kia
te koutou o mamate. Tahia 'aso e hakanau kau
haka putu ai 'ia koutou ngatahi kia te Au, ke noho

* **13:28** 13.28 Mt 22.13; 25.30. * **13:28** 13.28 Mt 8.11,12.
* **13:30** 13.30 Mt 19.30; 20.16; Mk 10.31.

pe te paolo hahine e haka putu ana punua o poghi
i na kapakau, ka noko he'e mamaka a koutou.
35 *Na'a ake, na'e te manaha o 'outou nei kago
pau o maase'i. Ko Au e hai atu kia te koutou,
koutou kago he'e hiina'i giu kia te Au aano kogaa
autou to'o, ‘Te hakagaoi kia te Ia noko a'u i te
ingoa o te 'Aitu.’ ”

14

Ko Jesus noko hano ki te hage o te Pharisee

1 Te launatasi 'Ao oki oki, ko Jesus noko hano ai
ke kai i te hage o te launatasi hutiaki o na Phar-
isee, ka noko mata pipiki e kigatou ia Jesus.
2 Ka noko manga i 'ago ia te Ia te launatasi
pegea masaki huhuga na ba'e ma na gima.
3 Ko Jesus noko haka anu ki na Pharisee ma na
ako o na tagangonga o hai atu kinai, “Na tagan-
gonga e tuku ke haka ma'ugi pegea i te 'Ao oki oki
po si'ai?”
4 Ka ko kigatou noko manga hiina'i he'e gegea,
ma te 'oso a Jesus ki te pegea o hai e Ia o ma'ugi
kae tuku o hano.
5 *Kae mugi a Jesus o hai atu kia te kigatou,
“Poi iai he pegea ia te koutou e hai mo'ona he
hosa po he buluka, ka kua too ki he pupu'a i te 'Ao
oki oki, 'ai ka he'e ghali ia o sa'u haka hoki ake?”
6 Ko kigatou noko he'e 'aonga te gegea ini
hai 'anga.
7 Nimaa na'a e Jesus kogaa pegea i na usunga
manga ligo kunga gaoi o nonoho ai o kai, ma te
gea kinai a Jesus i te launatasi haka gaataki:

---

* **13:35** 13.35 Ps 118.26. * **14:5** 14.5 Mt 12.11.

8 *"Ko koe nimaa haka pogo 'ia ki he
haka tahinga ki he noohonga hai ho'ou, noka
tau hano o noho ki he noho 'anga gaoi, na'e
mano e iai he pegea hakahua o sigi ia te koe kua
haka pogo 'ia.
9 Nimaa konei na noho, te pegea e hai ana
utunga o pogo aki ia te kougua ngatahi kago a'u
o hai atu kia te koe, 'Tuku ake te tangata nei ke
noho i te kunga e noho ai koe na.' Ko koe kago
pa'a ma te hano o noho i te noho 'anga i te kege.
10 Ka ko koe nimaa haka pogo 'ia, hinatu o noho
ki gago, ka ke go nimaa a'u te tangata e hai ana
utunga o hai atu kia te koe, 'Hemasi'inga, hinatu
o noho i te kunga e gaoi.' Ko koe kago maatanga
gaoi ai i 'ago i gaa pegea tege gongo ai ke kai.
11 *Ko ba'i pegea haka ma'u 'agunga
ia te kigatou e hai ke go tuku gago, ka
koai e tuku gago ia te ia e hai ke go
haka ma'u 'agunga."
12 Ma te mugi a Jesus o hai atu ki te pegea e hai
ana utunga, "Ko koe nimaa hai ke haangai ma'au
ni pegea i he 'ao 'atea po he ahiahi, ogo noka te
manga haka pogo au hemasi'inga, po te 'api o'ou,
po tou hohoga 'anga, po na pegea o'ou e pata mai
e hu'ai ga'u. Nimaa konei au hai kinai, e hai ke go
sui kigatou o haka pogo ia te koe ma te giu'aki kia
te koe.
13 Ka ko koe nimaa hai ma'au he haka tahinga,
haka pogo atu na pegea lae, ma na pegea taa
haka pikipiki, ma na pegea seu, ma na pegea
kikibi.

---

* **14:8** 14.8 Prov 25.6,7. * **14:11** 14.11 Mt 23.12; Lk 18.14.

14 Ka ke go haka gaoi ai kia te koe, iteme'agaa
kago giu'aki e te 'Aitu kia te koe i te 'aso kago
maa'ugi giu ai na pegea gaoi."

Te haka gaataki i te hu'ai haka tahinga (Matthew 22.1-10)

15 Te gholoba na haka gongo kinai te launatasi
i na pegea noko manga noho 'aki haka pigi kia
Jesus i te kunga kai, koia noko hai atu kia Jesus,
"Te hu'ai magaohie ki te pegea kago noho o kai
i te kunga e haka hua ai a te 'Aitu."
16 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kia te ia,
"Noko iai te launatasi tangata noko ngaague
tena hu'ai haka tahinga, kae haka pogo kinai ba'i
pegea ke boomai o kai ai.
17 Nimaa hetae ki te 'aso o te haka tahinga,
hakato'o tena guani o hano te gongo i na pegea na
'oti i te haka pogo o hai atu kinai, 'Boomai, na'e ko
ba'i me'a kua 'oti i te ngaague.'
18 "Ka ko kigatou na sa'aki o taki hai
haka tupenga. Te pegea mu'a noko kogaa na to'o,
'Koau te'itoo tau'i nei toku kungaa kege, kae hai
kau hano o ina kinai. Tenei to'oku haka tupenga.'
19 "Hai atu ma'u tegaa, 'Koau te'itoo tau'i nei
taku tino anga hugu buluka, kae hano kinai ke
hai lobo ia te kigatou. Na'a mai na'e tenei to'oku
haka tupenga.'
20 "Nimaa hai atu ma'u tegaa, 'Koau te'itoo hai
nei toku uguugu, ko au he'e hinatu ai.'
21 "Te guani na hoki o 'atigongo ai ki tena
hakahua, ma te 'ika'ika te hakahua o te hage
kae hai atu ki tena guani, 'Hinatu ghali ki na
hu'ai agatu'u ma na mi'i aga baasi'a o te manaha,

o kakabe mai ai ni pegea lae, ma ni pegea taa
haka pikipiki, ma ni pegea kikibi, ma ni pegea
seu.’
22 “Te guani na hokimai o hai atu, ‘Hakahua,
nia noko gea kinai koe, kua 'oti i te hai, ka koi
'eha kunga manga koi toe.’
23 “Ma te hai atu te hakahua ki tena guani, ‘Hi-
natu ki na agatu'u ma ba'i kunga noho mugheghi
i te manaha o hai ki ba'i pegea ke haka putu mai
ki toku hage ke honu ai.
24 Koau e hai atu kia te koutou: Ka si'ai he
launatasi i na pegea noko mataa haka pogo ke a'u
o kai i taku kainga.’ ”

Te haingata'a o te pegea haka ako (Matthew 10.37-38; 5.13; Mark 9.50)

25 Noko hu'ai 'api pegea noko tata'o ia Jesus, ka
noko keu mai kia te kigatou o hai atu kinai,
26 *“Poi iai he pegea a'u kia te Au, ka he'e ti'aki
ia te tamana ma te tinana, ma tena uguugu, ma
ana tama giki, ma ona ta'okete, ma ona taina,
ma ona tuhaahine, po koai ma'u, koia he'e toku
pegea haka ako.
27 *Te pegea nimaa he'e to'o tena kros o
tata'o tu'a ia te Au, koia he'e toku pegea haka ako.
28 “Poi iai he pegea ia te koutou e siahai ke 'ati
mo'ona he hu'ai hage ma'u 'agunga, 'ai koia he'e
mataa noho o haka mamanu te 'eha 'anga o ana
mane po ka 'aonga te hai ai ke 'oti?

---

* **14:26** 14.26 Mt 10.37. * **14:27** 14.27 Mt 10.38; 16.24; Mk 8.34; Lk 9.23.

29 Iteme'agaa poi manga haka taahoga e koe
tena haka tu'usanga kae he'e hai ke 'oti, ko ba'i
pegea kago hiina'i kinai o sogo ai kia te koe.
30 O hai ake, ‘Te pegea nei noko haka tu'u 'ati
tena hage o he'e 'aonga te hai ke 'oti.’
31 “Ka poi iai he hakahua e siahai ke hano
o hai tau'a ki tegaa hakahua, 'ai koia ka he'e
mataa noho o hai tegeu'a, po koia ma tena katoa
noa (10,000) pegea e na'a te kanai ki tegaa,
e a'u ma tena gua hugu noa (20,000) pegea, ke
haka hetata'i kinai?
32 Poi ina 'iho e he'e 'aonga, manga kaunaki eia
he tuku muna ke boo i te gholoba koi mama'o ai
tegaa hakahua, ke haka ene 'aki kinai he 'aso ke
he tanu 'aki ai.
33 Manga konei na noho ma'u, na pegea ia
te koutou e he'e ti'aki ba'i me'a hai e kigatou, ko
kigatou he'e 'aonga te hai ai oku pegea haka ako.
34 “Na solo e gaoi ki na utunga, ka poi he'e kitea
tena kona 'anga e hai ke kohea na hai ke kona
hoki?
35 Ka he'e 'aonga te tuku ki te kege, po ke
tuku ki na me'a haka ma'ugi 'umanga, kae pau
o seu. Koai e hai na taginga ke hakagongo ai,
haka gongo ake ai!”

15

Te haka gaataki i te sipisipi he'e kitea
(Matthew 18.12-14)

1 *Na pegea tibu takis ma gaa pegea 'oosongo
noko haka putu ngatahi o haka gongo kia Jesus.

---

* **15:1** 15.1 Lk 5.29,30.

2 Ka na Pharisee ma na ako o na tagan-
gonga noko 'uigago o hai ake, “Te pegea nei
e sia haka masi'i ki na pegea 'oosongo ma te kai
haka pigi kia te kigatou.”
3 Ma te 'atigongo a Jesus kia te kigatou i te
launatasi haka gaataki, o hai atu,
4 “Poi iai he pegea ia te koutou e hai ma'ana
he gau sipisipi, kae he'e kitea te launatasi ia
te kigatou, 'ai ka he'e tuku eia te tino iba tuma'a
e iba i te kunga manga haangai ai, kae hano o
sasaga te me'a kua he'e kitea aano kite eia?
5 Te 'aso e kite ai, koia hu'ai magaohie ai, ma te
sa'u ake o haka eke ki na honga uma,
6 o to'o haka hoki ki te manaha. Koia
kago pogo 'aki i ana hemasi'inga ma ona pegea
e taha mai ngatahi o boomai, kae hai atu kinai,
‘Sisia 'aabaki mai kia te au, na'e taku sipisipi
noko he'e kitea kua kite.’
7 Ko Au e hai atu kia te koutou, manga konei
na noho te hu'ai sisia 'anga a te gangi i te pegea
'oosongo kua sui tegeu'a o sigi i te tino iba tuma'a
e iba (99) pegea gaoi e he'e hai ke sui tegeu'a ke
gaoi.

Te haka gaataki i te mane he'e kitea

8 “Po e iai he hahine e hai ma'ana he katoa
mane kae he'e kitea he launatasi, 'ai ka he'e tutu
eia he peba ma te tahitahi te hage o ligo gaoi eia
aano kite?
9 Te 'aso e kite ai, koia e pogo 'aki i ana
hemasi'inga ma ona pegea e pata mai o boo
ngatahi mai, kae hai atu kinai, ‘Koutou sisia
'aabaki mai kia te au, na'e taku mane noko he'e
kitea kua kite.’

10 Ko Au e hai atu kia te koutou, manga konaa
na noho na sisia 'anga na ensel o te 'Aitu i he
launatasi pegea sui tegeu'a ke gaoi."

Te haka gaataki i te hosa he'e kitea

11 Ko Jesus noko manga koi gea o hai atu, "Noko
iai te launatasi tangata noko hai tena toka gua
hosa.
12 Te hai taina noko hai atu kia te tamana,
'Tamau, 'aumai toku baaenga noko tuku e koe
i au ga'unga.' Ma te baghigua eia ana ga'unga ia
te kigaaua.
13 "Nimaa he'e taunga gogoa kae haka putu
e te hosa hai taina ko ba'i me'a a'ana o to'o, o
hano ki te kakai 'anga mama'o, o maumau ai ana
ga'unga ki ba'i hai 'anga songo.
14 Nimaa 'oti i te haiga'a ba'i me'a a'ana,
kae hetae mai te hu'ai ongesau ki te kakai 'anga
ngatahi, ma te haka tu'u tena sanga maase'i.
15 Koia na hano o haka ene ki te pegea o te
kakai 'anga o hai hekau kinai, ma te tuku eia o
hano o haangai ana piki.
16 Koia noko gotu ke kai ma'ana 'isi i na utunga
noko manga kai e na piki, ka noko si'ai he pegea
'abange ma'ana ni me'a.
17 "Koia na mugi o hai tegeu'a, ma te kogaa ana
to'o ake, 'E hia gaa pegea manga hai hekau kia
tamau, ma te hai ma'agatou ni utunga o 'eha, ka
ko au te ka mate nei i te ongea!
18 Koau e hai kau tu'u o hoki kia tamau, kau go
kogaa na to'o atu kia te ia, "Tamau, ko au kua
'oosongo kia te 'Aitu ma koe.

19 Ko au kua he'e 'aonga te mate tou hosa. Hai mai ia te au ke manga noho pe na pegea
manga hai hekau kia te koe." '
20 Kae tu'u o hoki kia te tamana.
"Te gholoba noko manga koi mama'o ai, kae
ina 'atu ai a te tamana kia te ia, ko ia na hu'ai
'agoha kinai. Ma te tege atu kia tena hosa, o
gagaba mai i na gima o sosongi ai.
21 "Ka ko tena hosa noko kogaa ana to'o atu kia
te ia, 'Tamau, ko au kua 'oosongo kia te 'Aitu ma
koe, ko au kua he'e 'aonga te mate tou hosa.'
22 "Ka ko te tamana noko hai atu ki ona
guani, 'Ghali atu, o to'o mai he ake gaoi o
haa mago ai ia te ia. Tango atu he ghagha lobo
ki te maninia gima, ma ni taka ba'e ki gua tapun-
gao.
23 Kae to'o mai te buluka momona o taa ke
hai ai ma'atatou he kainga ma te kitatou sisia.
24 Iteme'agaa tenei toku hosa noko mate, ka
kua ma'ugi hoki. Koia noko he'e kitea, ka kua
kite haka hoki.' Ma te haka tu'u sisia a kigatou.
25 "Te 'aso na, te hosa hai ta'okete noko manga
i mouku. Te gholoba noko hano ai ia o hitaiaki
ki te hage, kae haka gongo ki na pegea manga
taugua ma te tau'aso.
26 Ma te ngege atu i tegaa i na guani o haka anu
kia te ia o hai atu, 'Niaa te hai nei?'
27 Haka tau te guani o hai atu, 'Ko te taiu kua
hokimai, ka kua taa kinai e te tamau te buluka
e momona, iteme'agaa e hai ake ia, ko tena hosa
kua hoki sanga gaoi mai.'
28 "Te hosa hai ta'okete na 'ika'ika o he'e maka
ke ugu ki goto i te hage, ma te sopo iho kinai a te
tamana o sasaka kinai.

29 Ka koia noko haka tau kia te tamana o hai atu
kinai, ‘Ina mai! Ko ba'i ghapu ko au manga
haka sa'ohie ai kia te koe o he'e 'aonga taku he'e
maka ki au gea 'anga, kae he'e 'aumai ma'u e koe
ma'aku he punua nane goti ke hai ai ma'aku he
kainga ki aku hemasi'inga.
30 Nimaa te hokimai 'anga tou hosa na maumau
eia au ga'unga ki na haahine maasoko, taa kinai
e koe te buluka momona!’
31 “Ma te hai atu a te tamana, ‘Tama, ko kitaaua
gua pegea manga haka pata 'aki, ko ba'i me'a hai
eau 'au me'a.
32 Ka ko kitatou manga 'aonga te magagaohie
ma te sisia, iteme'agaa tenei a te taiu na mate, ka
kua ma'ugi hoki. Koia noko he'e kitea ka kua
kite.’ ”

16

Te haka gaataki i te pegea ge'o me'a

1 Ko Jesus noko 'atigongo ki ona pegea haka ako
o hai atu, “Noko iai te launatasi tangata ga'u,
noko hai tena pegea ge'o me'a kinai, ka na manga
hegeu maase'i kinai i te hai songo eia na ga'unga
a te hakahua o'ona.
2 Ma te pogo 'aki ia te ia o haka anu kinai o
hai atu, ‘Niaa te haka gongo kinai au i te manga
hegeu ai kia te koe? 'Atigongo mai i na me'a noko
ge'o e koe, na'e ko koe e hai ke 'oti i te ge'o me'a.’
3 “Ka te pegea ge'o me'a noko tegeu'a ake, ‘Niaa
gaa e hai kau hai 'ia? Toku hakahua ka sa'u
haka hoki eia taku hekau, ka ko au te pegea
he'e haka 'ao'ao ki te kegi gua, ko au e pa'a ki te
haka ene ma'u.

4 E na'a eau te hai 'anga e hai kau hai 'ia, ka
nimaa go he'e hai taku hekau, manga hai aku
hemasi'inga ke go kumu ia te au ma te haka pogo
ia te au ki ogatou hage.'

5 "Te pegea ge'o me'a noko pogo 'aki i ba'i
pegea to'o me'a ka ke go sui ki te hakahua o
boomai, ma te hai atu ki te pegea noko mataa a'u,
'E toka hia au me'a noko to'o ka ke go sui ki toku
hakahua?'

6 "Ka koia noko haka tau o hai atu, 'Te bagunga
gau (800) galon oela.'

"Te pegea ge'o me'a noko hai atu, 'Noho iho, o
sa'u ake tau buka o ghali o sui o kanukanu kinai
he haanga gau (400).'

7 "Kae hai atu ki te pegea noko gua kinai, 'Noko
hia 'au me'a noko to'o ka ke go sui?'

"Koia noko haka tau o hai atu, 'Te noa (1,000)
kete witi hohonu ngatahi.'

"Hai atu te pegea ge'o me'a, 'Sa'u ake tau buka
o sui o kanukanu kinai he bagunga gau (800).'

8 "Te hakahua noko magaohie ki te pegea he'e
maa'ogi i te noko gaoi ana maanatu o hai ai eia
na hai 'anga. Iteme'agaa na pegea he'e sogi o te
kege nei e hai maanatu gaoi o sigi i na pegea o te
maagama.

9 Ko Au e hai atu kia te koutou, hai atu na
ga'unga o te kege nei o hai ai ma'autou ni
hemasi'inga, ka ke go nimaa go 'oti autou
ga'unga, ka kego haka pogo ia te koutou ki na
kunga noho 'aki goa.

10 "Te pegea nimaa maa'ogi ki na mi'i hai 'anga,
e hai ke go maa'ogi ki na hu'ai hai 'anga, ka te

pegea e he'e maa'ogi i na mi'i hai 'anga, e hai ke go
he'e maa'ogi ma'u i na hu'ai hai 'anga.
11 Ka koutou nimaa he'e sama kinai i na
ga'unga o te kege nei, koai e hai ke sama kia
te koutou i na ga'unga maa'ogi?
12 Ka koutou nimaa he'e sanomia i te ge'o
e koutou ni me'a ma'a ni pegea, 'ai koai kago
'aonga te 'abatu ma'autou ni me'a?!
13 *"E si'ai he guani ke hai hekau ki he toka gua
hakahua, iteme'agaa kago gotoa'a ki tegaa,
kae ma'ine ki tegaa. Poe maa'ogi ki tegaa
kae haka mi'i me'a atu tegaa. Koutou ka he'e
hai hekau ki na mane ma te 'Aitu i te gholoba
e tasi."
14 Na Pharisee, noko maa'ine ki na mane, noko
haka gongo ki na hai 'anga nei, ma te putatai ai
kigatou kia Jesus.
15 Ka ko Jesus noko hai atu kia te kigatou,
"Konaa koutou manga hai ia te koutou ke gaoi
ki na mata o pegea, ka manga na'a e te 'Aitu outou
uso. Nia e tegeu'a ake a pegea e hu'ai gaoi kia
te kigatou, e ina kinai a te 'Aitu e hu'ai maase'i.
16 *"Na tagangonga a Moses ma na
kanukanu 'anga ana taauga noko tuiaki ia
te kigatou, o hano aano hetae ki na 'aso o John
Baptist. Haka tu'u i na gholoba na, te Gongo Gaoi
o te Hakahua 'anga a te 'Aitu noko ma tohi'aki ai.
Ka ko ba'i pegea manga taki he gotu 'aki kigatou
memene kinai.
17 *E hu'ai haingaohie te nimo a te gangi ma te
kege nei, o sigi i te poi haka noka e he pegea he

* **16:13** 16.13 Mt 6.24. * **16:16** 16.16 Mt 11.12,13. * **16:17** 16.17 Mt 5.18.

mi'i kupu i na tagangonga.
18 *“Te pegea nimaa maabae ma tena uguugu,
kae sui o nonoho ma tegaa hahine, koia e saga
kia tena uguugu. Ka te pegea nimaa pipiki eia te
hahine noko maabae ma tena matu'a, koia e saga
ki te matu'a o te hahine.

Te tangata ga'u ma Lazarus

19 “Noko iai te launatasi tangata ga'u noko
haka gosigosi i na ake uga sesenga o noko manga
noho haka sagasaga i ba'i 'aso.
20 Ka noko iai te launatasi tangata lae,
tena ingoa ko Lazarus, noko hu'ai maka ina, koia
noko manga kakabe mai o tuku i te aga ki te hage
o te tangata ga'u.
21 Tegaa tena siahai ke noko kai eia na momo
utunga hetoki iho i te kunga kai o te tangata ga'u.
Ka na tokitoki ma'u te noko manga taetae ona
maka.
22 “Nimaa hetae ki te 'aso na mate ai a Lazarus,
na ensel noko kakabe ia te ia o noko manga
haka pata kia Abraham. Ka te tangata ga'u
na mate ma'u o tanu.
23 Koia noko noho i te ugaimami o hu'ai
haka gongo songo ai. Koia noko ina haka tu'u,
ma te kite atu eia ia Abraham ki mama'o ka
manga noho a Lazarus o haka pata kinai.
24 Ma te ngege atu te tangata ga'u kia te ia o
hai atu, ‘Tamau Abraham, 'agoha mai ia te au o
tuku ia Lazarus ke a'u o tuku te maninia gima
ki he bai o haka gogohi ai toku 'agego, na'e ko au
e haka gongo songo i te ahi nei.’

---

* **16:18** 16.18 Mt 5.32; 1 Cor 7.10,11.

25 “Ka ko Abraham noko haka tau kinai o
hai atu, ‘Tama, 'ai maanatu atu ki ou 'aso noko
manga ma'ugi ai, noko manga ga'u me'a gaoi ai
koe, ka ko Lazarus noko manga ga'u me'a
maase'i ai, ka te gholoba nei koia e sui o maga-
ohie, ka ko koe e sui o haka gongo songo.
26 Tegaa tasi hai 'anga ma'u, e noho goto
ia te kitatou te hu'ai pupu'a he'e ngato.
E hai ngata'a ai he pegea ia te kimatou siahai
ke hinatu kia te koutou, kae haingata'a ma'u te
a'u he pegea ia te koutou.’
27 “Ka te tangata ga'u noko haka tau o hai ake,
‘Koau e sasaka ake kia te koe, tamau, tuku iho ia
Lazarus ke hano ki te hage o tamau.
28 Na'e manga iai toku toka gima taina, kae hai
ke hano ia, o baa gongo ke go noka te boomai ki te
kunga o te haka gongo songo nei.’
29 “Ka ko Abraham noko haka tau o hai atu,
‘Manga hai e kigatou na buka a Moses ma na
taauga, tuku atu kigatou haka gongo kinai.’
30 “Ka te tangata ga'u noko hai ake, ‘Tamau
Abraham, si'ai! Ka poi iai he pegea mate o
ma'ugi hoki o hano kia te kigatou, ko kigatou ma
sui tegeu'a.’
31 “Ka ko Abraham noko haka tau o hai atu
kinai, ‘Ko kigatou nimaa he'e haka gongo ki na
gea 'anga a Moses ma na taauga, masi'igoa
e ma'ugi hoki he pegea i na mamate 'anga, ka ko
kigatou he'e 'aonga te sui maanatu ai.’ ”

17

Ko Jesus noko ako ona pegea
(Matthew 18.6-7,21-22; Mark 9.42)

1 Ko Jesus noko hai atu ki ona pegea haka ako,
“Na me'a e baaghaghi a pegea o 'oosongo e hai
ke go boomai, kae haka 'aagoha te pegea kago
maa'ogi ia o hai.
2 Kago gaoi i te taugaki he hu'ai hatu ki te u'a
o tupe ki te moana, o sigi i te hai eia he launatasi
i na mi'i pegea nei o 'oosongo.
3 *Kae ge'o gaoi atu ia te koutou!
“Ko te taiu nimaa hai 'oosongo kia te koe,
gea atu kinai ke noka te hai; ka nimaa sui tegeu'a,
haka noka atu kinai.
4 Ma si'igoa e 'oosongo haka hitu kia te koe i he
'ao e tasi, kae hoki haka hitu mai kia te koe o
hai atu, ‘Koau kua sui tegeu'a,’ ogo haka noka atu
kinai.”
5 Na pegea haka to'o noko hai atu kia te
Hakahua, “Hai mai tematou sano ke hua'eha
soo atu!”
6 Ka ko Jesus noko haka tau o hai atu, “Koutou
poi sano o kogaa na noho te iai na mi'i hatu o te
ga'akau e mate te ‘mustard’, koutou ma 'aonga te
hai atu ki te hu'ai ga'akau nei, ‘Abu ake ia te koe
o tanu i te moana!’ Kago 'aonga te maangao kia
te koutou.
7 “Poi iai he launatasi ia te koutou e hai mo'ona
he guani o ganga i mo'ona he 'umanga, po e ge'o
ma'ana ni sipisipi, 'ai koia kago na'a te kogaa ana
hai atu ki tena guani i te 'aso e hetae hoki iho ai
i tena 'umanga, ‘A'u o noho o kai’?!
8 'Ai koia ka he'e mataa konei ana gea atu kinai,
‘Ngaague atu ma'aku ni utunga ki te ahiahi nei,
kae manga hitagi mai ka kau mataa kai ma te
binu, 'io mugi koe o kai ma te binu’?

---

* **17:3** 17.3 Mt 18.15.

9 'Ai koia ka na'a te haka 'aue ki te guani,
iteme'agaa kua hai eia nia e gea kinai ia ke hai?!
10 Manga konaa ma'u autou noho, te gholoba
kago hai ai e koutou ko ba'i me'a tuku kia
te koutou ke hai, e hai ke go kogaa autou to'o, ‘Ko
kimatou manga na guani maase'i; ko kimatou
noko manga hai amatou hekau.’ ”

Te tino anga hugu pegea kahoa

11 Te hano 'anga a Jesus ki Jerusalem, noko
hano i te noho goto 'anga o Samaria ma Galilee.
12 Nimaa tena hano 'anga ki tegaa manaha, ko
Ia na bilaabei ma te tino anga hugu pegea kahoa.
Ko kigatou noko tutu'u mama'o,
13 o hu'ai ngengege o hai atu, “Jesus, Hakahua!
'Agoha mai kia te kimatou!”
14 *Te gholoba noko ina 'atu ai a Jesus, ko Ia
noko hai atu kinai, “Boo atu, o haka 'agi ia
te koutou ki na priest.”
Nimaa boo a kigatou, ma te kite iho ia
te kigatou kua ma'a.
15 Te launatasi ia te kigatou na kite iho koia kua
mahu, ma te hoki o hu'ai ngege haka e'eha ia te
'Aitu.
16 Koia na a'u o guti ki na ba'e o Jesus o
haka 'aue kinai — ka koia te pegea mai Samaria.
17 Ko Jesus noko haka anu o hai atu, “Te katoa
pegea te kua hai o ma'a, 'ai kohea tegaa toka iba?
18 E si'ai he pegea e tasi ke hokimai o haka e'eha
ia te 'Aitu, ka manga te taka tahea nei?”
19 Ma te hai atu a Jesus kia te ia, “Tu'u ake o
hano, te sano o'ou kua hai ia te koe o gaoi.”

---

* **17:14** 17.14 Lev 14.1-32.

Te a'u 'anga te Hakahua 'anga a te 'Aitu (Matthew 24.23-28,37-41)

20 Noko iai na Pharisee noko haka anuanu 'aki
kia Jesus po tehea te 'aso kago hetae mai ai te
Hakahua 'anga a te 'Aitu, ka noko haka tau kinai
a Jesus o hai atu, “Te Hakahua 'anga a te 'Aitu he'e
te hai 'anga ke a'u ke hiina'i kinai,
21 po ke kogaa na hai ake te 'apitanga: ‘Tenei,
te manga i te kunga nei!’ po ‘Tegaa, te manga i te
kungaa,’ iteme'agaa te Hakahua 'anga a te 'Aitu
manga noho i goto ia te koutou.”
22 Ko Jesus noko hai atu ki ona pegea haka ako,
“Na 'aso kago a'u, koutou kago siahahai ke
hiina'i ai ki he 'ao i na 'aso o te Hosa o Pegea, ka
kago he'e hiina'i kinai koutou.
23 Kago iai ni pegea kago hai atu kia te koutou,
‘Tegaa a Ia!’ po e hai atu, ‘Tenei a Ia!’ 'ogo noka
tautou tata'o ai.
24 Iteme'agaa te 'ao o te Hosa o Pegea kago
manga noho pe te 'uiga, e kemo o maagama ai te
agohi gangi o a'u i tegaa potu o hetae ki tegaa
potu.
25 Ka ko Ia e hai ke go mataa tiha'ia ki ba'i
hai 'anga ma te he'e siahahai kinai na 'atu tangata
o na 'aso nei.
26 *“Manga noho pe na 'aso o Noah, e hai ke go
kogaa na noho ma'u na 'aso o te Hosa o Pegea:
27 *Ko ba'i pegea noko manga kai ma te bibinu
ma te hai uguugu ma te hai matu'a o hano aano
hetae ki te 'aso na ugu ai a Noah ki te ‘ark’, kae
mugi te honunga o hetae mai o haka masogo ia
te kigatou ngatahi.

---

* **17:26** 17.26 Gen 6.5-8. * **17:27** 17.27 Gen 7.6-24.

28 *“Manga noho ma'u pena 'aso o Lot: Ko ba'i
pegea noko manga kai ma te bibinu, ma te tau'i
me'a ma te hetau'i me'a 'aki, ma te sanga me'a
ma te 'ati me'a.
29 Ka nimaa te 'aso na hano ai a Lot i Sodom,
te ahi ma te 'ua hatu na hetoki iho mai te gangi o
haka masogo ia te kigatou ngatahi.
30 “Manga kogaa na noho te 'ao kago
haka 'agitino ai te Hosa o Pegea.
31 *Te gholoba na, te pegea nimaa noho i te
hohonga o te hage o'ona, koia kago he'e hinaiho
o to'o ana me'a gaoi i goto i tena hage. Manga
kogaa na noho ma'u, te pegea nimaa noho
i mouku, koia kago he'e hoki o to'o he me'a i tena
hage.
32 *Maanatu atu ki te uguugu o Lot!
33 *Te pegea nimaa siahai ke ge'o te ma'ugi
o'ona, kago he'e kitea, ka koai e tuku te ma'ugi
o'ona kia te Au, koia kago ma'ugi.
34 Ko Au e hai atu kia te koutou: Te poo na, kago
momoe ai te toka gua pegea i he kaainga e tasi.
Kago kakabe tegaa, kae noho tegaa.
35 Kago iai gua haahine go hai utunga ngatahi.
Kago kakabe tegaa, kae noho tegaa.
36 [Kago iai te toka gua pegea i mouku. Kago
kakabe tegaa, kae noho tegaa.”]
37 Ona pegea haka ako noko haka anu 'aki kia
te Ia o hai atu, “Hakahua, tehea te kunga e hai
ke go hai ai?”

---

* **17:28** 17.28 Gen 18.20—19.25. * **17:31** 17.31 Mt 24.17,18; Mk 13.15,16. * **17:32** 17.32 Gen 19.26. * **17:33** 17.33 Mt 10.39; 16.25; Mk 8.35; Lk 9.24; Jn 12.25.

Ka ko Ia noko haka tau o hai atu, “Te kunga
e takoto ai te tino kua mate, tegaa te kunga kago
haka putu kinai na manu kai manu hetoogohi
mamate.”

18

Te haka gaataki i te hahine magepe ma te tangata haka aba pegea

1 Ko Jesus noko 'atigongo i te launatasi
haka gaataki ki ona pegea haka ako ke tuiaki ai ia
te kigatou ke noko haka hano te taakunga, ka ke
noka te he lologi 'aki o maau'i.
2 Ko Ia noko hai atu, “Noko iai te launatasi
manaha noko noho ai te tangata haka aba pegea,
noko he'e pago kia te 'Aitu ma na tegeu'a a pegea.
3 Ka noko iai ma'u te hahine magepe i te
manaha, noko a'u goa kia te ia i ba'i 'aso o hai atu
kinai, ‘Haka tinogaoi mai te hai 'anga e noho goto
ia te au ma toku makau.’
4 “Noko 'eha 'aso noko he'e maka kinai, ka
nimaa tegaa 'aso koia noko kogaa na tegeu'a ake:
‘Masi'igoa ko au he'e pago kia te 'Aitu ma na
tegeu'a a pegea,
5 kae naato'o i te a'u goa te hahine magepe nei
o baa tu'ia goa ia te au, e hai kau 'aabaki kinai ke
gaoi, ka ke go noka te hoki mai o haka mumuna
ia te au.’ ”
6 Ka ko Jesus noko konei ana gea,
“Haka gongo atu ki te pegea hakaaba maase'i
e konei ana gea.
7 'Ai ko te 'Aitu he'e 'aonga te haka tinogaoi e Ia
na noho o na pegea ligo o'ona, manga tatangi kia

te Ia i na 'ao ma na poo? 'Ai ko Ia ka he'e 'aonga
te 'aabaki kinai?
8 Ko Au e hai atu kia te koutou: Ko te 'Aitu kago
'aonga te haka tinogaoi ghali e Ia na hai 'anga ana
pegea o'ona. Ka te gholoba kago a'u ai te Hosa o
Pegea, kago kite e Ia te sano i te kege nei?”

Te haka gaataki i te Pharisee ma te pegea tibu takis

9 Ko Jesus noko 'atigongo ma'u i te launatasi
haka gaataki ki na pegea tegeu'a ake ko kigatou
e hu'ai tinogaoi, kae tuku gago e kigatou kogaa
pegea, o hai atu,
10 “Te toka gua taangata noko haka neke ki te
Hage Tapu kigaua taakunga ai. Tegaa te Pharisee
ka tegaa te pegea tibu takis.
11 Te Pharisee noko tu'u haka babae o manga
taakunga o hai ake: ‘Te 'Aitu, ko au e 'aue kia
te Koe ia te au he'e noho pe gaa pegea e kaia'a,
ma te hai hai 'anga maase'i, ma te kaia'a na ugu-
ugu ogaa, poe konei aku noho te iai te pegea tibu
takis nei.
12 Koau he'e kai i te sogi i te guanga 'ao i na 'ao,
ma te haiga'a eau kia te Koe te katoa o ba'i me'a
a'aku.’
13 “Ka te pegea tibu takis noko tu'u mai
mama'o. Koia noko he'e ta'aki te 'ugu ke ina ki te
gangi, ka noko manga paa paa te hatahata, kae
hai ake, ‘Te 'Aitu, 'agoha mai ia te au, na'e ko au
te pegea 'oosongo ina.’ ”
14 *Ma te hai atu a Jesus, “Ko Au e hai atu kia
te koutou: Te pegea nei kua tinogaoi o sigi i tegaa

* **18:14** 18.14 Mt 23.12; Lk 14.11.

i te 'aso na hoki ai ki tena manaha. Iteme'agaa na pegea haka ma'u 'agunga ia te kigatou e hai ke go tuku gago, ka koai e haka ma'ugago ia te ia e hai ke go haka ma'u 'agunga."

Ko Jesus noko haka gaoi e Ia na tama giki (Matthew 19.13-15; Mark 10.13-16)

15 Noko iai na pegea noko kakabe mai agatou mi'i tama giki kia Jesus ke 'oso kinai ma te haka gaoi ia te kigatou. Nimaa hiina'i kinai na pegea haka ako, ma te gehu kia te kigatou.
16 Ka ko Jesus noko ngege i na tama giki o boomai kia te Ia, kae hai atu, "Tuku iho na mi'i tama giki ke boomai kia te Au, kae noka te susugi, na'e te Hakahua 'anga a te 'Aitu e tuku ki na pegea e konei na noho.
17 Ko Au e gea maa'ogi kia te koutou, te pegea nimaa he'e ga'u eia te Hakahua 'anga a te 'Aitu ke noho pe te mi'i tama 'iti'iti, kago he'e sopo kinai."

Te hakahua ga'u (Matthew 19.16-30; Mark 10.17-31)

18 Te launatasi hutiaki noko haka anu kia Jesus o hai atu, "Ako gaoi, niaa e 'aonga taku hai 'ia kau ga'u ai 'ia te ma'ugi noho goa?"
19 Ma te haka tau a Jesus o hai atu kinai, "'Eaa e hai mai koe ko Au e gaoi? E si'ai he pegea gaoi ka manga ko te 'Aitu launatasi.
20 *E na'a e koe na tagangonga: 'Noka te 'oosongo a taangata ma haahine, noka tau taa

---

* **18:20** 18.20 a Ex 20.14; Deut 5.18; b Ex 20.13; Deut 5.17; c Ex 20.15; Deut 5.19; d Ex 20.16; Deut 5.20; e Ex 20.12; Deut 5.16.

pegea, noka tau kaia'a, noka tau 'ati gongo goi,
haka e'eha atu ia te tamau ma te tinau.' "
21 Ka koia noko haka tau o hai atu, "Na me'a nei
manga pipiki mai eau i taku tamatama 'anga."
22 Nimaa haka gongo a Jesus ki tena gea 'anga
nei, ma te hai atu kia te ia, "E iai te me'a e tasi
koi he'e hai e koe. Tuku atu ba'i me'a hai e koe
ke tau'i o 'aabaki ai ki na pegea lae, ka ke go hai
ma'au ni ga'unga ke 'eha i te gangi, kae a'u o
tata'o mai ia te Au."
23 Te gholoba na haka gongo ai te tangata ki te
gea 'anga nei, koia na hu'ai agoha ai, iteme'agaa
koia noko hu'ai 'eha ana ga'unga.
24 Ko Jesus noko ina 'atu kia te ia ma te hai atu
kinai, "E hu'ai haingata'a ki he pegea ga'u te hano
ki goto i te Hakahua 'anga a te 'Aitu.
25 E mi'i haingaohie te 'camel' te mene i te mata
o te nila lapui me'a, o sigi i te pegea ga'u te hano
ki goto i te Hakahua 'anga a te 'Aitu."
26 Na pegea noko haka gongo ki te gea 'anga nei
noko haka anu 'aki o hai atu, "Ka koai gaa te kago
maa'ugi?"
27 Ko Jesus noko haka tau o hai atu, "Niaa
e hai ngata'a kia pegea manga haingaohie kia te
'Aitu."
28 Ka ko Peter noko hai atu, "Ko kimatou kua
ti'aki ko ba'i me'a amatou kimatou tata'o tu'a ia
te Koe!"
29 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, "Ko Au
e gea maa'ogi kia te koutou, koai kua hano i tena
manaha, po ko tena uguugu, po ko tena 'api, po
ko ona tuhaahine, po ko ona hai maatu'a, po ko
tena haanau, i te ghaghinga i te Hakahua 'anga
a te 'Aitu,

30 koia e hai ke go ga'u ma'ana ni ga'unga ke
'eha i na gholoba nei, ma te ma'ugi noho goa i na
'aso kago a'u."

Ko Jesus noko 'atigongo i tena mate 'anga
(Matthew 20.17-19; Mark 10.32-34)

31 Ko Jesus noko kakabe 'aatea e Ia te
tino anga hugu tuma'a e gua, o 'atigongo
kia te kigatou o hai atu, "Ko kitatou e hai
ke haka neke ki Jerusalem, kae hai ke
haka maa'ogi ai ko ba'i me'a noko kanukanu
ena taauga i na noho o te Hosa o Pegea.
32 Ko Ia e hai ke go haka soko ki na pegea
'aatea, kigatou kago noko putatai kia te Ia, ma te
hai songo ia te Ia, ma te he ngaa'esu 'aki kia te Ia,
33 ma te kogu ia te Ia aano taa. Ka nimaa te
togunga 'ao, kae ma'ugi hoki Ia."
34 Na pegea haka ako noko he'e na'a e kigatou
he me'a i ana gea 'anga nei. Te gaataki o na
haka hegeunga nei noko huu ia te kigatou, o he'e
na'a ai po nia te noko manga gea kinai.

Ko Jesus noko haka ma'ugi e Ia te pegea kibi
(Matthew 20.29-34; Mark 10.46-52)

35 Nimaa hano a Jesus o hitaiaki ki Jeri-
cho. Te launatasi pegea kibi manga noho i te
taha ba'e aga o noko manga haka ene.
36 Te gholoba noko haka gongo ai ki ba'i pegea
manga boomai o sigi, koia noko haka anu o
hai ake, "Niaa te manga hai nei?"
37 Ko kigatou noko 'atigongo atu kia te ia o
hai atu, "Ko Jesus mai Nazareth e sigi."
38 Koia noko ngege to'a o hai atu, "Jesus, te
Hosa o David, 'agoha mai kia te au!"

39 Na pegea noko mumu'a noko susugi atu ia
te ia, ma te hai atu kinai, “Ngongoto iho!” Ka koia
noko manga ngege soo atu o hai atu, “Te Hosa o
David, 'agoha mai kia te au!”
40 Ma te tu'u a Jesus, kae kaunaki atu ke kak-
abe mai te pegea kia te Ia. Te gholoba noko a'u ai
ia o hitaiaki mai ai, ko Jesus noko haka anu kinai
o hai atu,
41 “Niaa te siahai koe kau hai 'ia kia te koe?”
Ka koia noko haka tau o hai atu, “Hakahua,
ko au e siahai kau ina.”
42 Ma te hai atu a Jesus kia te ia, “Luga ake ou
mata. Tou sano kua hai ia te koe o gaoi.”
43 Gua mata o 'ona na lugaluga, ma te tata'o ia
Jesus, o noko manga haka e'eha ia te 'Aitu. Nimaa
te hiina'i 'anga kinai te 'apitanga, ko kigatou
na haka e'eha ai ia te 'Aitu ma'u.

19

Ko Zacchaeus te pegea tibu takis

1 Ko Jesus noko hetae ki Jericho o hano i tena
uso.
2 Ka noko iai te tangata noko mate tena ingoa
ko Zacchaeus. Koia te hakahua o na pegea tibu
takis, kae ga'u ma'u.
3 Koia noko siahai ke ina po koai ko Jesus. Ka
koia te pegea pulu ma te he'e 'aonga tena ina, i te
noko hu'ai 'api pegea.
4 Ko Zacchaeus na tege o mu'a i te 'apitanga o
kake i te ga'akau e mate te ‘sycamore’, ke ina kia
Jesus noko ma a'u i te aga na.
5 Nimaa hetae mai a Jesus ki te kungaa, ko Ia
noko ina haka tu'u o hai ake kia te ia, “Zacchaeus,

hoki ghali iho, na'e ko Au e hano kau noho i tou
hage i te 'ao nei."
6 Ma te ghali iho a Zacchaeus o hu'ai siasia kia
te Ia, o haka pogo eia ki tena hage.
7 Ko ba'i pegea na hiina'i ki te hai 'anga
nei, ma te konei agatou he nguunguu 'aki, "Ko Ia
e hano ke hai ai he hogau ma'a te pegea
'oosongo ina."
8 Ka ko Zacchaeus noko tu'u o hai atu kia
Jesus, "Hakahua, 'ai ina mai, e hai kau haiga'a 'ia
he pa'asi i aku me'a ki na pegea lae, ka nimaa
mou to'o au ki he pegea i he me'a, e hai kau sui
haka haa 'ia kinai."
9 Ka ko Jesus noko hai atu kia te ia, "Te 'aso nei
te ma'ugi sanga kua a'u ki te hage nei, iteme'agaa
te pegea nei te launatasi i te hanohano o Abra-
ham ma'u.
10 *Te Hosa o Pegea noko a'u ke sasaga ma te
haka ma'ugi na pegea kua boo 'aatea."

Te haka gaataki i te hakahua tuku mane ki ona guani
(Matthew 25.14-30)

11 Te gholoba noko ma haka gongo ai kigatou
ki te hai 'anga nei, ko Jesus noko 'atigongo soo atu
kia te kigatou i te haka gaataki, iteme'agaa ko Ia
kua hitaiaki ki Jerusalem, ka te 'apitanga noko
tegeu'a ake, te Hakahua 'anga a te 'Aitu e hai ke
ghali o hiina'i kinai.
12 Ko Jesus noko hai atu, "Noko iai te lau-
natasi tangata sopo haka maatu'a noko hano ki te

* **19:10** 19.10 Mt 18.11.

kakai 'anga mama'o ke hai ai ia te ia ke hakahua,
ka ke go mugi o hokimai.
13 Ka koia noko ngege i tena tino anga hugu
guani o taki haiga'a kia te kigatou na mane golu
kae hai atu kinai: 'Hai hekau atu ai ke hano aano
hetae ki toku 'aso hokimai.'
14 "Ka na pegea o'ona noko gotoa'a kia te ia,
ma te tuku e kigatou na pegea o tata'o ai ke
hai atu, 'Ko kimatou he'e siahahai ki te pegea nei
ke hai ai mo'omatou he hakahua.'
15 "Ka te tangata haka maatu'a na pau o tuku
o hakahua, kae hokimai, ma te pogo 'aki i ona
guani noko taki 'abange kinai na mane ke na'a
eia poe hia kua beegaba kinai e kigatou.
16 "Te pegea mu'a noko a'u o hai atu: 'Hakahua,
tau mane kua beegaba kinai eau te katoa ma'u.'
17 "Haka tau tena hakahua o hai atu: 'Hu'ai
gaoi, ko koe toku guani gaoi! Ko koe kua hai gaoi
e koe te mi'i hai 'anga, kae tuku eau ia te koe ke
hakahua i he katoa manaha.'
18 "Te pegea noko gua kinai noko a'u o hai atu:
'Hakahua, tau mane kua beegaba kinai eau te
toka gima ma'u.'
19 "Tena hakahua noko haka tau o hai atu,
'Ko koe e hai ke hakahua i he toka gima manaha.'
20 "Nimaa a'u tegaa guani o hai atu, 'Hakahua,
tenei tau mane; manga pegu eau i te momo laoa
o noko manga pipiki,
21 ia te au e mataku kia te koe, iteme'agaa
ko koe te pegea he'e haka papau ki he pegea.
Manga to'o e koe na me'a 'aatea, ma te utu e koe
na me'a he'e tanu e koe.'
22 "Tena hakahua noko haka tau o hai atu,
'Ko koe te guani maase'i to'a! E hai kau

haka aba 'ia ia te koe i au gea 'anga na. Kua 'oti i te
na'a e koe ko au te pegea he'e haka papau, e to'o
eau na me'a 'aatea, ma te utu na me'a noko he'e
tanu eau.
23 'Ai tehea te hai 'anga noko he'e tuku ai
e koe taku mane ki te kunga tuku mane? Ka
kau go ga'u 'ia tena beegaba 'anga i toku 'aso
hokimai ai?'
24 "Ma te hai atu te hakahua ki na pegea noko
manga tutu'u haka pata kia te ia, 'Sa'u atu te
mane e hai eia o 'abatu ki te pegea e hai eia te
katoa mane.'
25 "Ka ko kigatou noko haka tau o hai atu,
'Hakahua, kua 'oti i te hai tena katoa!'
26 *"Ka te hakahua noko haka tau o hai atu
kinai, 'Koau e hai atu kia te koutou, "Na pegea
kua ga'u, e hai ke go 'abange beegaba, ka na
pegea he'e ga'u me'a, masi'igoa na mi'i me'a
te manga hai e kigatou, kae hai ke go sa'u ia
te kigatou.
27 *Ka oku makau noko he'e siahahai kia te au
kau hakahua kia te kigatou, kakabe mai o taa
i 'ago ia te au." ' "

Ko Jesus noko hano ki goto i Jerusalem
(Matthew 21.1-11; Mark 11.1-11; John 12.12-19)

28 Ko Jesus noko 'oti i te konei ana gea kae mu'a
ia te kigatou ki Jerusalem.
29 Nimaa hitaiaki a Ia ki Bethphage ma Bethany
e hitaiaki ki te ogo e mate tena ingoa te Ogo

* **19:26** 19.26 Mt 13.12; Mk 4.25; Lk 8.18. * **19:27** 19.27 Mt 25.14-30.

i Olives, ko Jesus noko kaunaki te toka gua i ona
pegea haka ako o hai atu kia te kigaaua,
30 “Kougua boo atu ki te manaha e i-mu'a ia
te kougua. Nimaa hetae kinai kougua kago
kite ai e kougua te punua donki manga tauga i te
kungaa, manga koi he'e sehu ai he pegea. Ogo
huhuke atu o kakabe mai ki te kunga nei.
31 Nimaa iai he pegea e haka anu ai kia
te kougua, ‘Tehea te hai 'anga e huhuke ai
e kougua?’ ogo hogahoga atu kia te ia o hai atu
kinai, ‘Te Hakahua e siahai kinai.’ ”
32 Nimaa boo kigaaua i te aga ma te kite
e kigaaua ba'i me'a noko gea ai a Jesus kia
te kigaaua.
33 Nimaa huhuke e kigaaua te punua donki,
tena hakahua noko hai atu kia te kigaaua, “Tehea
te hai 'anga e huhuke ai te punua donki na?”
34 Ko kigaaua noko haka tau o hai atu, “Te
Hakahua e siahai kinai.”
35 Ma te kakabe mai kia Jesus, o haagiki
e kigatou i ogatou ake te tu'a o te punua donki,
kae 'aabaki kia Jesus o sopo kinai.
36 Te 'aso noko hano ai, ko ba'i pegea noko hoga
ogatou ake i te aga.
37 Te gholoba noko hano ai a Jesus o hitaiaki
ki te kunga e iho ai te aga i te Ogo i Olives, ko ba'i
pegea haka ako ngatahi na haka tu'u sisia ma te
ngengege i te haka e'eha e kigatou ia te 'Aitu i ba'i
hai 'anga haka ohokia kua 'oti i te hiina'i kinai,
ma te hai atu,
38 *“Haka gaoi ki te Hakahua e a'u i te ingoa o te
'Aitu!

* **19:38** 19.38 Ps 118.26.

Te goto maagie i te gangi,

ma te mamagunga i te nuku hu'ai ma'u 'agunga!”
39 Ma te hai atu kogaa i na Pharisee noko uso i te
'apitanga kia Jesus, “Ako, susugi atu ou pegea
haka ako!”

40 Ka ko Jesus noko haka tau o hai atu kia
te kigatou, “Ko kigatou nimaa ngongoto, na hatu
e hai ke sui o ngengege!”

41 Nimaa hano Ia o hitaiaki ki Jerusalem o
ina 'atu ki te hu'ai manaha, ko Ia na tangi ai.
42 Kae konei ana gea, “Poi manga tegaa te na'a
e koutou te 'aso nei, nia e hai kego hai koutou
goto maagie ai! Ka kua he'e 'aonga te hiina'i kinai
koutou!
43 Na 'ao kago boomai kia te koutou, na makau
o'outou kago haka putu mai o 'ati mabaenga
kia te koutou, ma te ghigho ia te koutou ma te
kukumi ba'i pa'asi ia te koutou.
44 E hai ke go taa e kigatou ia te koutou, koutou
ma na tamagiki manga kakai haka pigi kia
te koutou i goto i na 'aa o'outou. Kago si'ai he
hatu e tasi ke takoto i te kunga nei, iteme'agaa
noko he'e haka 'igonga e koutou te 'aso a'u ai a te
'Aitu kia te koutou.”

Ko Jesus noko manga noho i te Hage Tapu (Matthew 21.12-17; Mark 11.15-19; John 2.13-22)

45 Te 'aso noko hano ai a Jesus ki te Hage Tapu,
o pagepage ai e Ia na pegea noko tau'i me'a i te
kungaa.

46 *Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “Na 'oti
i te kanukanu:
‘Toku hage nei te kunga taakunga.’
Ka kua hai e koutou te 'ana o na pegea kaia'a.”
47 *Ko ba'i 'aso ko Jesus noko manga ako ai
i te Hage Tapu, ka na hakahua o na Priest, ma na
ako o na tagangonga, ma na hutiaki o te 'apitanga
noko gotu kigatou taa 'ia ia te Ia.
48 Ka noko he'e kite e kigatou he 'aso tau gaoi
kigatou hai 'ia ai, iteme'agaa ko ba'i pegea
noko manga haka putu o haka gongo ki ana
haka hegeu 'anga.

20

Te haka anuanu i na taganga o Jesus
(Matthew 21.23-27; Mark 11.27-33)

1 Te launatasi 'ao, ko Jesus noko manga ako ai
e Ia te 'apitanga i te Hage Tapu, ma te tohi'aki i te
Gongo Gaoi, ka na hakahua o na Priest ma na
ako o na tagangonga, haka pigi kinai na 'agiki
o na Jew, noko boo ngatahi mai kia te Ia o hai atu
kinai,
2 “ 'Atigongo mai kia te kimatou pona taganga
mai hea te hai ai e Koe na hai 'anga nei. Koai te
noko 'abatu eia kia te Koe na taganga nei?”
3 Ka ko Jesus noko haka tau o hai atu kia
te kigatou, “Ko Au ma'u e hai kau haka anu kia
te koutou i te launatasi haka anuanu.
4 Hogahoga mai kia te Au, po te haa gogomi
pegea 'anga a John, te hai 'anga a'u mai te gangi,
po te hai 'anga a'u ia pegea?”

---

* **19:46** 19.46 Is 56.7; Jer 7.11. * **19:47** 19.47 Lk 21.37.

5 Ko kigatou na ba'aki kinai aano kogaa agatou
to'o, “Nimaa hai atu kitatou, ‘Te hai 'anga mai
te gangi,’ ko Ia kago hai mai, ‘Ka 'eaa na he'e
too ai koutou kia John?’
6 Ka nimaa hai atu kitatou, ‘Te hai 'anga a'u ia
pegea,’ ko ba'i pegea kago 'aumahu ia te kitatou
i ni hatu, iteme'agaa kua na'a e kigatou ko John
te taauga.”
7 Ko kigatou noko haka tau o hai atu kia Jesus,
“E he'e na'a maahoga e kimatou po te hai 'anga
a'u mai hea.”
8 Ko Jesus na hai atu kia te kigatou, “Ka he'e
hogahoga ma'u e Au kia te koutou pona taganga
mai hea te hai ai e Au na hai 'anga nei.”

Te haka gaataki i na pegea ge'o 'umanga (Matthew 21.33-46; Mark 12.1-12)

9 *Ko Jesus noko 'atigongo kia te kigatou ma'u
i te haka gaataki nei, “Te tangata noko tanu tena
'umanga o tuku ki na pegea hai hekau 'umanga,
kae hano ki tegaa kakai 'anga ke ina goa ai.
10 Nimaa hetae ki te gholoba noko matu'a ai,
kae kaunaki eia tena guani o hano ki na pegea
manga ge'o 'umanga, ke 'abange kinai e kigatou
ni me'a i te 'umanga. Ka na pegea ge'o 'umanga
na manga kogu e kigatou ia te ia, kae haka to'o
hoki, kae si'ai ma'ana ni me'a to'o.
11 Kaunaki ma'u eia tegaa ona guani o hano, ka
na kogu hakapa'a ma'u e kigatou ma te hai songo
ia te ia, kae kaunaki o hoki si'ai ma'ana ni me'a
to'o.
12 Hakato'o ma'u eia te pegea noko toka togu
kinai o hano, ka na kogu ma'u ena pegea noko

* **20:9** 20.9 Is 5.1.

i te 'umanga o hai ona maka, kae tupe e kigatou
ki taha i te 'umanga.
13 “Ma te hai ake te hakahua o te 'umanga,
‘Niaa gaa hai kau hai 'ia? E hai kau haka to'o 'ia
toku hosa e ma'ine to'a kinai au ke hano. Mano
te kaigo pago kigatou kia te ia.’
14 “Ka te gholoba na hiina'i ai kigatou kia te ia,
noko hegeu kinai ma te hai ake, ‘Tenei tena
hosa hakahua, kitatou taa 'ia ia te ia ka ke hai
mo'otatou na me'a noko tuha kia te ia.’
15 Ma te pagepage e kigatou ia te ia ki tu'a i te
'umanga o taa ai.
“Niaa gaa te kago hai e te hakahua o te 'umanga
kia te kigatou?
16 Koia kago a'u kinai o taa eia na pegea ge'o
o te 'umanga, kae haiga'a eia te 'umanga ki gaa
pegea.”
Te gholoba noko haka gongo kinai ba'i pegea
noko hai ake kigatou, “E he'e konaa o na noho!”
17 *Ko Jesus noko ina 'atu kia te kigatou
ma te hai atu kinai, “Tehea te gaataki o te
kanukanu 'anga e konei na to'o:
‘Te hatu noko he'e siahahai kinai na pegea 'ati
hage,
e hai ke go hai ai he poutu'u.’?
18 Ko ba'i pegea hetoki ki te hatu na, e hai ke go
matohitohi ki ni momo; ka koai kago too kinai te
hatu nei, ka go pau o momomomo.”
19 Na ako o na tagangonga ma na tuginga o na
Priest noko sasaga e kigatou he gholoba tau gaoi
ke ghali o he 'osohi ai kia te Ia, iteme'agaa ana

* **20:17** 20.17 Ps 118.22.

gea 'anga noko hai songo ia te kigatou, ka ko kigatou noko matataku ki te 'apitanga.

Te haka anuanu i te tau'i takis
(Matthew 22.15-22; Mark 12.13-17)

20 Noko mata pipiki e kigatou ia te Ia, ma te tuku e kigatou na pegea mata o boomai o hai ia te kigatou o noho mai na pegea gaoi. Ko kigatou noko gotu kigatou labu 'ia ni me'a gea ai a Jesus, ka kigatou haiga'a 'ia ia te Ia ki na paaunga ma na taganga o te gahumanu o Rome.

21 Na pegea noko tuku o hai ai na mata kia te Ia, noko hai atu kia Jesus, “Ako, e na'a e kimatou ko Koe e gea ma te ako na me'a maa'ogi. Ko Koe ma'u he'e 'aonga tau haka gata ki he pegea, i te maa'ogi au ako 'anga i na noho o te 'Aitu.

22 Ko kimatou manga gaoi i te poi tau'i takis kia Caesar po si'ai?”

23 Ka ko Jesus noko na'a e Ia tegatou haka tootoo e hai, ma te hai atu kia te kigatou,

24 “ 'Ai haka 'agi mai he mane. To'ai te 'ata ma te ingoa te pigi ai?”

Ka ko kigatou noko haka tau o hai atu, “To'o Caesar.”

25 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “ 'Abatu kia Caesar na me'a Caesar, kae haiga'a atu e koutou kia te 'Aitu nia a te 'Aitu.”

26 Ko kigatou na he'e 'aonga te haka makau ia te Ia i na me'a noko gea ai i 'ago i te 'apitanga. Ko kigatou na he gege ma'ugi 'aki i tena haka tau 'anga noko hai kia te kigatou, ma te manga hiina'i haka ngongoto.

Te haka anuanu i te maa'ugi giu
(Matthew 22.23-33; Mark 12.18-27)

27 *Noko iai kogaa i na Sadducee, noko kogaa
agatou to'o: Ko pegea kago he'e maa'ugi giu, noko
boomai kia Jesus ma te haka anu,
28 *o hai atu, “Ako, ko Moses noko kanukanu
kia te kimatou o hai mai, ‘Nimaa iai he pegea hai
mo'ona he taina e mate, kae toe a tena uguugu
he'e tau tama giki, te tangata nei e hai ke pipiki
eia te hahine magepe ke hai eia ni tama giki ma'a
tena ta'okete.’
29 Ka noko iai te 'api toka hitu. Te hai ta'okete
noko hai tena uguugu aano mate, si'ai ma'ana he
tama 'iti'iti.
30 Ma te pipiki ma'u e te pegea e gua kinai,
31 aano sui kinai te pegea e toka togu kinai.
Manga konei na noho ngatahi te toka hitu aano
mamate ngatahi, kae he'e tau tama giki.
32 Kae mate taha'aki ma'u te hahine.
33 Nimaa go hetae te 'aso kago maa'ugi giu ai,
te hahine to'ai te uguugu i te noko pipiki ngatahi
e te 'api toka hitu?”

34 Ko Jesus noko haka tau kia te kigatou o
hai atu, “Na pegea o na 'aso nei manga hai
uguugu ma te haiga'a o hai matu'a,
35 ka na pegea kago 'aonga te maa'ugi giu i te
'aso na, ko kigatou kago he'e hai uguugu ma te
haiga'a ke hai matu'a.
36 Ko kigatou kago he'e mamate, 'ia te kigatou
kago manga noho pe na ensel. Ko kigatou na

---

* **20:27** 20.27 Acts 23.8. * **20:28** 20.28 Deut 25.5.

tama giki a te 'Aitu, iteme'agaa ko kigatou kua maa'ugi giu.
37 *Ka te tagatupu'a o te ga'akau noko kaa,
noko haka 'agi ma'u ai e Moses na pegea mamate
e maa'ugi giu, ia te ia noko mate eia ia te 'Agiki:
‘Te 'Aitu o Abraham, ma te 'Aitu o Isaac, ma te
'Aitu o Jacob.’
38 Ko Ia he'e te 'Aitu o na pegea mamate, ka te
'Aitu o na pegea maa'ugi, iteme'agaa ko kigatou
manga maa'ugi ia te Ia.”
39 Noko iai kogaa i na ako o na tagangonga noko
hai atu, “Ako, e gaoi au haka hegeunga na.”
40 Na si'ai ma'u he pegea toka manaba ke
haka anu hoki kia te Ia.

Ko Christ to'ai te Hosa?
(Matthew 22.41-46; Mark 12.35-37)

41 Ko Jesus noko hai atu kia te kigatou, “Eaa
e hai ake ai te 'apitanga te 'Agiki Taga'ia te Hosa
o David?
42 *Iteme'agaa ko David noko gea i te Buka o
Psalm o hai ake:
‘Te 'Agiki e hai atu ki toku Hakahua:
“Noho mai i toku pa'asi maui,
43 ke go hano aano hetae ki te 'aso kago hai ai e Au
ou makau
ke go hai ai he kunga haka tutu'u kinai ou ba'e.”
’
44 Ko David noko mate eia ia te Ia te ‘Hakahua.’
Kae hai ke kohea na hai ke hai ai mo'ona he
hosa?”

Ko Jesus noko haka kuumanaba a pegea
(Matthew 23.1-36; Mark 12.38-40)

---

* **20:37** 20.37 Ex 3.6. * **20:42** 20.42 Ps 110.1.

45 Te gholoba noko ma haka gongo ai ba'i pegea
kia te Ia, ko Jesus noko hai atu ki ona pegea
haka ako,
46 "Koutou matasiba atu ki na ako o na tagan-
gonga manga siahahai ke noko mamago i na ake
gogoa o noko lango, ma te maa'ine ki na hegeu
gaoi 'anga kinai i na kunga tau'i me'a, ma te ligo
ma'u i na noho 'anga gaoi i na Hage hai paaunga
ma na kunga gaoi i na haka tahinga.
47 Ko kigatou manga hai songo na hage
o na haahine magegepe, ma te haka'agi i agatou
taakunga gogoa 'anga. Na pegea nei kago
hua'eha tegatou kagohia."

21

Te toka gua mi'i mane a te hahine magepe
(Mark 12.41-44)

1 Ko Jesus noko ina 'atu ki na pegea ga'u manga
tuku agatou ga'a tausu'u ki te kunga tuku mane
i te Hage Tapu.
2 Ko Ia ma'u noko ina 'atu ki te hahine magepe
hu'ai lae e tuku ki goto tena toka gua mi'i mane.
3 Ma te konei ana gea, "Ko Au e gea maa'ogi atu
kia te koutou, te hahine magepe lae nei kua tuku
ta'ana o 'eha o sigi i gaa pegea.
4 Ko ba'i pegea e haiga'a mane manga haiga'a
ia agatou ga'unga, ka te hahine lae nei e haiga'a
ngatahi na me'a e hai ke noko ma'ugi kinai."

Na haka 'igonga o te 'otinga o te kege nei
(Matthew 24.1-14; Mark 13.1-13)

5 Noko iai kogaa i na pegea haka ako noko
manga hegeu ki te maatanga gaoi 'anga te

Hage Tapu i na hatu hu'ai gaoi noko 'ati ai, ma na
to'o 'anga na ga'a tausu'u o sogi ai kia te 'Aitu.
6 Ma te hai atu kinai a Jesus, “Na me'a e hiina'i
kinai koutou nei, kago si'ai he hatu e tasi ke
takoto ai i na 'aso kago a'u: Ko ba'i hatu e hai
ke go haka tutuku ngatahi ki gago.”
7 Ka ko kigatou noko haka anuanu 'aki kinai
o hai atu, “Ako, tehea te 'aso kago hai ai na
hai 'anga nei? Tehea te haka 'igonga ke go na'a ai
na hai 'anga nei kago hai?”
8 Ko Jesus noko haka tau o hai atu kia
te kigatou, “Koutou matasiba atu ka ke go noka te
gogoi kia te koutou. Kago 'api pegea kago boomai
i toku ingoa o hai ake, ‘Koau ko Ia,’ ma te hai ake
ma'u, ‘Te 'aso kua hitaiaki.’ Ogo noka tautou too
kia te kigatou.
9 Na 'aso kago haka gongo ai koutou ki ni
sagatau'a ma na he hai songo 'aki 'anga a pegea,
noka tautou matataku ai. Na me'a nei e hai ke go
mataa hai, ka te 'ao taha'aki koi he'e hetae mai.”
10 Ko Jesus noko gea hoki kia te kigatou o
hai atu kinai, “Na pegea o tegaa kakai 'anga kago
he taa 'aki ma na pegea o tegaa kakai 'anga. Na
pegea o tegaa sa'a kago he taa 'aki ma'u ma na
pegea o tegaa sa'a.
11 E hai ke go hetae mai na 'aso hu'ai
o'i o'i, ma na 'aso o te ongesau, ma na 'aso
sa'o saga ina ai ba'i kunga, kago hu'ai matataku ai
i na hu'ai haka 'igonga kago boomai i te gangi.
12 “E hai ke go mugi o hai na hai 'anga nei,
kae hai ke go mataa he 'osohi kia te koutou
o hai songo, ma te tuku ia te koutou ki na
Hage hai paaunga o Jew, ke go haka aba ia

te koutou aano tuku ki te kunga o te kagohia.
E hai ke go kakabe ia te koutou ke go tutu'u 'ago
i na hakahua ma na pegea hai paaunga, i te
ghaghinga i toku ingoa.
13 Tenaa te gholoba gaoi kego 'atigongo ai
koutou kia te kigatou ia te Au.
14 *Pipiki hinangago atu kae noka tautou
maikia ki na 'aso kago a'u poe hai ke go kohea
na haka baabaasi'a ia te koutou.
15 Iteme'agaa e hai kau go haiga'a 'ia kia
te koutou ni kupu ma te 'igo'igo kago si'ai he
makau mo'outou ke haka noka poe haka si'ai eia.
16 Koutou e hai ke go haka soko e outou
hai maatu'a ma outou ta'okete ma outou taina
ma outou 'atimaa'ogi ma autou hemasi'inga.
E hai ke go taa e kigatou ni pegea ia te koutou.
17 Ko ba'i pegea kago noko gotoa'a kia te koutou
i te ghaghinga ia te Au.
18 Ka kago si'ai he gau 'ugu e tasi i outou 'ugu
ke go he'e kitea.
19 Koutou tutu'u atu ke ma'u, na'e tenaa te
hai 'anga kago maa'ugi ai koutou.

Ko Jesus noko gea ki te tukia o Jerusalem
(Matthew 24.15-21; 24.29-35; Mark 13.14-19; 13.24-31)

20 "Nimaa hiina'i koutou ki Jerusalem e ghigho
e na tau'a, e hai kego na'a e koutou e hitaiaki ke
haka masogo.
21 Ka na pegea manga noho 'aki i Judea, e hai
ke go he 'agiko ki na ogo, na pegea manga i goto
i te hu'ai manaha e hai ke go he'aki iho, na pegea

* **21:14** 21.14 Lk 12.11,12.

manga noho 'aki i na tahataha e hai ke go noka te
boo ki goto i te hu'ai manaha.
22 *Iteme'agaa tenei te 'aso o te kagohia e hai
ke go haka maa'ogi ai nia na 'oti i te kanukanu.
23 Kago hu'ai tiha'ia 'aki i na 'aso na na haahine
tina'e huhuga ma na haahine haa uu tamagiki!
Kago hetae mai na 'aso hu'ai sanga songo ki te
kakai 'anga nei ma te 'ika'ika o te 'Aitu kago a'u
ki na pegea nei.
24 Ko kigatou kago taa 'ia ini kiba, ma te to'ogia
o hai ai ni guani ki kogaa kakai 'anga. Ko
Jerusalem e hai ke go hakahuahua e na pegea
'aatea o hano aano hetae ki na 'aso 'oti ai ogatou
hakahua 'anga.
25 *"Kago iai na haka 'igonga kago hai
ki te ga'aa ma te maahina ma na hetu'u.
Ko ba'i kakai 'anga i te kege nei kago hu'ai
haka gongo songo ma te he tootoo baasi'a 'aki i na
hahangu 'anga a te tai ma na 'aso 'atua ai.
26 Ko pegea kago noko sesemu i te matataku i
ba'i hai 'anga e hai ke go boomai ki te kege nei,
iteme'agaa na me'a o te gangi kago o'i.
27 *Te 'aso na, ko kigatou kago hiina'i ki te Hosa
o Pegea e a'u i te po'ao i ona taganga, ma te hu'ai
mamagunga o'ona.
28 Te 'aso kago hai ai na hai 'anga nei, ogo
tutu'ake o ta'aki outou 'ugu, iteme'agaa ko Ia na
tau'i haka hoki ia te koutou, kua hitaiaki."
29 Ko Jesus noko 'atigongo kia te kigatou i te
haka gaataki nei, "Koutou hiina'i atu ki te ga'akau

* **21:22** 21.22 Hos 9.7. * **21:25** 21.25 Is 13.10; Ezek 32.7; Joel 2.31; Rev 6.12,13. * **21:27** 21.27 Dan 7.13; Rev 1.7.

e mate te ‘fig’, ma ba'i ga'akau.
30 Nimaa hiina'i kinai koutou i te gau mo-
tomoto, manga na'a e koutou e hitaiaki te 'aso
mahana.
31 Manga kogaa na noho ma'u, te 'aso kago
hiina'i ai koutou ki na hai 'anga nei kae hai,
ke go manga na'a ake e koutou te 'aso o te
Hakahua 'anga a te 'Aitu kua hitaiaki.

32 “Ko Au e 'atigongo maa'ogi kia te koutou: Te
'atu tangata nei kago he'e 'aonga te masogo o
hano aano hetae ki te 'aso hai ke go hai ai na
hai 'anga nei.
33 Ko te gangi ma te kege nei kago masogo, ka
aku haka hegeunga ka he'e 'aonga te masogo.

34 “Ge'o gaoi atu ia te koutou, ka ke noka
tautou ha'ao hinangago ki na kai 'anga ma na bib-
inu 'anga i na bai to'a ma na hu'ai tegeu'a 'anga
ki na me'a o te kege nei, na'e te kaigo hetae
ghali mai te 'ao na kia te koutou pe te papaga.
35 E hai ke go hetae ki ba'i pegea manga taki
haka toka i ba'i kunga i te kege nei.
36 Koutou na'ana'a atu ma te noko taakunga atu
kia te 'Aitu i ba'i 'aso ka ke go 'aonga tautou boo
'aatea ai i ba'i hai 'anga e hai ke go boomai, ka
koutou go 'aonga te tutu'u 'ago ai i te Hosa o
Pegea.”

37 *Ko ba'i 'ao ko Jesus noko manga ako ai i te
Hage Tapu, ka ko ba'i ahiahi ko Ia noko manga
hano o noho ai ona poo i te ogo e mate tena ingoa
te Ogo i Olives.

---

* **21:37** 21.37 Lk 19.47.

38 Ko ba'i pegea noko boomai i na mahoata ki te
Hage Tapu ke noko haka gongo kia te Ia.

22

Ko Judas na maangao ke haka soko ia Jesus
(Matthew 26.1-5; Mark 14.1-2; 14.10,11; John 11.45-53)

1 *Noko hitaiaki ki te 'aso o te haka tahinga o na
bred he'e tau me'a haka tupu utunga, e mate
tena ingoa te Passover.
2 Ka na tuginga o na Priest ma na ako o na
tagangonga noko ma ligo e kigatou he hai 'anga
tau gaoi kigatou taa 'ia ai a Jesus, iteme'agaa ko
kigatou noko matataku ki te 'apitanga.
3 Nimaa ugu a Satan ia Judas, e mate ma'u ko
Iscariot, te launatasi i te tino anga hugu tuma'a
e gua.
4 O hano a Judas ki na tuginga o na Priest ma na
hakahua o na pegea ge'o o te Hage Tapu o hegeu
kigatou po e hai ke kohea na haka soko eia ia
Jesus kia te kigatou.
5 Ko kigatou noko magagaohie ai ma te goto tasi
ke 'abange ni mane kia te ia.
6 Ko Judas noko maangao kinai ma te mamata
eia he 'aso tau gaoi ke haka soko ai eia ia Jesus
kia te kigatou i he gholoba he'e tau pegea hitaiaki
mai.

Te kainga taha'aki
(Matthew 26.17-30; Mark 14.12-26; John 13.21-30)

---

* **22:1** 22.1 Ex 12.1-27.

7 Nimaa hetae mai te 'ao o na bred he'e tau me'a
haka tupu utunga, ma te gholoba e hai ke taa ai te
punua sipisipi ki te kainga e mate te Passover.
8 Kaunaki e Jesus ia Peter ma John ke boo,
kae hai atu kinai, “Boo atu o ngaague he kunga
kitatou go kai ai i te Passover.”
9 Ka noko haka tau a kigaaua o hai atu, “Tehea
te kunga e siahai Koe kimaa ngaague 'ia kinai?”
10 Haka tau a Jesus o hai atu kinai, “Nimaa
boo kougua o hetae ki te hu'ai manaha, kago
kite e kougua te tangata manga 'amo eia te poati
manga iai te bai. Ogo tata'o tu'a atu ai ki te hage,
kago hano o ugu kinai.
11 Ogo kogaa augua to'o atu ki te hakahua o te
hage, ‘Te Hakahua e haka ene mai: Po tehea te
potu hage o na hogau e hai kimatou bilaabei
kinai ma oku pegea haka ako ke kai ai i te
Passover?’
12 Kago haka tuiaki eia kia te kougua te hu'ai
potu gaoi i 'agunga i te hage manga iai ba'i me'a,
ogo ngaague atu ai e kougua ba'i me'a.”
13 Nimaa boo a kigaaua, o kite i ba'i me'a gea ai
a Jesus kia te kigaaua, ma te ngaague e kigaaua te
Passover.
14 Nimaa hetae te 'aso, ko Jesus ma ona pegea
haka to'o noko boomai o nonoho ki te kaupea kai.
15 Kae hai atu a Ia kia te kigatou, “Ko Au noko
hu'ai siahai kau kai haka pigi kia te koutou i te
Passover nei, 'io mugi Au o tiha'ia.
16 Ko Au e hai atu kia te koutou: Ko Au kago he'e
'aonga te kai hoki i te kainga nei, aano hetae ki te
'aso e hai ke go maa'ogi mai ai te Hakahua 'anga
a te 'Aitu.”

17 Mugi i te sa'u ake 'anga te kapu, kae
haka 'aue ai Ia kae hai atu, “To'o atu o tuha ia
te koutou.
18 Na'e ko Au kua hai atu kia te koutou ko Au ka
he'e binu hoki i te waeni nei o hano aano hetae
ki te 'aso e hai ke go a'u ai te Hakahua 'anga a te
'Aitu.”
19 Nimaa sa'u ake ma'u e Jesus na bred o
haka 'aue ake ai kia te 'Aitu, kae tohitohi e Ia o
haiga'a kia te kigatou, kae hai atu kinai, “Tenei
toku tino e haiga'a kia te koutou. Hai atu e koutou
te hai 'anga nei o noko maanatu ai ia te Au.”
20 *Noko hai ma'u e Ia te hai 'anga nei i te
sa'u ake e Ia te waeni i te kapu i te 'oti 'anga te kai,
kae hai atu, “Te waeni e i-te kapu nei, te gaataki
o te tukungaa kupu ho'ou a te 'Aitu i te toto o'oku
e hai ke go singa kia te koutou.
21 *Ka te pegea kago haka soko eia ia te Au
manga haka pata kia te Au i te kunga e kai nei.
22 Te Hosa o Pegea e hai ke go mate i te na
'oti i te haka pau e te 'Aitu, kae haka 'aagoha te
tangata kago haka soko ia te Ia.”
23 Ko kigatou noko haka tu'u tegatou
he haka anuanu 'aki o hai ake, “Koai gaa te hai ke
hai eia te hai 'anga nei?”
24 *Na pegea haka ako noko haka bagebage 'aki
po koai ia te kigatou te hai ke maanatu kinai
kogaa, koia te hu'ai pegea.
25 Ka ko Jesus noko kogaa ana to'o atu
kia te kigatou, “Na hakahua o na pegea 'aatea
manga hakahuahua ia te kigatou; ma na pegea

---

* **22:20** 22.20 Jer 31.31-34. * **22:21** 22.21 Ps 41.9. * **22:24** 22.24 Mt 18.1; Mk 9.34; Lk 9.46.

e haka hua ia te kigatou, e mate e kigatou ia
te kigatou soko: 'Na hemasi'inga a pegea.'
26 **Ka he'e tenei te a'aki e hai ke hai e koutou:
Te pegea nimaa hua'eha ia te koutou e hai ke
noho pe te tama 'iti'iti. Ka te pegea e hutiaki, e hai
ke noho pe te guani.
27 *'Ai koai te hua'eha, te pegea e noho i te
kaupea o kai, po te pegea e hai hekau? Tegaa
te pegea e hua'eha: Te pegea e noho o kai i te
kaupea. Ka ko Au manga haka pata kia te koutou,
manga noho pe te pegea hai hekau.
28 Konei koutou kua noho 'aki haka pata goa kia
te Au i ba'i 'aso hai lobo ai ia te Au.
29 Kae kogaa na noho, ko Tamau noko tuku e Ia
ia te Au kau hakahua, kae konei na tuku ma'u
e Au ia te koutou.
30 *Koutou e hai ke go kai ma te bibinu i te
kunga kai o'oku ma te nuku o'oku, ma te hai
koutou go nonoho ini noho 'anga ma'u 'agunga o
haka aba e koutou te tino anga hugu tuma'a e gua
hanohano o Israel.

Ko Jesus noko taga gongo te haka si'ai o Peter (Matthew 26.31-35; Mark 14.27-31; John 13.36-38)

31 "Simon, Simon! Ko Satan na haka ene ke
tuhatuha eia ia te koutou ke noho pe te pegea
e tuhatuha eia na kigi ma na hatu witi.
32 Ka ko Au kua taakunga ia te koe Simon, ke
noka te lologi te sano o'ou, ka ke go nimaa hetae

---

* **22:26** 22.26 Mt 23.11; Mk 9.35. * **22:26** 22.26 Mt 20.25-27; Mk 10.42-44. * **22:27** 22.27 Jn 13.12-15. * **22:30** 22.30 Mt 19.28.

tou 'aso keu hokimai ai kia te Au, ogo usu 'aki atu
na pegea o'ou."

33 Ka ko Peter noko haka tau o hai atu kia Jesus,
"Hakahua, ko au manga ngaague kau tata'o ia
te Koe ki te kunga o na pegea kagohia, ma te
kau go mate haka pigi kia te Koe."

34 Ko Jesus noko haka tau o hai atu kia Peter,
"Te 'aso nei ko koe kago mataa gea haka togu o
hai ake, e he'e na'a e koe ia te Au, 'io mugi te paolo
o tangi."

35 *Ma te haka anu a Jesus kia te kigatou o
hai atu, "Te 'aso noko tuku ai e Au ia te koutou
o boo, koutou noko he'e to'o ma'autou ni
oko oko, po ni tanga, po ni taka ba'e, koutou noko
sanga songo i ni me'a?"

Ko kigatou noko haka tau o hai atu, "Si'ai."

36 Hai atu a Jesus kia te kigatou, "Ka te 'aso
nei, nimaa iai he pegea ia te koutou e hai ma'ana
he oko oko, to'o ake. Po e hai he tanga, to'o ake
ma'u. Ka nimaa he'e hai ma'au he kiba taa pegea,
tuku atu te ake o'ou ke tau'i o hai ai he mane o
tau'i ai he kiba.

37 *Na 'oti i te kanukanu ki na Kanukanu Tapu:

'Ko Ia na tau hakapigi ki na pegea hai hai 'anga
songo.'

Kae hai atu Au te hai 'anga nei e hai ke
haka maa'ogi ia te Au. E maa'ogi, nia noko
kanukanu i na noho o 'Oku e tatae ki tena
'otinga."

---

* **22:35** 22.35 Mt 10.9,10; Mk 6.8,9; Lk 9.3; 10.4. * **22:37** 22.37 Is 53.12.

38 Na pegea haka ako noko hai atu kinai,
“Hakahua, kua hai tematou toka gua kiba taa
pegea.”

Ma te haka tau a Jesus o hai atu kinai, “Kua
'aonga!”

Ko Jesus noko taakunga i te Ogo i Olives (Matthew 26.36-46; Mark 14.32-42)

39 Ko Jesus noko hano ki te kunga tena paaunga
te hano kinai i te Ogo i Olives, kae tata'o ai ona
pegea haka ako.
40 Nimaa hetae kigatou ki te kungaa, ko Jesus
noko hai atu kia te kigatou, “Taakunga atu, ka
koutou noka te hetoki iho ki na pakenga.”
41 Ma te hano 'aatea Ia ia te kigatou o mi'i
makabaa, kae toko tugi o taakunga o hai ake,
42 “Tamau, nimaa tuku e Koe ke hai, sa'u atu te
kapu nei ia te Au; ka he'e aku paaunga te hai ke
hai, ka ke hai au paaunga.”
43 Haka 'agitino te ensel mai te gangi kia te Ia o
hai ia te Ia o to'a.
44 Ko Ia noko hu'ai haka gongo songo te uso,
ma te hu'ai taakunga aano pisi ona ta'ata'a o
noho pe na toto o singa ki te kege.

45 Nimaa tu'u hokimai i tena taakunga 'anga,
o hoki ki na pegea haka ako o manga kite e Ia
manga momoe, iteme'agaa ko kigatou noko
he lologi 'aki i te 'agogoha.
46 Ma te hai atu a Jesus kia te kigatou, “Koutou
e momoe i teaa? A'aga ake o taakunga, ka koutou
noka te tata'o ki na pakenga.”

Te he 'oosohi 'anga kia Jesus
(Matthew 26.47-56; Mark 14.43-50; John 18.3-11)

47 Te gholoba noko manga koi haka hegeu ai
a Jesus, kae boomai te hu'ai tu'uganga, ka te
tangata noko mate ko Judas, te launatasi i te
tino anga hugu tuma'a e gua, noko hutiaki mai eia
te 'apitanga. Koia noko hano o hitaiaki kia Jesus
ke sosongi ai.
48 Ma te hakaanu atu a Jesus kia te ia, "Judas,
'ai e haka soko e koe te Hosa o Pegea i te sosongi
koe ia te Au?"
49 Te gholoba noko hiina'i ai na pegea haka ako
ki te hai 'anga e hai, ma te hai atu kia Jesus,
"Hakahua, e 'aonga te taa e kimatou i gua kiba
taa pegea nei?"
50 Te launatasi ia te kigatou na tapi e ia te guani
o te hakahua o na priest, o sabi eia te taginga
maui.
51 Ka noko hai atu kinai a Jesus, "E he'e hai
ke konaa na hai!" Kae 'oso atu ki te taginga o te
pegea o hai o gaoi hoki.
52 Kae kogaa na to'o atu a Jesus ki na hakahua
o na Priest, ma na pegea noko ge'o e kigatou te
Hage Tapu, ma na 'agiki o na Jew noko boomai
kia te Ia, "'Ai ko Au te pegea haka tauseke ka ke
boomai kinai koutou ma na kiba taa pegea, ma na
ga'akau taa pegea?
53 *Ko Au noko manga haka pata kia te koutou
i te Hage Tapu i ba'i 'ao, ka manga he'e he 'osohi
koutou kia te Au. Ka tenei te gholoba o 'outou, te
gholoba e haka hua ai te poo'uginga."

---

* **22:53** 22.53 Lk 19.47; 21.37.

Ko Peter noko haka si'ai eia a Jesus
(Matthew 26.69-75; Mark 14.66-72; John 18.25-27)

54 Ma te samu huhuti e kigatou ia Jesus o
kakabe ki te hage o te hakahua o na priest, ka ko
Peter noko manga tata'o haka makabaa ai.
55 Nimaa te hai 'anga e kogaa i te kungaa tega-
tou ahi i te uso o te gotomaga'e i te mu'a o te hage,
o noho 'aki ngatahi kinai kigatou, ko Peter noko
noho haka pigi ma'u kia te kigatou.
56 Te guani hahine noko ina 'atu kia Peter
manga noho i te taha ahi. Ina titingi atu te hahine
kia te ia ma te hai atu, "Te pegea nei noko manga
haka pata ma'u kia te Ia."
57 Ka ko Peter noko haka si'ai eia, ma te hai atu,
"Ta'ahine, e he'e na'e eau ia te Ia!"
58 Nimaa mi'i taunga gogoa kae ina 'atu ma'u
kinai tegaa ia te kigatou o hai atu kinai, "Ko koe
ma'u te pegea ia te kigatou."

Haka tau a Peter o hai atu "Teiana, ko au si'ai!"

59 Nimaa hetae ki tegaa mi'i gholoba, gea to'a
tegaa tasi tangata kia te ia o hai atu, "E hu'ai
maa'ogi te pegea nei noko manga haka pata kia
Jesus, iteme'agaa koia te pegea mai Galilee!"
60 Ka ko Peter noko haka tau o hai atu kinai,
"Teiana, e he'e na'a eau po nia te manga gea kinai
koe na!"

Te gholoba noko manga koi gea ai, kae tangi te
paolo.
61 Te Hakahua na keu atu o ina titingi atu kia
Peter, ma te maanatu hoki a Peter ki te kupu a te
Hakahua noko gea ai kia te ia o hai atu, "Te 'aso

nei ko koe kago gea haka togu o hai ake e he'e na'a
e koe ia te Au, 'io mugi te paolo o tangi."
62 Ko Peter na tohu ki haho o hai tena hu'ai
magepenga.

Ko Jesus noko putatai kinai ma te kogu
(Matthew 26.67-68; Mark 14.65)

63 Na pegea noko ge'o e kigatou ia Jesus noko
haka tu'u putatai kia te Ia ma te kogu e kigatou.
64 Noko poghi e kigatou na mata, kae
haka anu 'aki kinai o hai atu, "Taauga mai po
koai te kogu ia te Koe."
65 Noko 'eha me'a maase'i ma'u noko gegea ai
kigatou kia te Ia.

Ko Jesus noko kakabe ki 'ago i te puugenga
(Matthew 26.59-66; Mark 14.55-64; John 18.19-24)

66 Nimaa te taha'ataa, te tu'uganga puge ana
'agiki o na pegea, ma na hakahua o na Priest
ma na ako o na tagangonga, noko haka putu
ngatahi, kae kakabe mai a Jesus ki 'ago ia
te kigatou.
67 O hai atu kinai, "Ko Koe nimaa te 'Agiki
Taga'ia, 'atigongo mai ai kia te kimatou."

Ko Jesus noko haka tau o hai atu kinai, "Ko Au
poi 'atigongo kia te koutou, koutou ka he'e too kia
te Au,
68 ka poi haka anu Au kia te koutou, koutou ka
he'e haka tau.
69 Kae haka tu'u i te 'aso nei o hano, te Hosa
o Pegea e hai ke noho i te pa'asi maui o te 'Aitu
e Hu'ai Taganga."

70 Ko kigatou ngatahi noko hai atu kia Jesus,
“ 'Ai ko Koe te Hosa o te 'Aitu?”
Haka tau a Jesus o hai atu kinai, “Koutou kua
'oti i te gegea mai ai, ko Au.”
71 Ma te konei agatou to'o, “Eaa e siahahai ma'u
ai kitatou ni gongo? Ko kitatou kua 'oti i te
haka gongo kinai, kae gea ai i te ngutu!”

23

Ko Jesus noko kakabe ki 'ago ia Pilate
(Matthew 27.1-2,11-14; Mark 15.1-5; John 18.28-38)

1 Ma te tutu'u ngatahi te haka putunga o kak-
abe e kigatou ia Jesus kia Pilate.
2 O haka tu'u tegatou 'atigongo haka makau
e kigatou ia Jesus o kogaa agatou to'o, “Te pegea
nei kua kite e kimatou e hai maase'i e Ia ba'i
pegea, ma te susugi ma'u e Ia ke noka te haiga'a
takis kia Caesar, kae hai ake ma'u ko Ia te 'Agiki
Taga'ia, te Hakahua.”
3 Nimaa haka anu a Pilate kia Jesus o hai atu
kinai, “ 'Ai ko Koe te Hakahua o na Jew?”
Haka tau a Jesus o hai atu, “Tenaa te ma gea ai
koe na.”
4 Ma te hogahoga atu e Pilate ki na hakahua
o na Priest ma te 'apitanga o hai atu, “E he'e kite
eau he hai 'anga ke hai songo ai te pegea nei.”
5 Ka ko kigatou noko gegea toto'a ake, “Te
pegea nei kua usuusu e Ia ba'i pegea i ba'i kunga
i Judea i ana akonga. Noko haka tu'u mai e Ia i
Galilee ka kua a'u aano te hetae mai nei ki tenei.”

Ko Jesus noko kakabe ki 'ago ia Herod

6 Nimaa haka gongo kinai a Pilate, ma te
haka anu atu ki te 'apitanga po te pegea mai
Galilee.
7 Te gholoba noko na'a ai eia ko Jesus te pegea
i te kunga manga ge'o e Herod, ma te hakato'o eia
a Jesus o hano kia Herod noko manga i Jerusalem
i te gholobaa.
8 Te 'aso noko ina ai a Herod kia Jesus, koia
noko hu'ai magaohie ai, iteme'agaa noko 'eha
'aso siahai ke ina ai kia te Ia, noko hu'ai gootunga
ke ina kini hai 'anga haka ohokia hai e Jesus.
9 Ko Herod noko hu'ai haka anuanu kia te Ia,
ka ko Jesus noko he'e haka tau hoki kia te ia.
10 Na hakahua o na Priest ma na ako o na
tagangonga noko manga tutu'u i te kungaa, o
manga hu'ai gegea haka makau ai e kigatou ia
Jesus.
11 Ma te putatai ma te gegea maase'i a Herod
ma ona pegea hai tau'a kia te Ia. Haa mago
e kigatou i na ake gaoi, kae haka to'o hoki kia
Pilate.
12 Te 'ao na, ko Herod ma Pilate na hemaasi'i ai,
ka ko kigaaua gua pegea noko manga
he makakau 'aki.

Ko Jesus noko hoki kia Pilate
(Matthew 27.15-26; Mark 15.6-15; John 18.39—19.16)

13 Ko Pilate noko hakaputu ngatahi e ia na
hakahua o na Priest ma ba'i hakahua ma te
'apitanga.
14 O hai atu kia te kigatou, “E kakabe mai kia
te au te pegea nei, i te hai ake koutou e ako
e Ia ba'i pegea o hu'ai hai hai 'anga maase'i.

Kua ligo eau ia te Ia i 'ago ia te koutou o he'e
kitea he hai 'anga ke haka tu'u ai na hegeunga
haka makau e hai kia te Ia.
15 Ko Herod ma'u e he'e kite eia he hai 'anga
songo kia te Ia, ma te tuku eia o hokimai kia
te kitatou. Kua 'oti i te na'a e koutou e si'ai he
hai 'anga hai e Ia ke 'aonga ai ki te mate.
16 Kae konei na noho, e hai kau tuku 'ia ke kogu
ka ke tuku ke hano."
17 [Ko ba'i 'aso noko hai ai te haka tahinga
o te Passover, ko Pilate noko ta'a tuku ai eia he
launatasi i na pegea kagohia o tausu'u.]
18 Ka te 'apitanga noko hu'ai ngengege ngatahi
o hai atu, "Kakabe 'aatea atu te pegea nei, kae
tuku iho ia Barabbas ke tausu'u ke a'u kia
te kimatou!"
19 (Ko Barabbas noko tuku ki te kagohia i te
noko hu'ai hai hai 'anga haka tangi ki ba'i pegea
i te manaha, kae taa pegea ma'u.)
20 Ko Pilate noko tegeu'a ke tuku eia ia Jesus
ke hano tausu'u, ma te haka anu hoki ai ki te
'apitanga.
21 Ka ko kigatou noko manga ngengege giu atu
kinai, "Taa atu ia te Ia ki te kros! Taa atu ia te Ia
ki te kros!"
22 Ka ko Pilate noko gea haka togu kia
te kigatou o hai atu, "Tehea te hai 'anga songo
e hai e te pegea nei? E he'e kite eau he hai 'anga
hai e Ia ke 'aonga ai ki te mate! E hai kau manga
tuku 'ia ke kogu, ka ke tuku ke hano tausu'u."
23 Ka ko kigatou noko tuku soo ake 'agatou
ngengege 'anga ke taa ia Jesus ki te kros. Ka na
haka maa'ogi tegatou ngengege 'anga o hai.

24 Na haka pau e Pilate ia Jesus o tuku i tegatou
haka ene 'aki 'anga.
25 Kae haka tausu'u eia te pegea noko tuku
ki te kunga o na pegea kagohia i te noko hu'ai
hai hai 'anga haka tangi ki ba'i pegea kae taa
pegea ma'u, kae tuku eia ia Jesus ke hai kinai
nia noko siahahai kinai kigatou.

Ko Jesus noko taa ki te kros
(Matthew 27.32-44; Mark 15.21-32; John 19.17-27)

26 Ko kigatou noko kakabe 'aatea e kigatou ia
Jesus i te manaha. Nimaa kite e kigatou ia Simon,
te pegea mai Cyrene i te agaa. Koia noko a'u
i te kakai 'anga i tu'a ki Jerusalem, ma te labu
e kigatou o neneke kinai te kros o 'amo eia o
tata'o tu'a ia Jesus.
27 Te 'apitanga o pegea noko tata'o tu'a ia te Ia,
noko haka pigi kinai na haahine noko manga
tatangi ma te magegepe ia te Ia.
28 Ma te keu kinai a Jesus o hai atu kia
te kigatou, “Haahine o Jerusalem, noka tautou
tatangi ia te Au, kae manga tatangi iho ia
te koutou ma autou tama giki.
29 Iteme'agaa na 'aso kago a'u, koutou kago
kogaa autou to'o, ‘E magagaohie na haahine mee-
togho, ma na haahine he'e tina'e huhuga, ma na
haahine koi he'e haa uu ma'agatou ni tama giki!’
30 *Te gholoba na kago kogaa na to'o atu ai te
'apitanga ki na ogo,
‘Hetoki mai kia te kimatou!’
Ma te hai atu ma'u ki na mi'i ogo,

* **23:30** 23.30 Hos 10.8; Rev 6.16.

‘Poghi mai ia te kimatou!’
31 Ko pegea nimaa hai e kigatou na hai 'anga nei
i na 'aso koi ma'ugi ai te ga'akau, niaa e hai ke go
hai i na 'aso kago pakupaku ai te ga'akau?”
32 Toka gua taangata hai hai 'anga songo noko
kakabe ma'u e kigatou ke taa haka pigi kia Jesus.
33 Te 'aso noko hetae ai kigatou ki te kunga
e mate tena ingoa: “Te Puso 'ugu”, tenaa te kunga
noko taa ai e kigatou ia Jesus ki te kros, ma gua
pegea hai hai 'anga songo. Noko tuku tegaa i te
pa'asi maui, kae tuku tegaa i te pa'asi sema.
34 *Ko Jesus noko kogaa na to'o, “Tamau,
haka noka mai kia te kigatou, na'e he'e na'a
e kigatou nia te hai e kigatou nei.” Kae tuhatuha
e kigatou ona ake i te babage 'anga i na daes o taki
to'o.
35 *Te 'apitanga noko tutu'u kigatou o ma
mata, kae putatai na hakahua o na Jew kia te Ia,
o kogaa agatou to'o kinai, “Ko Ia noko ta'anga
haka ma'ugi e Ia kogaa pegea, kae tuku atu ke
haka ma'ugi ia te Ia i te poi maa'ogi ko Ia te 'Agiki
Taga'ia, te pegea haka pau mai e te 'Aitu?”
36 *Na pegea hai tau'a noko boomai ma'u o
putatai kia te Ia, kae haiga'a kinai e kigatou te bai
kona,
37 kae kogaa agatou to'o atu kinai, “Ko Koe
nimaa te Hakahua o na Jew, haka ma'ugi iho ia
te Koe!”
38 Noko iai te kanukanu 'anga noko tuku ki
'agunga ia te Ia, noko kogaa na hai ake: “TENEI
TE HAKAHUA O NA JEW.”

---

* **23:34** 23.34 Ps 22.18. * **23:35** 23.35 Ps 22.7. * **23:36** 23.36 Ps 69.21.

39 Noko iai te launatasi i gua pegea hai hai 'anga
songo noko tau haka pigi kia te Ia noko gea
maase'i kia Jesus, o hai atu, “Tenaa a koe te
'Agiki Taga'ia 'ine?! Haka ma'ugi ake ia te Koe ma
kimaaua!”
40 Ka tegaa pegea hai hai 'anga songo noko
susugi atu eia ma te hai atu kinai, “ 'Ai ko koe he'e
mataku kia te 'Aitu, ka ko koe ma'u e kagohia pe
Ia.
41 Tetaua kagohia manga 'aonga, iteme'agaa
ko kitaaua gua pegea hai hai 'anga songo. Ka te
pegea nei he'e hai e Ia he hai 'anga songo.”
42 Kae kogaa ana to'o atu, “Jesus, ogo
maanatu mai ia te au i tou 'aso Hakahua!”
43 Ma te haka tau kinai a Jesus o hai atu kia te ia,
“Ko Au e gea maa'ogi kia te koe: Te 'aso nei e hai
ke haka pata ai koe kia te Au i te nuku gaoi.”

Te mate 'anga a Jesus
(Matthew 27.45-56; Mark 15.33-41; John 19.28-30)

44 *Nimaa hetae ki te 'ao 'aatea, kae poo'ugi
ngatahi te kunga henua o hano aano hetae ki te
ga'aa page.
45 Na he'e maagama ai te ga'aa. Kae malagi
gua ai te laoa maatogu noko i te Hage Tapu o
toka gua o na pa'asi. 46 *Ko Jesus noko hai tena
hu'ai ngege 'anga o hai ake, “Tamau, toku ma'ugi
e tuku atu ki na gima o'ou!” Noko konei ana gea
kae manaba taha'aki.

---

* **23:44** 23.44 Ex 26.31-33. * **23:46** 23.46 Ps 31.5.

47 Te tugi tau'a na ina ki te hai 'anga e hai, ma te
haka e'eha eia a te 'Aitu, o hai ake, "'Ai e maa'ogi
ko Ia te pegea tinogaoi."
48 Te 'apitanga noko haka putu mai o mata
ki tena taa 'ia 'anga, ma ba'i hai 'anga noko hai.
Ko kigatou noko tuki ogatou hatahata i te noko
'agogoha, kae giu ki ogatou manaha.
49 *Ka na pegea noko na'a e kigatou ia Jesus,
o haka pigi atu ki na haahine noko tata'o mai
ia te Ia i Galilee, noko manga tutu'u mama'o o
hiina'i ki na hai 'anga nei.

Te tanu 'anga a Jesus
(Matthew 27.57-61; Mark 15.42-47; John 19.38-42)

50 Noko iai te tangata noko mate tena ingoa ko
Joseph, te pegea o te tu'uganga puuge, koia noko
gaoi kae a'aki gaoi ma'u.
51 Koia noko he'e tata'o ki agatou paaunga ma
agatou hai 'anga noko hai. Koia te pegea mai
Arimathea, te manaha i Judea. Koia te pegea
manga hitagi ke go ina ki te Hakahua 'anga a te
'Aitu.
52 Ko Joseph noko hano kia Pilate o haka ene
kinai i te tino o Jesus.
53 O hano ia o 'ui o penapena i na laoa susugu,
o tuku ki te takotonga noko kegi i te ogo hatu, te
kunga noko manga koi he'e takoto ai he pegea.
54 Te 'aso na, te 'ao haka ngaague, 'io mugi o
hetae ki te 'Ao oki oki.
55 Na haahine noko tata'o mai ia Jesus mai
Galilee, noko tata'o tu'a ia Joseph o hiina'i ki te

* **23:49** 23.49 Lk 8.2,3.

takotonga ma te tuku 'anga te tino o Jesus ki te
takotonga.
56 *Ko kigatou noko giu ki tegatou manaha o
ngaague mai ai na me'a hu'ai tutuu gaoi ma na
oel haka tutuu gaoi. Kae oki oki kigatou i te 'Ao
oki oki i te mangangao ki te tagangonga.

24

Te ma'ugi hoki 'anga a Jesus
(Matthew 28.1-10; Mark 16.1-8; John 20.1-10)

1 Nimaa te taha'ata poo'ugi o te 'ao mu'a o te
wiki, na haahine noko to'o e kigatou na me'a
tutuu gaoi noko ngaague e kigatou o boo ki te
takotonga.
2 Noko kite e kigatou te hatu kua hugi 'aatea i te
takotonga.
3 Ka te gholoba noko he uguhi ai kigatou
ki goto, noko he'e kite e kigatou te tino o te
Hakahua ia Jesus.
4 Ko kigatou na manga tutu'u o ma
he langalanga 'aki ai, ma te manga ghali gua
taangata manga mamago i na ake hu'ai susugu
pe na 'uiga o ma tutu'u haka pigi kia te kigatou.
5 Na haahine na hu'ai matataku o punonou
ki te kege, ma te hai atu gua taangata kia
te kigatou, “Tehea te hai 'anga e sasaga ai
e koutou te tangata ma'ugi ki goto i te kunga
o na pegea mamate?
6 *Ko Ia he'e i te kunga nei! Ko Ia kua ma'ugi
hoki! 'Ai koutou he'e maanatu giu ki nia

* **23:56** 23.56 Ex 20.10; Deut 5.14. * **24:6** 24.6 Mt 16.21; 17.22,23; 20.18,19; Mk 8.31; 9.31; 10.33,34; Lk 9.22; 18.31-33.

noko gea ai kia te koutou i ona 'aso noko manga
koi haka pata ai kia te koutou i Galilee? Noko
hai atu ai:
7 'Te Hosa o Pegea e hai ke go haiga'a ki na gima
o na pegea 'oosongo ke taa ki te kros,
ka nimaa i te togunga 'ao, ko Ia e hai ke go ma'ugi
hoki.' "
8 Ma te maanatu giu kigatou ki ana gea 'anga.
9 Te 'aso noko giu ai kigatou i te takotonga,
ko kigatou noko 'atigongo ai ki te tino anga hugu
tuma'a e tasi pegea haka ako, ma gaa pegea ma'u.
10 Ko Mary mai Magdala, ma Joanna, ma Mary
te tinana o James, ma gaa haahine noko haka pigi
ma'u kia te kigatou te noko he 'atigongo 'aki i na
hai 'anga nei ki na pegea haka to'o.
11 Ka noko he'e too na pegea haka to'o ki na
haahine, iteme'agaa agatou gegea 'anga noko
manga noho pe na me'a si'ai.
12 Ka ko Peter na tu'u o tege ki te takotonga
o punou o baa ligo atu ki goto, manga na laoa
te manga taahoga ai. Koia na hoki ma tena
langalanga po nia te kua hai.

Te aga ki Emmaus
(Mark 16.12-13)

13 I te 'aso e tasi, noko boo ai te toka gua ia
te kigatou ki te manaha e mate tena ingoa ko Em-
maus, noko mama'o e hitunga mael i Jerusalem.
14 Ko kigaaua noko manga ba'aki boo ki ba'i
hai 'anga kua 'oti i te hai.
15 Te gholoba noko manga hegeu boo ai a
kigaaua ki na hai 'anga kua hai, ko Jesus noko a'u
o hano hakapigi kia te kigaaua,

16 ka noko he'e haka 'igonga e kigaaua ia te Ia.
17 Ko Jesus noko haka anu kia te kigaaua o
hai atu kinai, “Niaa te manga hegeu kinai kougua
i taugua boomai 'anga nei?”
Ko kigaaua na tutu'u haka ma'u o noko manga
hiina'i haka 'aagoha.
18 Ka te launatasi ia te kigaaua, noko mate
tena ingoa ko Cleopas, noko haka anu kia te Ia
o hai atu, “'Ai ko koe te launatasi pegea manga
hano ki Jerusalem, o he'e na'a na hai 'anga kua
'oti i te hai i te kungaa i na 'aso e sigi ange nei?”
19 Ka ko Ia noko haka tau o hai atu kinai, “Na
hai 'anga aa?”
Ka ko kigaaua noko haka tau o hai atu kia
te Ia, “Na hai 'anga kua 'oti i te hai kia Jesus mai
Nazareth. Ko Ia te taauga, hai taganga i ana
gea 'anga ma na hai 'anga hai e Ia i 'ago ia te 'Aitu
ma ba'i pegea.
20 Na tuginga o na Priest ma omatou hakahua
kua tuku e kigatou ia te Ia ke mate, ma te maa'ogi
kigatou o taa ki te kros.
21 Ka ko kimatou noko sano ake tenaa Ia e hai
ke go haka tausu'u e Ia a Israel! E toe atu ma'u
kogaa 'isi hai 'anga, ka tenei te togunga 'ao ki te
hai 'anga na hai nei.
22 Noko iai ma'u kogaa haahine i tematou
tu'uganga noko hai e kigatou ia te kimatou o
he gege ma'ugi 'aki i te boo kigatou ki te takotonga
i te taha'ata poo'ugi,
23 o he'e kite e kigatou te tino o'ona. Ko kigatou
na manga giu mai o 'atigongo kia te kimatou i te
kua hai tegatou maatanga ki gua ensel, noko
'atigongo ko Jesus kua ma'ugi hoki.

24 Noko iai kogaa i tematou tu'uganga noko
boo ki te takotonga o kite e kigatou te gongo ana
haahine e maa'ogi, ka ko kigatou noko he'e hiina'i
kia te Ia."

25 Nimaa hai atu a Jesus kia te kigaaua,
"Kougua e he'e tau tegeu'a, ma te hu'ai ngese
ougua uso ki te too kougua ki ba'i me'a noko
gegea ai na taauga!
26 'Ai te 'Agiki Taga'ia noko he'e hai ke mataa
tiha'ia i na hai 'anga nei, 'io mugi o hano ki tena
mamagunga?"
27 Ko Jesus noko hogahoga e Ia kia te kigaaua
nia noko gea kinai ba'i Kanukanu Tapu i na noho
o 'Ona, noko haka tu'u mai i na buka a Moses ma
a'ana taauga.

28 Nimaa hitaiaki a kigatou ki te manaha noko
boo kinai, ko Jesus noko sa'akigoa e hai ke hano
soo atu,
29 ka noko susugi toto'a e kigaaua ia te Ia o
hai atu kinai, "Haka pata mai kia te kimaaua, na'e
kua ahiahi. Te 'aso nei e hitaiaki ke poo." Ma te
tata'o Ia o haka pata kia te kigaaua.

30 Te gholoba noko noho haka pigi ai Ia kia
te kigaaua i te kunga kai, noko sa'u ake e Ia na
utunga o haka 'atu'atu ai kia te 'Aitu, kae tohitohi
e Ia o 'abange kia te kigaaua.
31 Ma te lugaluga ogaua mata o hiina'i gaoi atu
kinai kigaaua o haka 'igonga e kigaaua ko Jesus,
kae nimo maatanga kigaaua ia te Ia.
32 Ko kigaaua noko manga hegeu toka gua
o hai ake, "Otaaua uso noko bega i te gholoba
manga hegeu boo iho ai kitatou i te aga ma na

hogahoga 'anga ma'u e Ia kia te kitaaua na me'a
noko gea kinai na Kanukanu Tapu."

33 Ko kigaaua na tutu'u ghali o giu ki Jerusalem.
O boo kigaaua o kite i te tino anga hugu tuma'a
e tasi pegea haka ako, ma gaa pegea kua
haka putu ngatahi,
34 o manga gegea, "E hu'ai maa'ogi, te Hakahua
kua ma'ugi hoki o haka 'agitino kia Simon."
35 Kae mugi kigaaua o hogahoga nia kua hai
kia te kigaaua i te agaa, ma te hogahoga ma'u
e kigaaua te haka 'igonga 'anga e kigaaua ia Jesus
i te 'aso e tohitohi ai e Ia te bred.

Te haka 'agitino 'anga a Jesus ki ona pegea haka ako
(Matthew 28.16-20; Mark 16.14-18; John 20.19-23; Acts 1.6-8)

36 Te gholoba noko manga koi 'atigongo ai
kigaaua i te hai 'anga nei, ko Jesus na tu'u goto
ia te kigatou o hai atu kinai, "Te goto maagie ke
noho kia te koutou."
37 Ko kigatou noko he gegema'ugi 'aki ma te
matataku i te tegeu'a ake ko kigatou e hiina'i ki te
'atua.
38 Ka ko Jesus noko hai atu kia te kigatou,
" 'Eaa e maikia ai koutou? 'Eaa e sosopo ake ai na
mou tegeu'a i na uso outou?
39 Hiina'i mai ki gua gima ma gua tapungao
o 'oku o na'a ai e koutou, tenei Au! He 'osohi mai
kia te Au o na'a, na'e na 'atua e he'e tau tino o
he'e tau ibi, ke konei na noho ko Au e hiina'i kinai
koutou."

40 Te gholoba noko konei ana gea ai kia
te kigatou, kae haka 'agi kinai gua gima ma gua
tapungao,
41 ko kigatou noko ma koi he'e too kinai,
iteme'agaa noko sisia ma te he gegema'ugi 'aki ai,
ka ko Ia noko haka anu kia te kigatou o hai atu,
"E hai ma'autou ni utunga i te kunga nei ke kai?"
42 Ma te 'abange kinai e kigatou te momo kaui
moso.
43 O sa'u ake e Ia o kai i 'ago ia te kigatou.

44 Kae hai atu kia te kigatou, "Te hai 'anga nei
na goa te 'atigongo ai Au kia te koutou i oku
'aso noko ta'anga haka pata ai kia te koutou, ko
ba'i me'a noko kanukanu i na noho o'oku ki na
tagangonga a Moses, ma a'ana taauga ma te buka
o na taugua e hai ke haka maa'ogi."

45 Kae hai e Jesus ogatou uso o na'a e kigatou
na Kanukanu Tapu.
46 Hai atu a Jesus kia te kigatou, "Tenei te
me'a noko kanukanu: Te 'Agiki Taga'ia e hai
ke go tiha'ia aano mate, kae ma'ugi hokimai i te
togunga 'ao.
47 Kae hai ke tohi'aki i tena ingoa ki ba'i pegea
i ba'i kunga ke sui tegeu'a ma te haka noka ai na
'oosongo, e hai ke go haka tu'u i Jerusalem.
48 Koutou e hai ke 'atigongo i na hai 'anga kua
hiina'i kinai koutou.
49 *Ka ko Au te hai kau go haiga'a 'ia kia
te koutou nia noko tuku kupu ai a Tamau. Kae
noko hiina'i iho i te hu'ai manaha nei aano hetae
ki te gholoba e hai ke go a'u ai te Spirit Tapu o

* **24:49** 24.49 Acts 1.4.

haiga'a na taganga mai ia te Ia e ma'u 'agunga kia te koutou.”

Ko Jesus noko hoki ki te gangi
(Mark 16.19-20; Acts 1.9-11)

50 *Ko Jesus noko kakabe e Ia ia te kigatou o
boo o hetae ki Bethany, o haka tutu'u gua gima o
haka gaoi ia te kigatou.
51 Te gholoba noko ma haka gaoi ai e Ia ia
te kigatou, kae hano ia te kigatou o to'ogia ki
'agunga i te gangi.
52 Kae sogi kigatou kia te Ia kae giu ki
Jerusalem, ma te hu'ai magagaohie.
53 Ko kigatou noko manga noho 'aki i te
Hage Tapu i ba'i 'aso o noko manga haka e'eha
ia te 'Aitu.

* **24:50** 24.50 Acts 1.9-11.

Rennell-Bellona

Rennell-Bellona: Rennell-Bellona (Bible)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Rennell-Bellona)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
56fe8b8d-4e49-55e8-b787-0bd9871af3ae